

AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Uzaktan Öğretim sistemlerinde, öğrencilerin herhangi bir bilgi, öneri ya da yardıma ihtiyaçları olduğunda, başvurabilecekleri birilerinin olması, sistemin en önemli sorunlarındanıdır.

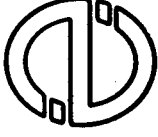
Anadolu Üniversitesi-Açıköğretim Fakültesi, bu sorunu, "Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri" örgütlenmesiyle çözmeyi amaçlamıştır.

Bu araştırma, AÖF, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerini, Danışman Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşleri açısından değerlendirerek, varsa, iyileştirilmesi gereken yönlerine ilişkin öneriler geliştirmek amacıyla yapılmıştır.

Değerlendirmede, Fakültenin ilk iki öğretim yılı esas alınmıştır. Gerekli veriler, öğrencilerin kayıt aşamasında doldurdukları formlar ile, Danışmanlık Hizmetlerinde görev alan öğretim elemanlarına uygulanan anketlerden sağlanmıştır.

Araştırma Bulgularına göre, Akademik Danışmanlık Uygulamasının yapılış şekli, öğrencilerin "anlayamadıkları hususları sormaları" beklentisiyle çatışmaktadır. Yaklaşık %70 inin Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin verildiği illerde oturmalarına karşılık, öğrencilerin bir bölümü, "uzaklık" ve "saatlerin uygun olmaması" nedenleriyle, bu hizmetlere düzenli katılamamaktadır. Katılan öğrenciler ise, dersliklerin kalabalıklığı temel nedeniyle, danışmanlıktan gereği gibi yararlanamadıklarını belirtmektedirler.

Uygulamayı daha çok gerektiren dersler için Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin artırılması yararlıdır.

T. C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA
HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

(Doktora Tezi)

Nuray SERTER

Eskişehir, 1986

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
Merkez Kütüphanesi

Prof. Dr. Yılmaz BÜYÜKERŞEN'İN
Kütüphaneye Bağışıdır

DEĞERLENDİRME KURULU

Başkan : .....

Üye : .....

Üye : .....

Tezin Kabul Edildiği Tarih : .../.../1986

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
Merkez Kütüphanesi

Prof. Dr. Yılmaz BÜYÜKERŞEN'İN
Kütüphaneye Bağışıdır

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÇİZELGELER LİSTESİ.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vii
BÖLÜM I. GİRİŞ.....	1
Sorun.....	1
Yükseköğretim	3
Türk Yükseköğretiminin Gelişimi.....	3
Cumhuriyetten Önce Yükseköğretim....	3
Cumhuriyet Döneminde Yükseköğretim..	4
Amaç	9
Önem	10
Sınırlılıklar	10
Sayıltılar	10
Yöntem	11
Evren ve Örneklem	11
Verilerin Toplanması ve Çözümü	11
BÖLÜM II. UZAKTAN ÖĞRETİM ve AÇIKÖĞRETİM	
FAKÜLTESİ.....	13
Uzaktan Öğretimin Gelişimi,Özellikleri ve	
Öğretim Süreçleri	13
Uzaktan Öğretimde Destek Hizmetler.....	16
Öğrenci Sorunları	16

Öğrenci İhtiyaçlarının Karşılama Yolları.....	18
Yüzyüze Görüşmeler	18
Öteki İlişki Kurma Biçimleri	19
Destek Hizmetlerin Ürgütlenmesi.....	19
Bölgesel Merkezler	20
Özel Öğretmen ve Özel Öğretmenlik	23
Mektuplaşma Öğretmeni	29
Telefonla Öğretmenlik	30
Danışmanlık Hizmetleri	31
Açıköğretim Fakültesi	32
Öğrenciler	32
Öğretim Programları	33
Basılı Materyaller	35
Televizyon ve Radyo Yayınları	36
Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri.....	37
Öğrenci Büroları	37
Diğer Yardımcı Birimler	38
Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)..	38
Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu	38
Üniversiteler	38
Açıköğretim Fakültesi Akademik Danışmanlık ve	
Uygulama Hizmetleri.....	39
Birinci Öğretim Yılı (1982-83).....	39
İkinci Öğretim Yılı (1983-84)	46
Üçüncü Öğretim Yılı (1984-85)	49
Dördüncü Öğretim Yılı (1985-86).....	54

BÖLÜM III. BULGULAR ve YORUM.....	55
Öğrencilere İlişkin Bulgular	55
Katılma Durumuna ilişkin Bulgular	59
Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin Yeterliliği	74
Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin Gerekliliği	77
BÖLÜM IV. ÖZET, YARGI ve ÖNERİLER	81
Özet	81
Yargı	82
Öneriler	83
Kısa Sürede Uygulama İmkânı Olabilecek Öneriler	83
Uzun Sürede Uygulanacak Öneriler	84
EKLER	85
1. AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİ ÇİZELGE ÖRNEĞİ (I. SINIF).....	85
2. AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİ ÇİZELGE ÖRNEĞİ (II. SINIF).....	86
3. DERS KİTAPLARINI VE DANIŞMANLIK HİZMETLE RİNİ DEĞERLENDİRME ANKETİ.....	87
4. AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI 1982-1983 ÖĞRETİM YILI EĞİTİM FAALİYETLERİNİ DEĞERLENDİRME ANKETİ.	93
5. AÇIK ÖĞRETİM PROGRAMI 1983-1984 ÖĞRETİM YILI EĞİTİM FAALİYETLERİNİ DEĞERLENDİRME ANKETİ.....	101

6. 1982-1983 ÖĞRETİM YILI ÖĞRENCİ BİLGİ FORMU.....	108
7. 1983-1984 ÖĞRETİM YILI ÖĞRENCİ BİLGİ FORMU.....	115
KAYNAKÇA	123

ÇİZELGELER LİSTESİ

ÇİZELGE

Sayfa

1. YILLARA GÖRE AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİNE KAYIT OLAN ÖĞRENCİ SAYILARI 33
2. 1982-83 ÖĞRETİM YILINDA DANIŞMANLIK YAPILAN İLLERDE OTURAN ÖĞRENCİ SAYILARI 44
3. 1982-83 ÖĞRETİM YILINDA İLLERE GÖRE, AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDE GÖREV ALAN ÖĞRETİM ELEMANLARI 45
4. 1983-84 ÖĞRETİM YILINDA DANIŞMANLIK YAPILAN İLLERDE OTURAN ÖĞRENCİ SAYILARI 47
5. 1983-84 ÖĞRETİM YILINDA İLLERE GÖRE, AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDE GÖREV ALAN ÖĞRETİM ELEMANLARI 48
6. 1984-85 ÖĞRETİM YILINDA DANIŞMANLIK YAPILAN İLLERDE OTURAN ÖĞRENCİ SAYILARI İLE TOPLAM ÖĞRENCİ SAYILARI 52
7. 1984-85 ÖĞRETİM YILINDA İLLERE GÖRE, AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDE GÖREV ALAN ÖĞRETİM ELEMANLARI 53
8. ÖĞRENCİLERİN OTURDUKLARI YERLERE GÖRE DAĞILIMLARI 55
9. ÖĞRENCİ AİLESİNDEKİ KİŞİ SAYISI 56
10. ÖĞRENCİLERİN KAYIT OLDUĞU ANDA BİR İŞTE ÇALIŞIP ÇALIŞMADIĞI 57
11. ÖĞRENCİNİN ÇALIŞTIĞI İŞİN NİTELİĞİ 58
12. ÖĞRENCİ AİLESİNİN TOPLAM AYLIK GELİRİ 59
13. ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNE KATILMA DURUMU 60
14. ÖĞRENCİLERİN KENT MERKEZİNE ULAŞIMLARI 61

15. AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNE KATILAMAMA NEDENLERİ	62 /
16. AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN İLLERE GÖRE, YAPILMA ZAMANLARI	63
17. AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDEN YARARLANMA DURUMU	65
18. AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDEN YARARLANMAYA ENGEL DURUMLAR	66
19. ÖĞRETİM ELEMANLARINA GÖRE, AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİNİN AMACINA ULAŞMASINI ÖNLEYİCİ ENGELLER	67
20. TELEVİZYONDA DERSLERİN İZLENME DURUMU	69
21. TELEVİZYON DERSLERİNDEN ÖNCE İLGİLİ ÜNİTENİN OKUNMA DURUMU	70
22. ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDEN BEKLENTİLERİ	71
23. ÖĞRETİM ELEMANLARININ AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMAYI NASIL YAPTIKLARI	72
24. 1982-83 ve 1983-84 ÖĞRETİM YILLARINDA, BİRİNCİ SINIF DERSLERİ İÇİN AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN YETERLİLİĞİ	75
25. 1983-84 ÖĞRETİM YILINDA, İKİNCİ SINIF DERSLERİ İÇİN AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN YETERLİLİĞİ	76
26. 1982-83 ve 1983-84 ÖĞRETİM YILLARINDA BİRİNCİ SINIF DERSLERİ İÇİN AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN GEREKLİLİĞİ	78
27. 1983-84 ÖĞRETİM YILINDA, İKİNCİ SINIF DERSLERİ İÇİN AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN GEREKLİLİĞİ	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL

Sayfa

1. 1957-1973 DÖNEMİNDE TÜRKİYE'DE LİSEYİ BİTİREN
ÜNİVERSİTELERARASI GİRİŞ SINAVINA KATILAN VE
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINA ALINANLARIN SAYILARI .. 6
2. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN
BÖLGESEL DAĞILIMI (1982-83 Öğretim Yılı) 43
3. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN
BÖLGESEL DAĞILIMI (1983-84 Öğretim Yılı) 46
4. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN
BÖLGESEL DAĞILIMI (1984-85 Öğretim Yılı) 50

BÖLÜM I

GİRİŞ

Sorun

Eğitim, en genel tanımıyla, yürürlükteki değer bilgi ve becerilerin yetişkin kuşaklara iletilmesi ve kazandırılmasıdır (Ozankaya, 1979, s. 269).

Bu anlamda eğitim, insanlığın varoluşundan beri süregelen ve ilkel çağlarda bile, insanoğlu toplumun fertlerine örgün olmayan bir eğitim vermiştir (Varış, 1978, s.10).

Üretim faaliyetlerinin giderek artması ve çeşitlenmesi karşısında, adına okul denilen ve eğitim-öğretim konusunda uzmanlaşmış kurumlar gelişmiş; bireysel yeteneklerin çeşitli yönlerden en ideal bir biçimde geliştirilmesi görevi ise bu kurumlara bırakılmıştır. Okullar, bu görevleri yerine getirirken, yakın zamanlara kadar çok büyük sorunlarla karşılaşmamışlardır (Büyükerşen, 1978, s. 7).

Bugün dünyada, demografik, bilimsel, ekonomik ve toplumsal kökenli etkenlerin yarattığı hızlı değişimler, her kurum gibi eğitimi de etkilemektedir. Son zamanlarda öğrenci sayısının hızla artması, eğitimlerini tatmin edici biçimde tamamlayamayan gençlerin çoğalması, kitle eğitimi ihtiyacının artması, eğitimde sosyal adalet ve fırsat eşitliği istemleri, geleneksel eğitimi bir darboğaza itmiştir (Alkan, 1977, s. 5).

Yaşanan eğitim krizinin aşılması, öğretme-öğrenme sistemlerinin tasarlanma, geliştirilme, uygulanma ve değerlendirilmesinin yeni bir yaklaşımla ele alınması ve yeni ortamların sağlanmasını zorunlu kılmıştır. Bu yönde yapılan çalışmalar sonunda geliştirilen teknolojilerden en yaygın kullanım alanı bulanı ise ''uzaktan öğretim'' olmuştur.

Uzaktan öğretim, öğretmen ve öğrencinin aynı mekanda biraraya gelmesine gerek kalmadan öğretme ve öğrenme etkinliklerinin düzenlenip yürütülebildiği bir sistemdir.

Uzaktan öğretimde öğrenci, tek başına çalışmak durumundadır ve başarıma sorumluluğu büyük ölçüde onun omuzlarına yüklenmiştir (Freeman, 1982, s. 165). Bu sistemde öğrenci, bir dersin öğrenilmesinden kaynaklanan sorunlarına ek olarak, öğretimin uzaktan oluşunun yarattığı sorunlarla da yüzyüzedir (İvgin ve Ötekiler, 1976, s.8). Sistemde kullanılan tüm öğretme ve öğrenme materyallerinin, bireysel öğrenme ilkelerine uygun olarak hazırlanması halinde bile, öğrencinin soru soracağı ve tartışacağı kimselere ihtiyacı olacaktır. O nedenle, uzaktan öğretim öğrencisinin herhangi bir bilgi, öneri ya da yardıma ihtiyacı olduğunda, başvurabileceği birilerinin olması, sistemin başarısındaki en kritik sorunlardan biridir. Bu sorunların çözümü için ise, uzaktan öğretim sistemlerinin çoğunda, değişik şekillerde ''danışmanlık hizmetleri'' uygulanmaktadır.

Türkiye'de, 1982/83 öğretim yılından itibaren Anadolu Üniversitesi (ANA.Ü.) Açıköğretim Fakültesi (AÖF) tarafından, yükseköğretim düzeyinde uygulanmakta olan uzaktan öğretimin bir boyutu da ''Akademik Danışmanlık ve Uygulama (Akademik Danışmanlık) Hizmetleri'' dir.

İlk öğretim yılından itibaren sistemin diğer boyutlarıyla birlikte uygulamaya konulan bu hizmetlerin, amaçlar doğrultusunda ne derecede işlediği, yeterince bilinmemektedir. Bu durumun açıklığa kavuşturularak, Akademik Danışmanlık Hizmetleri'nin iyileştirilmesi doğrultusunda alınacak önlemler, aynı zamanda, sistemin genel işleyişinin de iyileştirilmesi ve geliştirilmesi sonucunu doğurabilecektir.

Bu nedenle, bu çalışmada, ANA.Ü. AÖF tarafından uygulanan Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin değerlendirilmesi, sorun olarak ele alınmıştır.

Ancak; Türk Yükseköğretimi önündeki yığılmaya bir çözüm olarak başlatılan sistemin bu boyutu ele alınırken, sorunun, yükseköğretim bütünlüğünde uzaktan öğretim,

Açıköğretim Fakültesi ve bu Fakültede yürütülen Akademik Danışmanlık Hizmetleri'nin genel bir çözümlenmesi içinde görülmesi gerekmektedir.

Yükseköğretim

Kuşaklara aktarılacak bilginin giderek artması, toplumdaki işbölümü ve uzmanlaşmanın çeşitlenmesi; gerek kişisel ve gerekse toplumsal açıdan bakıldığında, bilginin araştırılması ve aktarılmasının da, artık bir bakıma kişilerce paylaşılması zorunluluğunu getirdi. Böylelikle tek başına yetersiz kalan genel eğitim ve öğretimin, uzmanlık eğitimi ve öğretimi ile tamamlanması gereği ortaya çıktı.

Bu tür gelişmeler, çeşitli sınırlılıkları ile (konu-bilgi-yaş-okul türü vb.) eğitim sürecinin de temel olarak ilk-orta ve yüksek olmak üzere üç düzeye ayrılmasına neden olurken, genellikle ilk ve orta düzeyde ''genel eğitim-öğretim'', yüksek düzeyde ise ''uzmanlık eğitimi ve öğretimi'' yapılması ile sonuçlandı.

Yükseköğretim düzeyinde, uzmanlık eğitimi ve öğretimi yapmakla görevlendirilen üniversitelerin, aynı zamanda, toplumun gerektirdiği liderliği de üstlenmeleri beklenmektedir. Çünkü, üniversitelerin temel işlevi, gerçeği araştırmak, yeni düşünce normları geliştirmek ve bunları topluma aktarmaktır. Yine üniversiteler, genel kültür bilgilerinin yayılmasından, toplum değerlerinin korunmasından ve gençliğin şekillendirilmesinden sorumludurlar (Kaya, 1977, s. 235).

Türk Yükseköğretiminin Gelişimi

Türk toplumundaki yükseköğretime ilişkin kurumlaşmanın tarihi çok yeni olmamakla birlikte, bu konudaki temel ve yapısal gelişmeler Cumhuriyet Dönemi ile başlamıştır.

Cumhuriyetten Önce Yükseköğretim.- Avrupa'da ilk kurulan üniversitelere benzer bir kurum olan Medreselerin Türk Toplumunda kuruluşu, Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşuna kadar gitmektedir ve dini esas almıştır. Osmanlı İmparatorluğunda, sözü edilen medreselerin en ünlüsü

olan ve birkaç madreseden oluşan ''İstanbul Külliyesi'',16. yy. dan itibaren yozlaşmıştır.

Batılı anlamda eğitim sistemini örgütlemek amacıyla, 12 Ocak 1863'de öğretime başlayan ''Birinci Darülfünun'', bir yıl sonra medreselerin baskısıyla kapanmış,1 Eylül 1869 da ''Darülfünun-u Osmani'' adıyla yeniden öğretime açıldığında ömrü iki yıl sürmüştür. Bu kurumun kapatılmasından sonra, 1874'de yeni bir deneme sonucu açılan ''Üçüncü Darülfünun'' da 1881'e kadar yaşayabilmiştir.

14 Ağustos 1900 tarihinde dördüncü kez ''Darülfünun -u Şahane'' adıyla öğretime başlayan kurum, İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra ''İstanbul Darülfünunu'' adını almıştır (Kısakürek, 1976, s.12-14).

Cumhuriyet Döneminde Yükseköğretim.- Yükseköğretim, Cumhuriyet Döneminde, olanaklar ve öğrenci sayısı bakımından giderek hızlanan bir gelişim göstermiştir. Bu kısımda önce, yükseköğretim kurumlarının sayısal gelişimi verilmiş, daha sonra, öğrenci sayılarındaki artışlar ile yükseköğretimdeki kapasite artışının yetersizliği sonucu, bu eğitim kurumlarının önündeki yağılmaya yönelik çözümler irdelenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti Ankara'da açılan ilk yükseköğretim kurumu 1923'teki Harp Okulu olmuş, onu, 1925 yılında açılan Hukuk Mektebi ve diğerleri izlemiştir. 1933 yılında ise, İstanbul Darülfünun'u kapatılarak yerine İstanbul Üniversitesi açılmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sonrası, Türkiye için, diğer pek çok alanda olduğu gibi, yükseköğretimde de bir dönüm noktası olmuş ve 1946 yılında kabul edilen Üniversite Kanunu ile özerk bir üniversite yönetimine geçilmiştir. Aynı yıllarda hızlanan siyasal, ekonomik ve toplumsal gelişmeler, eğitime olan talebi de arttırmıştır. Değişik alanlarda eğitilmiş insana olan toplumsal ihtiyaç fazlalaştığı gibi, bireysel olarak da, eğitilmişliğin gerisinde kalmak veya yeterince eğitilememek, içinde bulunulan toplumun da gerisinde kalmak anlamını daha çok taşımaya başlamıştır. Başka bir deyişle, adıgeçen gelişmeler, toplumun beklenti ve

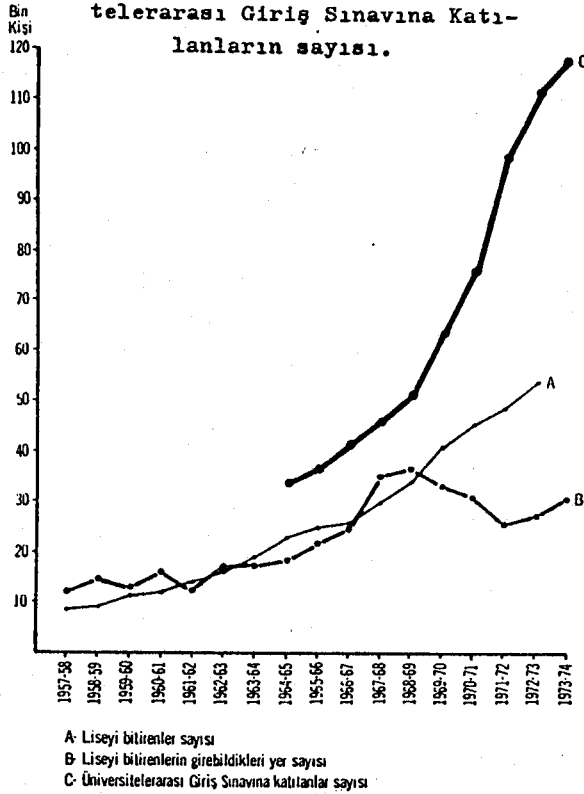
isteklerinde de artışlar ve değişmeler meydana getirmiştir. Bu süreç içerisinde Türk Eğitim Sistemi, doğal olarak, artık toplumsal değişmeyi yönlendirme amacını terkederek, toplumun isteklerini izleyen bir sistem haline dönüşmüştür (Tekeli, 1980, s. 94-101).

Eğitim sisteminin toplumun isteklerini izlemesi sonucu, giderek yükseköğretim kurumu sayısı artış göstermiş; Ankara ve İstanbul dışında, 1955 yılında Karadeniz ve Ege Üniversiteleri, 1956 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi, 1957 yılında ise Atatürk Üniversitesi kurulmuştur. 1959 yılından başlamak üzere, üniversitelerin dışında da yeni bir yükseköğretim sistemi oluşmaya başlamış ve Ankara, İstanbul, İzmir ve Eskişehir'de İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri oluşmuştur.

1962 yılında toplanan 7. Milli Eğitim Şurası, 10 yıl içinde yeni üniversiteler açarak yükseköğretimin genişlemesi görüşüne karşı koyma kararı almış ve nicel bir artış yerine, üniversitelerde verilen eğitimin niteliğini arttırmayı önermiştir. Ancak, yükseköğretimdeki sayısal baskılar durmayınca, 1967 yılında Hacettepe Üniversitesi kurulmuş, bundan başka Anadolu'nun çeşitli illerinde üniversitelere bağlı olarak, ziraat, veteriner ve tıp fakülteleri ile iktisadi ve ticari ilimler akademileri ve devlet mimarlık ve mühendislik akademilerininin açılması devam etmiştir (M.E.B., 1973, s. 164).

1960 yılına gelinceye kadar, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının öğrenci alabilme kapasitesi, başvuruların tümünü rahatlıkla karşılayabilecek düzeydeydi (Mıhçıoğlu, 1969, s. 107). Ne var ki, 1961 yılına gelindiğinde, üniversitelere alınabilecek öğrenci sayısı, liseyi bitirenlerin sayısının altına düşmüş olmakla birlikte, büyük bir dengesizlik ortaya çıkmaksızın, her iki rakamın yaklaşık birbirinden çok ayrılmadığı 1966 yılına dek gelindi. Ancak, bu yıldan başlamak üzere, yükseköğrenime olan talep ile, yükseköğretim kurumlarının kapasitesi arasındaki fark, talep aleyhine kaygı verici bir açıklık göstermeye başladı (Mıhçıoğlu, 1974, s.11). Şekil 1'de bu durum açıklıkla görülmektedir.

ŞEKİL I. 1957-1973 Döneminde, Türkiye'de
Liseyi Bitiren, Yükseköğretim
Kurumlarına Alınan ve Üniversi-
telerarası Giriş Sınavına Katı-
lanların sayısı.

KAYNAK: Cemal Mihçioğlu. Üniversiteye Girişin Yeniden Düzenlenmesi: A.Ü.E.F.Yay.Ankara:1974,s.10.

1960 yılından başlamak üzere, sınavla öğrenci almak zorunda kalan yükseköğretim kurumu sayısının artma göstermesi, yükseköğretime girişte yeni sorunlar yaratmaya başlamış ve önce Ankara Üniversitesindeki bazı fakülteleri kapsayacak şekilde ''Merkezi Sınav Uygulaması'' na başlanmıştır. Bu uygulama, sonradan aynı üniversite içinde fakat daha çok fakülteyi içine alır biçimde genişletildikten sonra, ilk kez, 1964 yılında, Türkiye'deki çok sayıda üniversiteyi içine alacak şekilde ve merkezi olarak düzenlendi. Ardından giderek ülkedeki bütün yükseköğretim kurumlarını içine aldı.

Üniversitelere merkezi sınavla öğrenci alma düzenlemesi, sayısal açıdan üniversiteye girişe bir çözüm getirmemiş, aksine, başvuru kolaylığı ve maliyet düşüklüğü gibi nedenlerle, üniversiteye girmek isteyenlerin sayısının giderek daha da büyümesine neden olmuş, bu arada kayıtlı oldukları yükseköğretim kurumunu değiştirmek

isteyenleri de olumsuz yönde etkileyerek, geçişleri de hızlandırmıştır.

Aynı yıllarda, yükseköğretimde kapasite artırmaya yönelik başka çözümlerin uygulamaya konulduğu da görülmektedir.

Bu yönlerdeki adımlardan ilki, 1965 yılında çıkan 625 sayılı kanunla kurulan ''özel yüksek okullar'' dır. Bu okulların sayıları hızla artarak, 1968-69 öğretim yılında 44'e ulaştı. Ancak çeşitli tepkiler sonucu, Anayasa Mahkemesi, 1971'de 625 sayılı kanunun ilgili maddelerini iptal edince önce tasfiyesi kararlaştırılan bu okullar, 1972 yılında kanunda yapılan bir değişiklikle, akademilere bağlandı.

Yükseköğretim Kuruluşları önündeki yığılmanın farklı bir çözümü de ''Önlisans Öğretimi'' ile arandı. 1974 yılında, 1750 sayılı Üniversiteler kanununun 53. maddesi uyarınca ilk defa Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesince başlatılan ve sonra diğer bazı yükseköğretim kurumlarınınca da uygulanan bu eğitim, ilk sınıftan sonra lisans veya bir yıl daha öğretim görüp hayata atılmayı öngören bir sistem getiriyordu. Ama başarılı olunamadı ve uygulamadan vazgeçildi.

Aşkun'un (1975, s. 122) da belirttiği gibi, Yükseköğretim kurumlarının toplumun istekleri doğrultusunda yeni bir modele girmesi zorunluluğu kaçınılmazdı.

Yükseköğretim önündeki yığılmaları karşılamak için düşünülen ve 1974-75 ders yılında uygulamaya konulan ve ilk kez ''uzaktan öğretim'' tekniklerinin yükseköğretim düzeyinde işe koşulduğu sistem ''Mektupla öğretim'' dir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir merkez bünyesinde oluşturulan bu sisteme 53.000 öğrenci alınmıştır.

''Uzaktan Öğretim'' çalışmalarının yükseköğretim kademesindeki bu ilk girişimleri, uygulamaya geçildikten 15 ay sonra, çeşitli aksamlar nedeniyle yerini Yaygın Yükseköğretim Kurumu'na (YAYKUR) bırakmış ve 1975-76 öğretim yılında, değişik öğretim programlarına 20 alanda toplam 85000 öğrenci alınarak öğretime başlanmıştır (Alkan, 1981, s.165).

İki yıllık önlisans düzeyinde verilecek eğitimin birinci

yılında öğrenciler okulda bulunmayacak, ikinci sınıflarda örgün yükseköğretim dairesine bağlı okullara gidilecekti. Ancak, hem öğrenci talebinin ve hem de başarısının sınırlı olması ve muzunların iş bulamaması nedeniyle, 1978-79 öğretim yılından itibaren bu programların uygulamasından da vazgeçildi.

Dolayısıyla, yükseköğrenime giriş sorunu, ilk belirlediği günden bu güne kadar, büyüyerek gelmiş, 1984-85 öğretim yılında, Üniversiteye Giriş sınavlarına başvuran yaklaşık 431 bin adaydan merkezi yerleştirme ile sadece 148 bini yükseköğretim yapma olanağı elde etmiştir (Gökdağ, 1986, s. 2).

Kasım 1981'de yürürlüğe giren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Türk Yükseköğretimi yeniden düzenlenmiştir. Bu kanun, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları ile ilgili hususlar dışındaki, yükseköğretim üst kuruluşlarını, bütün yükseköğretim kurumlarını, bağlı birimlerini ve bunlarla ilgili faaliyet ve esasları kapsam üzere, yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemekte ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlarını, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile, eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemektedir.

Yükseköğretim Kanununun 5. maddesinin (h) bendinde, yükseköğretimin planlama ve gerçekleştirilmesinde "açık eğitim ve öğretim" den sözedilmektedir. Aynı kanunun, yükseköğretim kurumlarının görevlerini tarif eden 12. maddesinin (d) bendinde ise, "örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim yoluyla toplumun, özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak" dile getirilmektedir.

Bu kanuna dayanılarak, 20 Temmuz 1982 tarihinde çıkarılan 41 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname, Anadolu Üniversitesini "Açıköğretim" yapmakla görevlendirmiştir.

1982-83 öğretim yılında, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi tarafından İktisat ve İşidaresi

dallarında, basılı materyaller, TV programları ve yüzyüze eğitim süreçleriyle uzaktan öğretime başlanmıştır.

Öğretim süresince öğrencilere, uzaktan öğretim il-kelerine uygun olarak yazılmış ders kitapları, fasiküller halinde gönderilmekte, bunları destekleyen TV programları her ders için haftada bir kez yayınlanmaktadır.

Öğrencilerin yurt düzeyinde dağılımları gözönünde tutularak, çeşitli kentlerdeki üniversiteler desteğinde sürdürülen danışmanlık görevi, öğretim sisteminin yüzyüze eğitim sürecini karşılamayı amaçlamaktadır (Baraz,1985.s. 7).

16 bölgede başlatılan ''Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri'' adı verilen örgütlenme ile, uzaktan öğretimin sözü edilen diğer boyutları içinde, ne ölçüde amaca ulaşıldığının değerlendirilmesi, tartışılması gereken bir sorundur.

Amaç

Araştırmanın amacı; Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi öğrencilerinin yüzyüze eğitime olan ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla oluşturulan ''Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri'' sisteminin ilk iki öğretim yılında işleyişinin, öğrenci ve danışman öğretim elemanlarının görüşlerine dayanılarak değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi yolunda öneriler geliştirmektir.

Bu amaca yönelik olarak, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1) Öğrenciler:

a) Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine, hangi oranda katılmaktadırlar?

b) Bu hizmetlere katılmıyorlarsa nedenleri nelerdir?

c) Bu hizmetten ne düzeyde yararlanmaktadırlar?

d) Bu hizmetten yararlanamıyorlarsa, nedenleri nelerdir?

e) Bu hizmet nedeniyle hangi beklentiler içindedirler.

2) Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin, ayrı ayrı dersler açısından yeterlilik düzeyi nedir ?

3) Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin, ayrı ayrı dersler açısından gereklilik düzeyi nedir ?

Önem

Araştırma sonunda elde edilecek bilgiler, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin, varsa, iyileştirilmesi gereken yönleri için ilgililere ışık tutabilecektir.

Elde edilecek bulgulara göre, iyileştirilecek sistem sayesinde, öğrenciler daha iyi bir eğitim alma olanağına kavuşabileceklerdir.

Bu araştırma ile beklenen bir başka yarar, araştırılması gereken yeni sorun alanlarının ortaya çıkarılması olacaktır.

Sınırlılıklar

Araştırma:

1) 1982-83 ve 1983-84 öğretim yılında yapılan Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri,

2) ''Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Açıköğretim Programı, 1982-83 ve 1983-84 Öğretim Yılları Eğitim Faaliyetlerini Değerlendirme Anketleri'' nde yer alan ve Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri ile ilgili sorulara öğrencilerin verdikleri cevaplar, (Ek: 4-5),

3) ''Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Ders Kitaplarını ve Danışmanlık Hizmetlerini Değerlendirme Anketi-Danışman Öğretim Elemanları için, Eylül 1984''de yer alan ve Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri ile ilgili sorulara, danışman öğretim elemanlarının verdikleri cevaplar, (Ek: 3)

ile sınırlıdır.

Sayıtlılar

Araştırmada aşağıdaki hususlar sayıltı olarak kabul edilmiştir.

1) Açıköğretim Fakültesi'nin Akademik Danışmanlık

ve Uygulama Hizmetleri, öğrenciler ve bu hizmette görev alan danışman öğretim elemanlarının görüşleri ile değerlendirilebilir.

2) Öğrenciler ve danışman öğretim elemanları, kendilerine uygulanan anketleri içtenlikle cevaplandırmışlardır.

Yöntem

Araştırma, Açıköğretim Fakültesi'nin, uzaktan öğretim öğrencileri için düzenlediği "Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri" nin değerlendirilmesi için yapılan durum saptama (betimsel) türünde bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırma, Açıköğretim Fakültesi'nin uzaktan öğretim programlarında öğrenim gören ve:

a) 1983-84 öğretim yılı başı itibariyle, ikinci sınıfa geçmiş 16410 ve birinci sınıfta kalmış 5161 olmak üzere, toplam 21571 öğrenci;

b) 1984-85 öğretim yılı başı itibariyle, üçüncü sınıfa geçmiş 11908, ikinci sınıfı oluşturan 15772 ve birinci sınıfta kalmış 5177 olmak üzere toplam 34857 öğrenci ile,

1983-84 öğretim yılında, gerek birinci ve gerekse ikinci sınıflar için yapılmış olan Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinde görev almış toplam 488 danışman öğretim elemanı, araştırmanın evrenini oluşturmuş, evrenin tamamı örneklem olarak alınmıştır.

Verilerin Toplanması ve Çözümü

Araştırma için gerekli verilerin toplanmasında, üç tür anketten yararlanılmıştır.

Birincisi, soruları Açıköğretim Fakültesinin ilgili öğretim elemanları tarafından hazırlanan ve ÖSYM tarafından basımı yapılarak kayıt yenileme evrakları arasında yer alan "... Eğitim Faaliyetlerini Değerlendirme Anketi" dir ki, Açıköğretim Fakültesinin, eğitime devam eden uzaktan öğretim öğrencileri tarafından, her sene kayıt yenileme aşamasında doldurulmaktadır. (Ek: 4-5)

İkincisi, 1983-84 öğretim yılı sonunda, yine soruları Açıköğretim Fakültesinin ilgili öğretim elemanları tarafından hazırlanan ve basımı Anadolu Üniversitesi Basımevinde gerçekleştirilerek, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinde görev almış bütün öğretim elemanlarına, koordinatörler aracılığı ile gönderilen "... Ders Kitaplarını ve Danışmanlık Hizmetlerini Değerlendirme Anketi" dir. (Ek: 3).

Bu araştırmada yararlanılan üçüncü anket, her yıl AÖF'ü kazanan öğrencilerin kayıt olurken doldurdukları "Bilgi Formu" dur. (Ek: 6 ve 7).

Geniş kapsamlı hazırlanmış ilk iki ankette, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri ile ilgili sorulara da yer verilmiştir.

Öğrencilere uygulanan anketler, diğer kayıt evrakları ile birlikte ÖSYM tarafından değerlendirilerek, cevapların sayı ve yüzde olarak dökümleri yapılmıştır.

Danışman öğretim elemanlarına uygulanan anketler ise, gönderildikleri gibi yine koordinatörler aracılığıyla toplatılmış ve ilgili soruların cevapları, sayı ve yüzde olarak araştırmacı tarafından dökülerek değerlendirilmiştir.

Öğrencilere uygulanan anketlerden, boş bırakılanlar, tekniğine uygun doldurulmayanlar, ÖSYM tarafından değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Danışman öğretim elemanlarına gönderilen 488 soru kağıdından ise 259 adedi geri gelmiş ve hepsi değerlendirmeye alınmıştır.

Her iki tür ankette yer alan ve Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri ile ilgili olan verilerin sayı ve yüzdelerin kullanıldığı çizelgeler şeklinde düzenlenmesi, araştırmanın amacı doğrultusunda yeterli bulunarak, başka bir istatistiki yöntem kullanılmasına gerek görülmemiştir.

BÖLÜM II

UZAKTAN ÖĞRETİM VE AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ

Bu bölümde, uzaktan öğretim sisteminin tarihsel gelişimi, özellikleri ve öğretim süreçleri kısaca verilmiş, sonra, uzaktan öğretim öğrencisinin basılı materyaller ile TV ve radyo ders yayınları dışında ihtiyaç duyduğu ''destek hizmetler'', türleri ile irdelenmiştir.

Uzaktan Öğretimin Gelişimi, Özellikleri ve Öğretim Süreçleri

Klasik öğrenme ortamı, a) öğretme mekanı, b) öğrenci-öğretici ve c) öğretim araçlarının biraraya gelmesiyle oluşmaktadır. Artan nüfus ve öğrenme talebi karşısında, öğrenci sayısındaki artış ve öğrenme mekanlarındaki yetmezlik doğrultusunda, yeterince öğretici temin edememe, teknolojik gelişmeler sayesinde yeni bir öğrenme ortamının yaratılmasını zorunlu kılmıştır. Bunun sonucunda adına ''Uzaktan Öğretim'' denilen yeni bir eğitim teknolojisi gelişmiştir.

Bireysel mektuplaşmalar biçiminde başlayan uzaktan öğretimdeki ilk örgütlü girişim, 1856'da, Berlin'de Dil Okulunun açılmasıyla kurulmuştur. 1891'de ise, bir gazete sahibinin, maden ocaklarındaki kazalara karşı alınması gereken önlemleri içeren broşürü ile ABD'ye atlayan bu teknoloji, orada, aynı yıl içinde, Wisconsin Üniversitesi'nde uzaktan öğretim derslerinin yaygınlaştırılması kararı ve 1892'de Şikago Üniversitesi'nde kurulan uzaktan öğretim bölümü ile yayılmaya başlamıştır. 1894'te ise, İngiltere'de, dışarıdan öğretmenlik sertifikası sınavlarına hazırlanan öğrencilerin kendi aralarında yazı ile bilgi alışverişinde bulunmaları, Oxford Üniversitesi'ni dışardan bitirme sınavlarının uzaktan öğretimle yapılması, daha sonra 1898'de

İsveç'te ve 1910' da ise Avustralya'da ilk örgütlü uzaktan yükseköğretim girişimlerine rastlanmaktadır (Hızal, 1983,s. 21).

Bugün, teknolojik mazeretlerin ortadan kalkmaya başlaması sonucunda, uzaktan öğretim, artık birçok ülkede ve bu arada ülkemizde de uygulamasını bulan bir öğretim sistemidir. Ayrıca, uzaktan öğretim, eğitime olan talebin yükselmesi karşısında ''arz arttırımı'' temel nedeniyle ortaya çıkmış olmasına karşılık, zaman içerisindeki gelişme ve teknolojik ilerlemeler öyle göstermiştir ki, bu tür bir eğitim sistemi, çeşitli yönleriyle, geleneksel eğitim şekline göre daha başka üstünlüklere ve eğitsel önceliklere sahiptir. Bu nedenlerle de uzaktan öğretim, herhangi bir ciddi eğitim çıkmazının olmadığı bir ortamda da geçerli bir hale gelebilmiştir. Bu olgu, özellikle kalkınmakta olan ülkelerde, ekonomik, kültürel ve coğrafi nedenlerle, daha da belirginleşmektedir. Daha çok 1970'li yıllarda yaygınlaşmaya başlayan uzaktan öğretim sistemleri, günümüzde, İngiltere, İspanya, Japonya, Nijerya, Hindistan, Malezya, Fransa, Avusturya ve Polonya gibi ülkelerde, başta yükseköğretim kademesinde olmak üzere, çeşitli şekillerde sürdürülmekte olup, ''Açık Üniversite'', ''Duvarsız Eğitim'', ''Açıköğretim'' gibi isimler almaktadır (AÖF, 1984, s. 20).

Uzaktan öğretimde mekan sorunu aşılmıştır. Çünkü, öğrencilerin bir mekanda toplanmalarına gerek kalmamıştır. Benzer şekilde, öğretici sayısındaki darlık da giderilmiştir. Öğrenciler artık, diledikleri bir mekanda ve çeşitli aygıtlar aracılığı ile öğreticileri izleyebilmektedirler ki, bu olanak günümüzde radyo, TV, video, ses bantları ve bilgisayarlar aracılığı ile sağlanabilmektedir. Basılı ders malzemeleri ise, esasta, eski biçimini korumakla birlikte, içerik düzeni değişimine uğrayarak, öğrencinin kendi kendine anlamasını daha da kolaylaştıracak biçimde yeniden düzenlenmiştir.

Uzaktan öğretimde, öğretme ve öğrenme sürecinde, başlıca iki nokta dikkati çekmektedir. Birincisi, sistemde

kitle iletişim araçlarından yararlanılması, ikincisi ise, öğrenme-öğretme etkinliklerinin bireyselleştirilmesidir. Böylece, eğitim teknolojilerinden yararlanılmak suretiyle ve uzaktan öğretim sayesinde, hem kitle eğitimi ve hem de kendi kendine öğrenme gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle uzaktan öğretim, hem çeşitli nedenlerle örgün eğitim alma olanağı bulamamış kişilere eğitim alma olanağı sağlayan ve hem de eğitim sürecini belirli bir dönemden çıkararak, yaşam boyu devam ettirebilen bir yöntem haline gelmiştir. Kitle eğitimi ve kendi kendine öğrenme boyutları bulunan uzaktan öğretim, değişik ilgi ve yeteneklere sahip, yine değişik yaşam ve çalışma koşulları içerisinde bulunan bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamada etkili bir yöntem olarak görülmektedir (Hızal, 1983, s. 9-11).

Bu biçimdeki bir eğitim teknolojilerinde, klasik öğrenim şekline göre, bir tek nokta eksik kalmış gibi görünmektedir ki, o da, öğrencilerin anlayamadıkları ve bilemediklerini öğreticiye sorabilmeleri ve yanıt alabilmeleri. Bu sorun, uzaktan öğretim sistemlerinde düzenlenen ''Akademik Danışmanlık'', ''Yüzyüze Eğitim Süreci'', ''Yaz Kursları'' ve benzeri örgütlenmelerle çözümlenmektedir.

Değişik kaynaklar, (Alkan, 1981, s. 113-118; Gökdağ, 1986, s. 10-13; Hızal, 1983, s. 210), uzaktan öğretimin üç temel sürece dayalı olarak yürütüldüğünü belirtmektedir; yayın yoluyla, basılı materyallerle ve yüzyüze öğretim.

Radyo ve televizyon gibi kitle iletişim araçları, özel olarak hazırlanmış izlencelerle uzaktan öğretimde işe koşulmaktadır. Radyo ve televizyon programları, daha çok, öğretimi desteklemek ve zenginleştirmek amacıyla kullanılmaktadır. Bu araçların kullanımı, öğrencinin terk edilmişlik duygusunu azaltmakta, çalışmasına süreklilik kazandırmaktadır.

Basılı materyaller; kitaplar, ders notları, ödevler, yardımcı kaynaklar vb. içermektedir. Pek çok sistemde, özel olarak hazırlanıp, öğrenciye belirli aralıklarla gönderilen basılı materyaller-ucuz ve kullanışlılığı nedeniyle-temel öğretim ve öğrenme kaynağıdır.

Yüzyüze öğretim; yaz okulları, hafta sonu toplantıları, periyodik stajlar, iş başında çalışma vb. biçimlerde düzenlenmektedir. Amaç, sistemde, öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci etkileşimini sağlamak ve ancak en iyi bir şekilde bu süreçle verilebilecek konuların öğretimini gerçekleştirmektir.

Uzaktan Öğretimde Destek Hizmetler

Bu başlık altında verilen bilgiler, Bernadette Robinson'un ''Support For Student Learning'' (1981, s.141-161) adlı makalesinden özetlenerek alınmıştır.

Öğrenci Sorunları

Deneyimler, uzaktan öğretim öğrencilerinin kendi başlarına ve kusursuz öğrenmelerini beklemenin gerçekçi olmayacağını göstermektedir. Bu sistemin öğrencisi hem geleneksel kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin sorunları, hem de içinde buldukları yeni sistemden kaynaklanan sorunlarla yüzyüzedirler.

Uzaktan öğretim öğrencilerinin karşılaştıkları temel sorunlar şu şekilde özetlenebilir.

Tüm uzaktan öğretim öğrencileri, zamanı planlama ve verimli olarak istendiğinde düşüncelerini yazıya dökmede, uygun okuma ve anlama becerisi geliştirme gibi konularda zaman zaman sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Yanısıra öğrenciler kimi konuları anlamada da güçlük çekmektedirler.

Pek çok geleneksel kurumda, öğrenci, herhangi bir yardım, öneri ya da bilgi için arkadaşlarına, öğretim elemanlarına veya kurum içindeki bir başkasına kolayca ulaşabilmektedir. Kimi durumlarda, öğrenci ve öğretmenin yakın ilişkileri nedeniyle öğrencinin bu tür sorunları bilinmekte ve öğrencinin dile getirmesine bile gerek kalmadan çözümlenebilmektedir. En azından aynı sorunla karşı karşıya olan arkadaşlarını gözleme, izleme olanağı vardır.

Uzaktan öğretim öğrencisi, öğretim kurumundan bir bakıma mesafe ile soyutlanmıştır. Benzer durumdaki öğrenciler ya birbirlerinden çok uzaktadırlar ya da çok yakın

ama birbirlerinin varlıklarından habersizdirler. Dahası bu öğrenciler, içinde buldukları sistemin nasıl işlediğini, herhangi bir sorunlarını çözmek için kime ve nasıl başvuracaklarını bile bilmeyebilirler.

Yukarıdakilere ek olarak öğrencinin bireysel durumundan kaynaklanan sorunlar olabilmektedir. Evinde uygun bir çalışma yeri olmayabilir; kütüphaneye gidemez, ya da iş durumu nedeniyle bazı özel sorunları olabilir. Hastalık nedeniyle normal çalışma takviminin gerisine düşebilir, sınavı kaçırabilir vb.

Yukarıdaki sorunlardan yola çıkarak, uzaktan öğretim öğrencilerinin ihtiyaçları maddeler halinde şöyle sıralanabilir:

1. Öğrencilerin, uzaktan yönetilen bir sistem ve onun ne olduğuyula ilgili hem bilgi hem de ilişkiye ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlar belki bölgesel düzeyde yapılan toplantılar, merkezi ya da bölgesel danışmanlık hizmetleri veya bölgesel bir kurumda öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenme zorunluluğunda olan bir görevli tarafından karşılanabilir.

2. Bir kampüsten yoksun ve coğrafi olarak birbirlerinden hayli uzakta oldukları için, bu öğrencilerin, bir gazete, öğrenci birlikleri, hatta bizzat öğrenciler ya da ilgili kurumlar tarafından düzenlenecek bölgesel etkinliklerle sağlanabilecek bir tür grup üyeliği kimliği geliştirmeye ihtiyaçları vardır.

3. Uzak bulunmanın yarattığı sorunlar, öğretim elemanı ile dolaysız iletişimin olmayışı, bir ilişki ihtiyacını doğurmaktadır. Sistem içinde bir öğretici ile temas, öğrencinin güdülenmesini devamlı kılacak, kimi öğrenme sorunlarının üstesinden gelmesinde ona yardımcı olacak ve bireysel ilişki, yazılı ya da sözlü olsun, onun yazılı çalışmalarını ve genel gelişimi hakkında geri besleme almasını sağlayacaktır.

4. Öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerini düzenleme konusundaki güçlükleri nedeniyle de yol göstericiliğe ihtiyaçları vardır. Her ne kadar bunların bir kısmı

uzaktan öğretimde işe koşulan araçlarla (basılı materyal, TV vb.) giderilebilirse de, kimi ek çabalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Aşağıda, uzaktan öğretim kurumu öğrencilerinin değişik ihtiyaçlarını karşılama yolları irdelenmiştir.

Öğrenci İhtiyaçlarının Karşılama Yolları

Bir görüşe göre, öğrenme materyallerinin kusursuz hazırlanması halinde destek hizmetlere ihtiyaç olmayacaktır. Ancak, öğrencilerin karşılaştığı bir kısım akademik olmayan sorunlar akademik çalışmayı etkilemektedir. Öğrenci problemlerinin ve dileklerinin olması kaçınılmazdır. O nedenle, her uzaktan öğretim kurumu konunun bu boyutuyla ilgili önlemler almalıdır. Bu bulguları değerlendiren uzaktan öğretim sistemleri, yapılan öğretimin niteliğini yükseltmek için bazı destek hizmetler sağlama yoluna gitmeyi benimsemişlerdir. Bu aşamada, "ne tür destek hizmetler gerekmektedir?" sorusunun yanıtlanmasında:

1. Destek hizmet türlerinin görece üstünlükleri konusunda, şimdiye kadar çok az çalışma yapılmış olması ve elde yeterli veri olmaması ve,

2. Belli bir uzaktan öğretim modeline bağlı olarak farklı yanıtlar verilmesinin gerekliliği sonucu olan iki genel sorunla karşılaşılmaktadır.

Bu sorunların çözülmesi, esasta, uygulanan uzaktan öğretim modeline uygun olarak, öğrenci ile gerekli eğitimsel iletişimin kurulmasına bağlıdır.

Aşağıda verilen iletişim türü etkinlikleri, uzaktan öğretim sistemlerinde sorumlu kurum ile öğrenci arasında köprü görevi yapmaktadır.

Yüzyüze Görüşmeler

- Akşamları ya da hafta sonlarında sınıf öğretimi,
- Bölgesel merkezlerde bireysel danışmanlık,
- Bir öğretici ya da danışmanla yapılan grup seminerleri,
- Çalışma grupları ya da kendine yardım grupları,
- Yaz okulları (genellikle bir kaç hafta) ya bazı

dersler için zorunla (İngiltere'deki Açık Üniversitede olduğu gibi) ya da isteğe bağlı (Hindistan'daki bazı mektupla öğretim uygulamalarında olduğu gibi),

-Bireysel ya da grup bilgi ve öneri toplantıları,

-Öğretmen, danışman veya öğrencinin isteği üzerine bir öğretici ya da danışmanla arasıra ya da periyodik olarak yapılan toplantılar,

-Merkezce yapılan anma günleri ya da açılış günlerinde yapılan ziyaretler,

-Öğretmen ya da danışmanın evine veya işyerine gitmek.

Öteki İlişki Kurma Biçimleri

-Bir öğretmen ya da danışmanla mektuplaşma,

-Bir öğretmen ya da danışmanla bireysel telefon görüşmesi (Telefonu, öğrenci, öğretmen ya da danışman açabilir),

-Grup telefon bağlantısı,

-Radyo programları,

-Kasetle haberleşme,

-Öğrenci gazeteleri,

Yukarıda sıralanan iletişim olanakları, uzaktan öğretim sistemlerini, yanıtlanması gereken, şu ana sorunlarla yüzyüze getirmektedir.

-Ne tür hizmetler gerekecektir?

-Hangi düzeyde hizmet sunulmalıdır?

-Eldeki personel ve insan gücü olanaklarına göre gerçekleştirilecek hizmetin düzeyi ne olabilir?

Bu sorunların önceliklerini bazen uzaktan öğretim kurumlarının gelişim düzeyi bazen karşılaşılan sorunların önem ve ağırlığı belirlemektedir.

Destek Hizmetlerin Örgütlenmesi

Uzaktan öğretim sistemlerinin, belirttiğimiz yüzyüze öğretim etkinliklerine katılmak-genellikle-öğrencilerin isteklerine bağlıdır. Değişik ülkeler, verilecek destek hizmetlerin, uygulamada karşılaşılabilecek sorunlara göre geliştirilmesi ilkesini benimsemektedirler. Öğrencilere

götürülen yüzyüze öğretim etkinliklerinin düzeyi farklı olsa bile, bu destek hizmetlerinin temel ders materyallerine ek olarak yapıldığı ve önemli harcamalar gerektirdiği görülmektedir. Örneğin, İngiltere'de Açık Üniversite, bölgesel destek hizmetler için, bütçesinin yaklaşık % 30'unu ayırmaktadır.

Bu konuya yaklaşımda farklılıklar vardır. Örneğin, Alman, Institute Für Fernstudien, her ne kadar sonradan 36 bölgesel merkezde danışmanlık hizmetleri ve seminerler sunmuşsa da, sistem, öğretmenlere yer vermeyen bireysel ilişkiden bağımsız akademik çalışma olanaklarının araştırılması üzerine kurulmuştur. Buna karşılık, yine Almanya'nın Bavyera Eyaletinde uygulanan sistemde (Tele-Kolleg) iki ya da üç haftada bir ve hafta sonlarında düzenlenen grup çalışmalarına devam zorunludur. Uzaktan öğretim kurumları ile öğrenciler arasındaki ilişki ya da etkileşim kurulması konusundaki kararlar, kaçınılmaz olarak mevcut parasal imkanlara göre belirlenmektedir. Hindistan Mek-tupla Öğretim Müdürlüklerince, daha çok parasal nedenlerle, yılda bir kez uygulanan yüzyüze öğretim programları dışında, öğrenci destek hizmetleri konusunda pek az şey yapılabilmektedir.

Bölgesel Merkezler

Uzaktan öğretim uygulayan çoğu ülkelerde, yüzyüze öğretim etkinlikleri, bölgesel merkezler içinde örgütlenmiştir. Örneğin Venezuela'da UNA, Kosta Rika'da UNED, İngiltere'de UKOU, bu tür uygulama yapan sistemlerden bazılarıdır. Bölgesel merkezler, eğitim, danışmanlık ve yönetim olmak üzere, üç işlevi yerine getirmektedir.

Uzaktan öğretim sistemlerinde bölgesel merkezler oluşturmak düşüncesinin, sistemin mantığı ile çelişkili olduğu, tartışılmaktadır. Ancak, bölgesel merkezlerin gerekçesi, ileri derecede merkezi ve bürokratik bir organizasyonu adem-i merkezileştirme stratejisinin bir parçası olabileceği gibi, insani olmayan sisteme, bir insan boyutu ekleme de olabilir. Bölgesel merkezler, öğrencilerin birbirleriyle ya da öğretici ve danışman kadrolarla

ilişkiler kurdukları, çeşitli öğretim araçlarına kolayca ulaşabildikleri bir çalışma merkezi işlevi görmektedir. Athabasca (Kanada), tamamlayıcı okuma materyalleri, resim gösterme aygıtlı araçları ve kompüter terminalleri bulunan bölgesel öğrenme merkezleri kurmuştur. UNED (Kosta Rika)'in, okullarda üstlenmiş 19 merkezi vardır. Bu merkezler, ses araçları, küçük bir kitaplık ve özel öğretmenlik (tutorial) için gerekli olanaklarla donatılmış ve ayrıca, posta hizmetlerinin iyi işlemediği hallerde ders materyalleri dağıtım merkezi ile öğrenci yazılı ödevlerinin toplanıp dağıtıldığı merkezler olarak, önemli fonksiyonları yüklenmişlerdir. İtalya'da televizyon dersleri, ülke düzeyinde oldukça yaygın olan grup izleme merkezlerinde izlenmektedir.

İngiliz Açık Üniversitesinde 13 bölge merkezine bağlı 260 yerel çalışma merkezi vardır. Bu merkezlerin üstlendiği temel görevler şöyle sıralanabilir.

- a) Part-time özel öğretici (tutor) ve danışmanların (counsillar) istihdamı ve denetlenmesi,
  - b) Öğrenci gruplarının öğreticilere dağıtımı,
  - c) Çalışma merkezleri için yerel düzenlemelerin yapılması,
  - d) Özel öğretmenlikle ilgili programların merkezden alınan esaslara göre düzenlenmesi,
  - e) Yaz okulları, sınavlar ve diploma törenlerinin yerel olarak düzenlenmesi,
  - f) Danışmanlık hizmetlerinin düzenlenmesi ve yürütülmesi,
  - g) Öğrenci ve özel öğretmen kayıtlarının tutulması,
- Tüm bu işlerin finansmanı, öğrenci sayısı ve onların coğrafi dağılımına göre, yerel farklılıkların olabileceğini kabul eden üniversite politikası çerçevesinde, bölgesel başkanlıklarca yapılmaktadır.

Sistemde bölge başkanları, uzaktan öğretimden sorumlu kurumun temsilcisidir. Yetki ve sorumlulukları belirli, bir ölçüye kadar bağımsız, çalışma merkezleriyle merkezi yönetim arasındaki ara yönetim birimleridir. Çalışma

merkezlerinde, danışmanlık hizmetleri için gerekli radyo ve televizyon, basılı ders materyalleri ve kompitürler, akşamları ya da hafta sonlarında, öğrencilerin kullanımlarına açıktır. Çalışma merkezlerindeki görevlilerin tamamı, bağlı olduğu bölge merkezi tarafından seçilmektedir.

Öğrencilerin bu merkezlerden ne derece yararlandıklarına ilişkin verilerin elde edilmesi oldukça güç olmaktadır. Ancak, 1979'da, oldukça geniş bir örneklem üzerinde yapılan bir araştırmaya göre, öğrencilerin % 70'i en az bir kez özel öğretmenlerle yapılan toplantıya katılmışlardır. (Bu toplantılar, araştırmanın yapıldığı İngiliz Açık Üniversitesinde isteğe bağlıdır.) Bu merkezler, öğrencilerin oluşturduğu ve informal olarak bir araya gelen kendine yardım grupları tarafından da kullanılmaktadır. Çalışma merkezleri ayrıca birinci yıl çalışmalarında, öğrenci, özel eğitici ve danışmanlar için düzenli toplantı yeri olmaktadır. (Çeşitli nedenlerle çalışma merkezi kurulamayan yöreler uzaktan-merkezden-yönetilmektedir). Bu toplantılar, hem öğrenci hem de özel öğretici sayısı düşük olan yüksek düzeyli kurslar için daha az yapılmaktadır. Hemen belirtmek gerekir ki bu çalışma merkezleri, öğretimle ilgili her ihtiyaca yanıt veremez. Örneğin, mekan olarak gündüz okullarının öğrencilerine sağladığı laboratuvar olanakları burada yoktur. İngiliz Açık Üniversitesi toplam dolaşımli harcamalarının (recurrent expenditure) yüzde 0,6'sını çalışma merkezleri için ayırmaktadır.

Şimdiye kadar tanıtılmaya çalışılan İngiliz Açık Üniversitesi sistemindeki çalışma merkezlerinin işleyişine ilişkin farklı değerlendirmeler de sözkonusudur. Örneğin, bir yaklaşıma göre çalışma merkezleri düşüncesi (özellikle yeni öğrencilerin katılmasında yarar görülen uygulamalar önerilirken), öğrenciyi yer ve zaman bakımından sınırlamaktadır. Ayrıca bu merkezler evde yapılacak yaratıcı öğrenme yaklaşımından uzaklaştırmaktadır. Bir başka deyişle öğrenci ile merkez arasında daha önce değinilen ilişki biçimleri çalışma merkezlerine dayandırılmadan kurulup işletilebilir. Örneğin mektup ya da telefonla kurulacak bir iletişim için

gerekli alt yapının olduğu yerlerde konunun özel öğretici-öğrenci arasında kurulacak bir ilişkiler ağı kapsamında düşünülmesi daha verimli olabilir. Bir kısım destek hizmetlerin öğrenci ihtiyaçlarına yanıt verdiğinin sık sık denetlenmesi ve uzaktan öğretim sistemindeki gelişme ve değişmelere koşut olarak merkez fonksiyonlarının da gözden geçirilmesi gerektiğini göstermiştir. Çalışma merkezleri yeterlilik açısından ne durumda olursa olsun, sistemin vazgeçilmez bir parçası olarak görülürken; bir başka açıdan bakıldığında, çalışma merkezlerinin öğrenciler için sağladığı olanaklar ne olursa olsun, bazı öğrencilerin, uzaklık, zaman uygunsuzluğu vb. sorunlar nedeniyle, bu olanaklardan her zaman ve tam anlamıyla yararlanamamaları da kaçınılmaz olabilmektedir. Sistem, bu tür hallerde, öğrenciler için, bir başka seçenek önermektedir ki, o da telefondur. Bu türden bir etkinlik, Kanada (Athabasca), Kosta Rika (UNED), İngiltere (UKOU), İsrail (Everyman's University) ve İsveç' (LUND) te sürdürülmektedir.

Özel Öğretmen ve Özel Öğretmenlik

Uzaktan öğretim yüzyüze etkinliklerinin ana öğelerinden birisi de özel öğretmenliktir. Özel öğretmenlik, değişik sistemlerde, değişik anlamlara gelmektedir. Özel öğretmen, belli bir kurs süresince bir öğrenci ile yakın ilişki içinde olan, onun yazılı ödevleri üzerinde, yüzyüze ya da telefonla görüşmeler yapan veya sadece belli sayıda bir öğrenci grubunun ödev ve cevap kağıtlarını puanlamakla görevli kişidir.

Özel öğretmenin görevlerinin ayrıntılarına girmeden önce, "Uzaktan öğretimde gerekli midirler yoksa, geleneksel öğretme-öğrenme modelinin mirası mıdırılar?" sorusu üzerinde durmak gerek. Çünkü, bunları istihdam etmek, son derece pahalı bir iştir ve kimi zaman, belli bir konuda ya da bölgede, istenen niteliklere sahip olanlarını bulmak güçtür. Dahası, bunlar çoğu zaman, uzaktan öğretim sistemi konusunda, bilgisizdirler ve eğitilmeleri, yönlendirilmeleri gerekmektedir. Bu işlerin yapılması da parayı gerektirmektedir. O halde, niçin özel öğretmenlik?

Değişik ülkelerdeki uzaktan öğretim sistemleri bu boyutuyla incelendiğinde, özel öğretmenlerin, aşağıda sıralanan işlevleri yerine getirdikleri anlaşılmaktadır:

- a) Öğrencilerin yazılı ödevlerini düzeltmek ve değerlendirmek,
- b) Tartışma ortamı yaratarak, öğrencilerin ders materyallerini daha iyi anlamalarına yardımcı olmak,
- c) Öğrencilerin, sisteme ilişkin soruları yanıtlamak,
- d) Öğrencilerin çalışmalarını planlamalarına yardım etmek,
- e) Öğrencilere, uygun yardım grupları ve çalışma yerleri düzenlemek,
- f) Uygulama ve proje türü çalışmalarda, danışmanlık yapmak,
- g) Bulunduğu yerdeki bir okulda ya da bireysel ilişki programlarında öğretmenlik yapmak,
- h) Sorumluluğuna verilen öğrencilerin gelişim kayıtlarını tutmak,
- i) Konferans vermek,
- j) Ders materyalleri ve öğrenci sorunları konusunda, bölge merkez koordinatörüne ya da ders notu yazarına veya danışmana feed-back ulaştırmak,
- k) Belirli sorunlar ortaya çıktığında, öğrenciler adına ilgili kurumlarla görüşmek,

Yukarıda açıkça görüleceği gibi, özel öğretmen, çok sayıda ve değişik ihtiyaçlara cevap vermekte ve uzaktan öğretim sistemlerinde önemli rol oynamaktadır.

Özel öğretmenin sistem içindeki işlevleri ve rolü, kurumlara göre değişmektedir. İsrail'deki Everyman's University'de, öğrenci ödevlerinin bir kısmı bilgisayarlarla değerlendirilirken, bir kısmı da öğretmenler tarafından değerlendirilmektedir. UNA'da (Venezuela) tam ve yarı zamanlı çalışan özel öğretmenlerin tamamı, bu çalışma merkezlerinde çalışmaktadırlar. Bunların görevleri, öğrencilerin sorularını yanıtlamak, onların ders materyalleri ile ilgili güçlüklerini yenmelerine yardımcı olmak, öğrenciye verilen testlerin puanlamasını yapmaktır. UNED'de (Kosta

Rika) genellikle başkente San Jose' de oturan part-time görevli öğretmenler, zaman zaman yerel merkezlere giderek yüzyüze öğretim yapmakta ve tartışmaları yönetmektedirler. Ayrıca bu öğretmenler UNED Müdürlüklerinin bulunduğu merkezlerde, telefonla özel öğretmenlik ve danışmanlık hizmeti de vermektedirler. Tekrarlamak gerekirse, özel öğretmenin görevi öğrencilerin ders materyallerine ilişkin olarak karşılaştıkları sorunların üstesinden gelmeleri için, onlara yardım etmektir. UKOU'da (İngiltere) part-time çalışan özel öğretmenlerin, danışmanlar da dahil sayıları, 5500 kadardır. Bu öğretmenler, öğrencilerin, kendilerine gönderdikleri yazılı ödevleri kontrol ederek değerlendirmekte, çalışma merkezlerinde yüzyüze öğretim yapmakta ve genellikle, evlerinde telefonla özel öğretmenlik hizmeti vermektedirler. UKOU'da, özel öğretmenlerin asıl görevleri, radyo ve televizyon programları ile ünitelerdeki tartışma ve bilgilerin, öğrenci tarafından en iyi şekilde anlaşılmasını sağlamaktır.

Dünyadaki uzaktan öğretim sistemlerinin bugün ulaştığı noktada, özel öğretmenliğin, artık, gerekliliği, tartışmasız kabul edilmektedir. Bu konudaki sorun, nitelik ve nicelik olarak yeterli sayıda öğretici bulma ve bunlardan geniş ölçüde yararlanabilme sorunudur. Bir uzaktan öğretim sisteminde, özel öğretmenlerin ne şekilde işe koşulacağı ve hangi işlevleri yerine getireceği, aşağıdaki sorulara verilecek yanıtlarla belirlenir:

- 1) Özel öğretmenin sadece mektuplaşma fonksiyonu mu olacaktır?
- 2) İstihdamları bölgesel mi yoksa merkezi mi olacaktır?
- 3) Tam gün mü yoksa part-time mı çalışacaklardır?
- 4) Öğretmenler, uzaktan öğretimi yürüten kurumun atayacağı sözleşmeli personel mi olacak yoksa, çalışmakta oldukları kurumlar-ki bunlar, uzaktan öğretimde işbirliği yapılan kurumlardır-tarafından ek olarak mı görevlendirileceklerdir?
- 5) Atamalar, uzun süreli mi yoksa, belirli dersler

için, kısa süreli sözleşmeler şeklinde mi olacaktır?

6) Nasıl bir özel öğretmen/öğrenci oranı uygun olacaktır?

7) Özel öğretmen, ders dışı konularda da danışmanlık yapacak mıdır?

8) Öğrenci ödevleri sürekli olarak değerlendirilecek midir?

9) Ödev sorularından ne kadarı açık uçlu olacaktır?

Aslında, yukarıdaki sorulara verilecek yanıtlar, ya da soru sayısında yapılacak değişiklikler, ülkeden ülkeye, veya bu ülkelerde uygulanan sistemden sisteme, farklılıklar gösterebilecektir. Bir başka deyişle, bu kadar sayıdaki soruların yanıtlanması, özel öğretmenlik örgütlenmesi için tek başına yeterli olabilecek midir? Kuşkusuz hayır. Çünkü, dünyada uzaktan öğretim tekniklerini uygulayan pek çok ülke, kendilerine özgü çıkış noktaları ve amaçlarla işe koşulmuş olup, değişik beklentiler içinde olmaları bir yana, değişen şekillerde olanaklara, ekonomiye, coğrafyaya, topluma, kültüre ve önemlisi sorunlara sahiptirler.

Bu konuda verilecek kararı etkileyecek pek çok değişken vardır. Örneğin, daha önce de değinildiği gibi, yeter sayıda ve nitelikte özel öğretmenlik yapacak kişilerin olup olmadığı ve bunların yerel merkezler ile oralardaki öğrenci sayısına göre dağılımları son derece önemlidir. Yalnız mektuplaşma işlevi gören bir özel öğretmenle daha değişik görevler yüklenecek olan yerel merkezdeki özel öğretmen arasındaki farkın açıkça ortaya çıkarılması gerekir. Özel öğretmenlerin merkezde görevlendirilmesi halinde, onların not verme ve düzeltme yapmalarına ilişkin standartlar koyma ve bunu denetleme kolay olacaktır. Ama onların işi yalnızca bu olacaksa; doğal olarak tekdüze bir iştir. Mektuplaşma öğretmenin görevini de yüklenecek olan yerel merkezlerdeki özel öğretmenler, denetici ve rehber olarak daha büyük sorunlarla karşılaşacak; ama hiç kuşkusuz öğrenciye daha yararlı olacaklardır. Belirtmek gerekir ki, belli niteliklere sahip özel öğreticilerin sayısı onların oynayacağı rolü de belirleyecektir. Özel öğreticilerin sayısı yerel düzeyde yeterli

ise, sınıf öğretmenliği ile mektuplaşma öğretmenliği görevleri birleştirilerek aynı kişiye verilmektedir. Ama az sayıdaki özel öğretmen varsa, sorun bunların en iyi şekilde nasıl kullanılacağıdır. Kimi özel öğretmen gruplarının ne yapacağını da öğretimin düzenleniş biçimi belirlemektedir. Öğretim, herbiri ayrı uzmanlık isteyen konu ya da derslerden oluşmuş ya da öğretmenin danışman ve görüşmeci rolü oynayacağı konusu, öğrenci tarafından belirlenen bireysel projelere dayalı ise, özel öğretmenler ekip halinde çalışmalıdırlar.

Bazı durumlarda özel öğretmenliğe ilişkin kararlar, ders materyallerinin öğrenimi sırasında ortaya çıkan sorunlara göre alınmaktadır. Ama iş o noktaya ulaştığında özel öğretmenlerin bulunması, öğretimi, uyumları ve düzenlenmeleri olumsuz yönde etkilenmektedir.

Uygun olanı, ders notu yazarlarının, özel öğretmenlerin görev ve rollerini, derslerin hazırlandığı aşamada planlayıp belirlemeleridir. Bu, öğretmenlerin deneyimsizlik sorunlarının, dersler başlamadan giderilmesini sağlayacaktır. Örneğin Venezuela'da UNA, mühendislik alanında yapılacak bir uzaktan öğretimi planlarken, kursu düzenleyenler, kullanacakları bir özel öğretmende bulunması gereken nitelikleri, kursun özelliklerine göre önceden belirlemişlerdir. Bunu yaparken, özel öğretmenlerde, ders materyallerini önceden okuyup anlayabilecek, uygulamada karşılaşılabilecek sorunları görebilecek eğitim düzeyi ve deneyime sahip olmaları aranmıştır.

UKOU bu sorunu şöyle çözümlenmiştir: Özel öğretmenlikle görevli bölgesel bir akademik kadro vardır. Bunlar, kendi alanlarıyla ilgili konularda özel öğretmenlik hizmeti vermektedir. Ayrıca, ders materyallerinin hazırlanması sırasında da, özel öğretmenliğe ilişkin konularda önerilerde bulunmaktadırlar. Bu çözüm, özel öğretmenliğin, organizasyon ve yönetimi ile ilgili kurumda farklı bir bölümün sorumluluğundaysa ve eğer bu bölüm ile ders hazırlayanlar arasındaki ilişki zayıf ya da gerektiğinde kurulamıyor ise, güçleşmektedir.

Öteki sorunlar, özel öğretmenlerin rolünün ne olacağını, sistem tarafından iyi belirlenmemiş ve sistemin işleyişinin bu rolü oynamasını kolaylaştırma derecesine bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin, her ne kadar kurum yeni yollar bulup deneyim kazandıkça değişecekse de, özel öğretmenlerden yararlanmaya karar verildiğinde, özel öğretmen - öğrenci - materyal hazırlayıcılar arasında olabilecek çelişki ve karışıklıkları önlemek için, gerekçeli görev tanımlamaları yapılmalıdır. Özel öğretmenden üst düzeyde yararlanmanın en iyi yolu budur.

Özel öğretmen/öğrenci oranı, ülkelere göre 1/25 ile 1/300 arasında değişmektedir. Bu durum, kişilere yüklenecek görevi de etkilemektedir. Özel öğretmenlik sisteminin bu boyutuna verilen önem, insangücü ve parasal kaynak sıkıntıları nedeniyle, olması gerekenin çok altındadır. Özel öğretmenlik sisteminin daha iyi kavranabilmesi, değişik uygulama işlevleriyle, ayrıntılı tanımlanabilmesine bağlıdır.

Bazı uzaktan öğretim sistemlerinde özel öğretmenlerin görevi, sadece yüzyüze öğretim yapmaktır. Öğrencilerle aralarında mektuplaşma ilişkisi olmadığı gibi, onların ödevlerini düzeltme görevleri de yoktur. Bazı sistemlerde ise, yüzyüze öğretim, öğretmenin görevlerinden sadece birisidir.

Yüzyüze öğretimin, uzaktan öğretim sistemindeki fonksiyonu, geleneksel öğretme-öğrenme ortamında olandan farklıdır. Geleneksel sistemde yüzyüze gelme, bilgi aktarmanın temel aracıdır. Uzaktan öğretim sistemlerinin hemen hemen tamamında, bu bilgi aktarma işi, ders materyalleriyle olmaktadır. Yüzyüze öğretimle yapılanlar ise, bu materyallerin izlenmesinde ortaya çıkan anlama sorunlarıyla sınırlıdır ve özel öğretmen materyal hazırlayıcılarla öğrenci arasında bir konuma sahiptir. Grup halinde yapılan yüzyüze toplantı ve görüşmeler en azından bu amaçla istenebilir ve önemlidir. Deneyimler, özel öğretmenlerin, yüzyüze öğretimin bu yeni biçimine uyum sağlayabilmeleri grup tartışmalarını yürütebilmeleri için, eğitim ve desteğe ihtiyaçlarının olduğunu göstermektedir. Ancak bunun gerçekleştirilmesi zordur. Çünkü, özellikle bu öğretmenlerin, uzaktan

öğretim sisteminde istihdam edilmediği ya da bunların statülerinin engel oluşturduğu gibi durumlarda, sorun daha da büyümektedir.

Mektuplaşma Öğretmeni

İngiliz Açık Üniversitesi'nde, bir derse ilişkin olarak öğrenciye yapılan öneri, rehberlik ve yapıcı eleştirilerin temel kaynağı, o dersten sorumlu özel öğretmendir. Bu öğretmenlerin yürüttüğü öğretim etkinliği, öncelikle yazılı çalışmaların düzeltilmesi ve not değerlendirilmesi şeklinde olmaktadır. Öğrenciye yapılan uyarı ve öneriler de yine yazılı yapılmaktadır. Bu yöntemin etkili olabilmesi için, mektuplaşma öğretmenin doğru değerlendirme yapmayı, daha üst düzeyde çalışma yapacak duruma gelen öğrenciye gereken önerilerde bulunmayı; bunu yapabilmesi için de, öğrencinin mevcut bilgi düzeyini, o alanla ilgili neler öğreneceğini iyi bilmesi gerekir. Takınılacak tutum, yapıcı ve destekleyici olmalıdır. Özellikle, öğrenciyle olan ilişki, sadece mektupla sürdürülecekse, yüzyüze durumlarda olduğu gibi, yapılan eleştiriyi, bir gülümseme ile yumuşatmak, alınan feed-back'e göre, varsa bir hatayı düzeltme olanağının olmayacağı, asla unutulmamalıdır. Mektuplaşma öğretmeni ile öğrenci arasındaki ilişki, arkadaş ilişkisi olmalıdır. Yapılacak uyarı ve öneriler, öğrencinin gözünü korkutup, onu yıldırarak boyuta vardırılmamalıdır. Tabii ki eleştiri, öğrencinin anlayacağı kadar açık olmalıdır. Bir çalışma üzerinde yapılacak eleştiriler, aşağıdaki türlerde olabilir:

1. Öğrenci bakış açısının doğruluğunu kabul eden eleştiriler,
2. Bir durumla ya da sözdizimi (syntax) ile ilgili yanlışları düzelden uyarılar,
3. Öğretmen olarak ileri sürdüğü neden ya da nedenlerin, öğrenci tarafından anlaşılmasına yardımcı olacak açıklamalar,
4. Öğrenciyi, verileri doğru kullanmaya yöneltici açıklamalar,

5. Ödevi bir bütün olarak değerlendiren anlatımlar,
6. Öğrenciye farklı bir bakış açısı getiren açıklamalar,

7. Verilen notu açıklayıcı anlatımlar.

Bu tür özel öğretmenlik, ayrı bir beceri ister ve uzaktan öğretimde görev alacaklardan çok azı, bu deneyimi önceden kazanmış olmaktadır. O nedenle, bir ön eğitime ihtiyaç vardır. İngiliz Açık Üniversitesi'nde, part-time öğretmenleri desteklemekle görevli bölgesel akademik personelin, onlar için düzenlediği seminerlerin yanısıra, merkezi yönetimce kendilerine gönderilen kılavuzlardan da yararlanılmaktadır.

Telefonla Öğretmenlik

Özel öğretmenliğin bu türü; Kanada, İsrail, Kosta Rika, İspanya, İngiltere gibi telefon hizmetlerinin iyi işlediği ülkelerde giderek yaygınlaşmaktadır. Öğretmen ile öğrencinin yüzyüze gelmesinin olanaklı olmadığı durumlarda, telefon öğretmenliği, bu ilişkiyi bir dereceye kadar sağlayabilmektedir. Telefonla öğretmenlik, öğrencinin yalnızlık duygusunu gidermekte, öğrenciyi ulaşım yükünden kurtarmakta, karşılaştığı sorunu anında, mektupla karşılaştırıldığında, öğrenci öğretmen etkileşimine daha hızlı olanak sağlayarak çözüme kavuşturabilmektedir. Genellikle telefon, bire bir ilişki olanağı vermektedir. Bazı uygulamalarda, (Kosta Rika) belli saatler arasında yerel merkeze telefon ederek öğretmenle görüşme yapılabilmektedir. Açık Üniversite'de, (İngiltere) öğretmenin evindeki telefon da bu amaçla kullanılmakta, bazı uygulamalarda da grupça telefonlaşma tekniğinden de yararlanılmaktadır. Athabasca (Kanada) ve UKOU (İngiltere) de, grupça telefon görüşmesi, iki şekilde yapılmaktadır: Birincisi, konferans türü görüşmedir. Genel telefon ağı içerisinde, bir özel öğretmen ve 7-8 öğrenci birbirine bağlanmakta, öğrenciler, bilinen türden bir telefon kullanmakta, birbirlerini işitebilmekte ve birbirleriyle konuşabilmektedirler. İkincisinde, en çok on öğrenciden oluşan bir grup, yerel merkezdeki diyafonlu

telefonun (loudspeaking telephone) çevresinde oturmakta, telefonun öteki ucunda bir başka merkezdeki öğretmenle ilişki kurmaktadır. Telefonla öğretmenliğin başarısı iki etmene bağlıdır: Kullanılan araca bağlı olarak, konuşulanların rahatça anlaşılmasının sağlanması ve özel öğretmenin eğitilmesi. Öğretmenin özellikle öğrenciden gelecek herhangi bir olumsuz tepkiye karşı nasıl davranması gerekeceği konusunda rehberlik ve desteğe ihtiyacı vardır.

Danışmanlarla öğrenciler bir kere karşı karşıya gelip aradaki buzları erittikten sonra telefonlaşmaları kolaylaşabilir. O zaman birbirlerini gözlerinde canlandırarak telefondaki sese gövde kazandırmaları da mümkün olabilecektir. Öğrencilerin danışmanlarla hiç karşılaşmadığı sistemlerde, danışmanların özel biyografileriyle birer fotoğrafları sağlanabilir (Lewis, 1985, s. 82).

Danışmanlık Hizmetleri

Uzaktan öğretimde danışmanlık hizmeti, tavsiye ya da öğrencinin istendik yönde gelişmesi için yapılan yardım ve destek anlamına gelmektedir. Yapılan hizmet, özel öğretmenliğe oranla, çok daha az sayıda öğrenciye ulaşmaktadır. O nedenle, bazı sistemler, danışmanlığı tamamen gereksiz bulmakta, bazıları ise bu hizmete çok düşük düzeyde yer vermektedir. Bu servisi, gerçek anlamda kurup işleten sistem sayısı ise çok azdır. Dahası, bu hizmetin kurumsallaştığı UKOU' da bile, bunun ne olduğu ve işlevleri henüz tam açıklığa kavuşmamıştır ve tartışma konusudur. Uzaktan öğretim öğrencisine danışmanlık hizmeti götürülecekse, bir kaç aşağıda sıralanan soruların yanıtlanması gerekir.

1. Danışmanlık servislerinin merkezi mi yoksa yerel mi kurulması gerekir?
2. Ne tür hizmetlerin sağlanmasına ihtiyaç vardır?
3. Bu hizmette ne tür insanlar çalışmalıdır?
4. Danışmanlık rolleri, özel öğretmenin rolünden farklı mı olacaktır.

Açıköğretim Fakültesi

Türk Yükseköğretimini yeniden düzenlemek üzere 4.11.1981 tarihinde kabul edilerek Resmi Gazete'nin 17506 nolu sayısında 6.11.1981 tarihinde yayınlanan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Ana İlkelerine ilişkin 5. maddesinin çeşitli fıkralarında "... eğitim ve öğretim plan ve programlarının, bilimsel ve teknolojik esaslara, ülke ve yöre ihtiyaçlarına göre ..." olacağı, "... yükseköğretimde imkan ve fırsat eşitliğini sağlayacak önlemlerin ..." alınacağı, "... devlet kalkınma planları ilke ve hedefleri doğrultusunda, yeni üniversite, fakülte ve yüksekokulların açılacağı ve bütün yurda yaygınlaştırılacağı..." belirtilerek, Milli Eğitimin, "sürekli ve açık eğitim ve öğretimi de kapsayacak şekilde planlanıp gerçekleştirileceği ..." dile getirilmektedir.

Nitekim daha önceki adı İletişim Bilimleri Fakültesi olan ve "Sinema ve Televizyon", "Eğitim İletişimi ve Planlaması", "Basın ve Yayıncılık" ile "İletişim Sanatları" adıyla dört örgün bölümü olan Açıköğretim Fakültesi, adigeçen bölümlere ilişkin öğretim ve eğitimini sürdürerek, ayrıca, "İşidaresi" ve "İktisat" dallarındaki uzaktan öğretimini 1982-83 öğretim yılında başlatmıştır.

Öğrenciler

Açıköğretimin başladığı 1982-83 Öğretim Yılında, öğrenciler, ön kayıtlarla alınmışken, ikinci yıldan başlamak üzere, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavları sonucu, tercihlerine göre belirlenmişlerdir.

İlk öğretim yılı için alınacak öğrencileri kaydetmek amacıyla ve ÖSYM tarafından 10 ilde açılan kayıt bürolarında, 7592'si kız olan toplam 29479 öğrenci Açıköğretim'e kesin kayıtlarını yaptırmıştır.

Çizelge I'de, 1985-86 Öğretim Yılı ile dördüncü yılına giren Açıköğretim Fakültesi'ne kayıt olan öğrencilerin, yıllara göre dağılımı verilmektedir.

ÇİZELGE 1

YILLARA GÖRE AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİNE KAYIT OLAN
ÖĞRENCİ SAYILARI

ÖĞRETİM YILI	KAYIT OLAN ÖĞRENCİ SAYISI
1982-83	29479
1983-84	19078
1984-85	31039
1985-86	40244
Toplam	119840

Kaynak: Dursun Gökdağ. Uzaktan Öğretimde Basılı Materyaller (Açıköğretim Fakültesi Örneği), Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1986, s. 35.

Açıköğretim Fakültesi kaynaklarının taranmasından sağlanan verilere göre Fakülteye ilk üç öğretim yılında kayıt olanların sayısı 69596 olmasına karşılık, ayrılmalar ve başarısızlık nedeniyle, üçüncü yıl sonunda bu sayı 5090 eksilerek 63906 olmuştur.

Öğretim Programları

Açıköğretimde öğretim süresi dört yıl, bir öğretim yılı 30 haftadır. İlk iki öğretim yılında dersler ortaktır. Üçüncü ve dördüncü sınıflarda da derslerle birlikte, bölümler ayrılır. Açıköğretim öğrencileri aşağıdaki dersleri okumaktadırlar.

I. Sınıf

İşideresinin Temel Kavramları

İktisada Giriş

Genel Muhasebe

Davranış Bilimlerine Giriş

Temel Hukuk

Genel Matematik

Yabancı Dil (İngilizce)
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi

II. Sınıf

İşidaresi
İktisadi Analiz
Muhasebe Uygulamaları
Kamu Maliyesi
Ticaret Hukuku
İstatistik
Yabancı Dil (İngilizce)
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi

III. Sınıf (İşidaresi Bölümü)

İşletme Finansmanı
Pazarlama
Maliyet Muhasebesi
Türk Vergi Mevzuatı
Türkiye'nin İdari Yapısı
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku
Yabancı Dil (İngilizce)
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi

İktisat Bölümü

Para ve Banka
Uluslararası İktisat
Türk Vergi Mevzuatı
Devlet Bütçesi
Türkiye'nin İdari Yapısı
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku
Yabancı Dil (İngilizce)
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi

IV. Sınıf (İşidaresi Bölümü)

Örgütsel Davranış
Reklamcılık ve Satış Yönetimi
Muhasebe Denetimi ve Mali Analiz
Türkiye Ekonomisi
Yatırım ve Proje Değerlemesi
Bilgisayar ve Basic Programlama
Yabancı Dil (İngilizce)
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi

İktisat Bölümü

İktisadi Kalkınma
Maliye Politikası
Vergi Uygulamaları
Türkiye Ekonomisi
Yatırım ve Proje Değerlemesi
Bilgisayar ve Basic Programlama
Yabancı Dil (İngilizce)
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi

Öğrencilerin başarıları, arasınay-yılsonu sınavı ve bütünlleme sınavları ile belirlenmektedir.

Tüm sınavların ölçme araçları çoktan seçmeli test şeklinde hazırlanmakta ve değerlendirme 100 puan üzerinden yapılmaktadır. Bir öğretim yılında her dersten bir kez ara sınavı yapılır ve yıl sonu sınavı üzerinde % 30 ağırlık taşır. Bir dersten başarılı olmak için arasınava ve yılsonu sınavlarının ağırlıklı ortalamalarının en az 50 olması gerekmektedir. Bir öğretim yılında en çok iki dersten başarısız olanlar bir üst sınıfa borçlu olarak devam ederler. Üç ve daha fazla dersten başarısız olanlar, aynı sınıfa, başarısız oldukları derslerden devam ederler ve sadece başarısız oldukları derslerin sınavlarına girerler. Öğrenciler, her dersten, yılsonu ve bütünleme sınavı olmak üzere ve birbirini izleyen sınav dönemlerinde, arka arkaya kulanmak kaydıyla, en çok dört defa sınava girebilirler. Herhangi bir dersin dördüncü sınavında da başarısız olan öğrencilerin kayıtları silinir. Sınavlara girmeyen öğrenciler, o dersin sınav hakkını kullanmış sayılırlar (AÖF, 1985, s. 21).

Açıköğretim öğrencilerinin, disiplin kuralları açısından, Türkiye'deki diğer yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerle aralarında hiç bir ayrılık bulunmamaktadır.

Açıköğretimdeki öğretim süreci, uzaktan öğretimin üç temel unsuru üzerine dayandırılmaktadır:

Basılı Materyaller

a) Ders kitapları: Ders kitapları, özel olarak uzaktan öğretim tekniklerine göre yazılmakta ve öğrencilere fasiküller halinde, zaman aralıkları ile gönderilmektedir. Kitaplar ya Anadolu Üniversitesi'nin ilgili öğretim üyeleri ya da onların sorumluluğunda, diğer üniversitelerin ilgili öğretim üyeleri tarafından hazırlanmaktadır. İlk öğretim yılı olan 1982-83'te, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi 2, diğer ders kitapları ise 6 fasikülden oluşurken, dağıtım güçlükleri ve maliyet unsuru gözönüne alınarak, içerik değişikliği yapılmadan ders kitaplarının fasikül sayıları, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi için 1'e, diğerleri

için ise önce 4 ve sonra 3'e indirilmiştir.

b) Öğrenci Gazetesi: Öğrencilerin, öğretim kurumları ile olan iletişimlerini sağlamak amacıyla, ''Anadolu'' adı altında bir gazete çıkarılmakta ve düzenli bir şekilde öğrencilere gönderilmektedir. Gazetede, öğrencilere duyurulmak istenen haberler ile onlardan gelebilecek çeşitli isteklere verilen cevaplar yer almakta, ayrıca, gazete aracılığı ile öğrenciler, fotoğrafçılık, karikatür, yazı vb. alanlarda çalışmalarında bulunmakta ve birbirleri ile de iletişim kurma olanağı elde etmektedirler.

Televizyon ve Radyo Yayınları

Açıköğretim Fakültesi, ders kitaplarından işlenen konuları pekiştirmek ya da zenginleştirmek amacıyla, televizyon ve radyo ders programları hazırlamaktadır. Yıllara göre, üretilen televizyon ve radyo programları aşağıdaki gibidir.

a) 1982-83 öğretim yılında, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi için 15, diğer altı ders için ise 30'ardan 180 olmak üzere, toplam 195 ders programı üretilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin olası sorunlarını konu alan 12 adet ''Nasıl Çalışalım?'' adı altındaki programlarla birlikte yıl içinde üretilen TV program sayısı toplam 207'ye ulaşmıştır.

b) 1983-84 öğretim yılında yeni başlayan İngilizce için 18, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi için 15, diğer altı ders için ise 30'ardan 180 olmak üzere, toplam 213 yeni TV ders programı üretilmiştir. Önceki yıla ait 37 televizyon programının çeşitli nedenlerle yenilenmesi sonucunda, yıl içinde üretilen TV ders programlarının sayısı 250' yi bulmuştur. Aynı yıl, İngilizce dersleri için 18 adet radyo programı hazırlanmıştır.

c) 1984-85 öğretim yılında, üçüncü sınıflara ait sekiz dersin beşi ortak olduğundan, TV ders programları on bir ders üzerinden hazırlanmıştır. Bu derslerden İngilizce için 28, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi için 8 ve geriye kalan dokuz ders için 15'erden 135 olmak üzere, toplam 171 yeni TV ders programı üretilmiştir. Önceki yıllara ait 28 ders programının yenilenmesiyle, yıl içinde üretilen TV

ders programlarının sayısı 199'a ulaşmıştır. Aynı yıl hazırlanan İngilizce radyo ders programı sayısı ise 30'dur.

d) 1985-86 öğretim yılında, dördüncü sınıflara ait sekizer dersin beşi ortak olduğundan, TV ders programları yine on bir ders üzerinden hazırlanacaktır. Bu derslerden İngilizce için 28, Atatürk ilkeleri ve İnkılâp Tarihi için 7 ve diğer dokuz ders için ise 15'erden 135 olmak üzere toplam 170 yeni TV ders programının üretilmesi, ayrıca, önceki yıllara ait 30 programın ise yenilenmesi planlandığından, yıl içinde üretilecek TV ders programının 200'e ulaşacağı beklenmektedir. Bu yıl için planlanan İngilizce radyo ders programı üretim sayısı ise 30'dur.

Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri

Uzaktan öğretim öğrencileri, ders kitapları veya TV programları dışında danışmanlık hizmeti almak ihtiyacındadırlar. Açıköğretim öğrencileri için, 20 ilde, çeşitli üniversitelerin bünyesinde oluşturulan ''Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri'' ile, bu sorun halledilmeye çalışılmaktadır. Açıköğretim öğrencilerine, her ders yılı başında ulaştırılan çizelgelerden, öğrenciler, hangi ders için, nerede, hangi gün ve saatte danışmanlık alabileceklerini bilmekte ve dilerlerse katılarak bilgilerini pekiştirme olanağı elde etmektedirler. Bu uygulamaya, Açıköğretimin ilk yılından itibaren, öğretim üyesi ve derslik olanakları bulabilen 16 ilde başlanılmış, giderek, aralarında Lefkoşe'nin de bulunduğu 20 ilde ulaşılmıştır.

Öğrenci Büroları

Açıköğretim Fakültesi uygulamalarında görülen, uzaktan öğretime ilişkin üç temel boyut (basılı materyaller- TV yayınları-yüzyüze öğretim) dışında, eğitim ve öğretim için gerekli yardımcı birimlerde yer almaktadır. Bunların başında ''Öğrenci Büroları'' gelmektedir. Açıköğretime devam edenler için, başta öğrencilik ve diğer bazı hizmetleri götürebilmek amacıyla, Lefkoşe dahil 18 ilde (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, İstanbul (2 adet), İzmir, Kayseri, Konya, Samsun,

Trabzon, Van, Zonguldak ve Lefkoşe), 19 adet Öğrenci Bürosu kurulmuştur. Bu bürolar, Eskişehir'deki ayrı bir merkezi büro yönetiminde görev yapmaktadırlar.

Öğrenciler, bürolarını, kayıt veya kayıt yenileme anında kendileri belirlemekte, dilerlerse, yılda bir kez ve kayıt yenileme zamanında değiştirebilmektedirler.

Bürolar öğrencilere; kayıt, kayıt yenileme, kayıt silme, öğrencilik belgesi düzenleme, not durum belgesi düzenleme, diploma sureti verme, askerlik tecil işlemleri ve benzeri hizmetler için yardımcı olmakta, öğrenciler ile, merkez büro veya Fakülte Dekanlığı arasında iletişimi sağlamaktadır.

Diğer Yardımcı Birimler

Açıköğretim Fakültesince uygulanan uzaktan öğretim sistemine aşağıdaki kurumlar destek hizmetleri vermektedirler:

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)

Öğrencilerin merkezi giriş sınavlarıyla seçilmesi ve yerleştirilmesi, arasınnav, yılsonu sınavı, bütünleme sınavlarının, uygulanması ve sonuçlarının öğrencilere duyurularak dökümünün yapılması konularında, Anadolu Üniversitesine destek vermektedir.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT)

Açıköğretime ilişkin ders programları, Fakülte stüdyolarında hazırlanmakta ve anlaşma gereği, yayın kuşakları haline dönüştürülüp, TRT'ye teslim edilmektedir. TRT, programları kendi ilkelerine göre denetledikten sonra, daha önce üzerinde anlaşmaya varılan haftanın belirli gün ve saatlerinde, televizyon ve radyodan yayınlamaktadır.

Üniversiteler

Türkiye'deki çok sayıda Üniversite, Anadolu Üniversitesine, gerek ders kitaplarının yazımı ve gerekse televizyon ders programlarının hazırlanmasında öğretim üyesi desteği verirken; ayrıca, bütün yurda yaygınlaştırılmaya çalışılan 'Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri'nde öğretim ve yönetim kadroları ve mekan sağlanması açılarından yardımcı olmaktadır.

Açıköğretim Fakültesi
Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri

Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Merkezi Açık Yükseköğretim, Lisans Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin, öğretim ve eğitimi içeren 5. maddesinde, ''Merkezi Açık Yükseköğretim bölümlerinde öğretim ve eğitim, ders ve seminerlerden oluşur..... Seminerler, Fakülte Yönetim Kurulunun tesbit edeceği bölgelerde ve öğretim yılının uygun görülecek zamanlarında düzenlenir'', denilmektedir. Ayrıca, aynı yönetmeliğin 5. maddesinde ise, ''İlke olarak seminerlere devam zorunludur. Önceden belirlenecek ölçüler içinde, bir seminere devam etmeyen öğrenci, o seminerin ilgili olduğu ders veya derslerin hiçbir sınavına giremez, ancak devamsızlıklarını sağlık kurulu raporu ile kanıtlayanların sınav hakkı saklıdır. Seminerlere devam etmeyip, sınav hakkını elde edemeyen öğrenciler, takip eden ders yılında, o dersin seminerini tekrar etmek zorundadırlar'', denilmektedir (R.G., 5.5.1983 t. sa. 19038).

Fakülte Yönetimi, 1982-83 öğretim yılı başında, gerek ''Akademik Danışmanlık'' ve gerekse ''Seminerler'' i düzenlemek ve örgütlenmek için bir grup oluşturarak, çalışmalara başlamıştır. Örgütlenme çalışmaları iki boyutta sürdürülmüştür:

a) Akademik Danışmanlık için, ülkedeki tüm Üniversite, Fakülte ve Yüksekokullar, gerek eğitim türleri ve gerekse öğretim kadroları ve fiziki olanakları açısından incelenmiştir.

b) Seminerler (yaz kursları) için, öncelikle, öğrenciler için barınma olanakları, onları biraraya getirme sorunları ve öğretim kurumlarının akademik takvimleri incelenmiştir.

Birinci Öğretim Yılı (1982-83)

Akademik Danışmanlık örgütlenmesi için iktisat ve iş idaresi konularında öğretim yapan bütün yükseköğretim kuruluşları, bu konu için görevlendirilen öğretim elemanlarınca,

değerlendirilmiştir. Bu çalışmalar sonunda, ilgili alanda öğretim kadroları yeterli olmayan ya da şehir dışında yerleşik olması nedeniyle, ulaşım güçlükleri bulunan kurumlar, düşünülen örgütlenmenin dışında tutulmuştur.

Bu çalışmalar sürdürülürken, bir yandan da, ülke koşullarına ters düşmeyecek bir danışmanlık sistemi üzerinde düşünceler geliştirilmiştir.

Açıköğretime kaydolan öğrencilerin, yerleşim adreslerine göre yapılan dökümleri; çeşitli illerde, Akademik Danışmanlık Hizmetleri vermesi kabul edilen yükseköğretim kurumlarına, kendi illeri ve çevre illerdeki öğrenci sayıları bildirilerek, asgari bu düzeyde bir kapasite yaratmaları için örgütlenmeye başlamaları istenmiştir. Bu çalışmalar geliştikçe, gerek öğrenci sayılarındaki fazlalık ve gerekse öğretim elemanları sayılarındaki sınırlılık gözönüne alınarak, mevcut koşullarda yapılabilecek Akademik Danışmanlığın, toplu danışmanlık şekline dönüşmesi uygun bulunmuştur.

Üniversitelerden, danışmanlığa ilişkin örgütlenmede, Anadolu Üniversitesi ile işbirliği sağlayabilecek birer (öğrenci sayısının fazla olduğu ve birden fazla yükseköğretim kurumunun destek vereceği illerde birden fazla) öğretim üyesinin ''Koordinatör'' olarak görevlendirilmesi istenmiştir. Bu istek doğrultusunda Rektörlükler, bölgelerinde ''Açıköğretim Koordinatörü'' olacak öğretim üyelerini bildirmişler ve sonraki ilişkiler, çoklukla bu koordinatörler aracılığı ile sürdürülmüştür.

Çeşitli illerde Üniversitelere bağlı Açıköğretim Koordinatörleri, birinci sınıf dersleri ile ilgili akademik danışmanlık vermeyi kendi istekleri ile kabul eden öğretim elemanlarının isimlerini belirleyerek bildirmişler; Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü, ilgili Üniversite Rektörlüklerinden, bu öğretim elemanlarının danışman olarak görev yapabilmelerine ilişkin senato kararı alınmasını istemiş ve bu istek doğrultusunda alınan kararlar, Anadolu Üniversitesine iletilmiştir.

İlke olarak, illerde ortalama 100 öğrenci için bir

derslik ve öğretim elemanı sağlanması planlanmıştır. Danışmanlık için ayrılacak en uygun zamanın, hafta içinde çalışma saatlerinden sonra, hafta sonlarında ise herhangi bir saat olması kararlaştırılmıştır. Bu karar, hem diğer öğretim kurumlarının kendi programlarının aksatılmaması hem de çoğunluğu bir işte çalışan Açıköğretim öğrencilerinin, danışmanlıktan doha kolay yararlanabilmesi açılarından, uygun görülmüştür. Ancak bu ilke, kesin bir kısıtlama olmadığı için, yükseköğretim kurumları ve ilgili öğretim elemanları, kendileri için en uygun zamanlarını açıköğretim danışmanlığı için ayırmışlar ve danışmanlık zamanları, illere ve derslere göre çeşitlilik göstermiştir. Sonuçta, yükseköğretim kurumları, Akademik Danışmanlık için tesbit ettikleri bina, derslik, öğretim elemanları ve zamana ilişkin çizelgeler düzenleyerek, Anadolu Üniversitesine göndermişlerdir.

Elde edilen bu bilgiler çerçevesinde, bütün iller için, standart bir çizelge düzenlenmiş, Danışmanlık Hizmetlerinin yapılacağı il merkez olmak üzere, danışmanlığın yapılamıyacağı iller, gerek coğrafi ve gerekse ulaşım kolaylıkları açılarından merkez illere bağlanarak, danışmanlık bölgeleri belirlenmiştir. Ardından öğrenciler, yaklaşık 100'er kişilik gruplara ayrılmışlar ve gruplar numaralandırılmışlardır. Danışmanlık bölgeleri için ayrı ayrı bastırılan çizelgelerde, o bölge öğrencilerinin hangi gün, hangi bina da, hangi derslikte ve hangi saatte, hangi dersin danışmanlık hizmetinden yararlanabileceği gösterilmiştir. Öğrenciler, kendilerine gönderilen, "Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri Çizelgesi" nde, belirtilen bilgiler çerçevesinde, danışmanlık hizmetlerinden yararlanmışlardır. (Ek: 1-2).

İllerde, çeşitli Üniversitelere bağlı yükseköğretim kurumlarında yapılacak olan bu tür eğitim etkinlikleri için öğretim elemanlarının dışında, idari personele de ihtiyaç duyulacağından, bu personel de, kendi kurumlarının izni ile Anadolu Üniversitesi tarafından fazla çalışma ücreti karşılığında görevlendirilmiştir. Bazı danışmanlık merkezleri için, öğretim elemanlarının çeşitli derslik mekanlarına taşınabilmeleri gerekçesiyle, ulaşım vasıtaları da sağlanmıştır.

Danışman öğretim elemanlarına, dersleri ile ilgili kitapların devamlı ve düzenli bir biçimde ulaştırılması için de ayrı bir örgütlenme yapılmıştır.

Bütün işlemler tamamlandığında, Anadolu Üniversitesi Rektörlüğünce yapılan bir basın toplantısı ile, 11.5.1983 günü, ''Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri'' nin, bütün yurttan 16 ilde, 14 Mayıs 1983 Cumartesi gününden itibaren başlayacağı ve Temmuz 1983'de sona ereceği duyurulmuştur.

Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin böylesine kapsamlı, süreli olabildiğince yurt düzeyine yaygın ve en önemlisi yüzyüze eğitim ortamı da yaratacak şekilde örgütlenmesi sonucunda, Açıköğretim yönetmeliğinde yer alan seminerlerin (Yaz Kurslarının) danışmanlık hizmetleri ile birleştirildiği, Temmuz 1983 ayı içinde yapılacak olan danışmanlık hizmetlerinin seminerler yerine geçeceği ve devam zorunluluğunun da olmadığı kararı, öğrencilere duyurulmuştur.

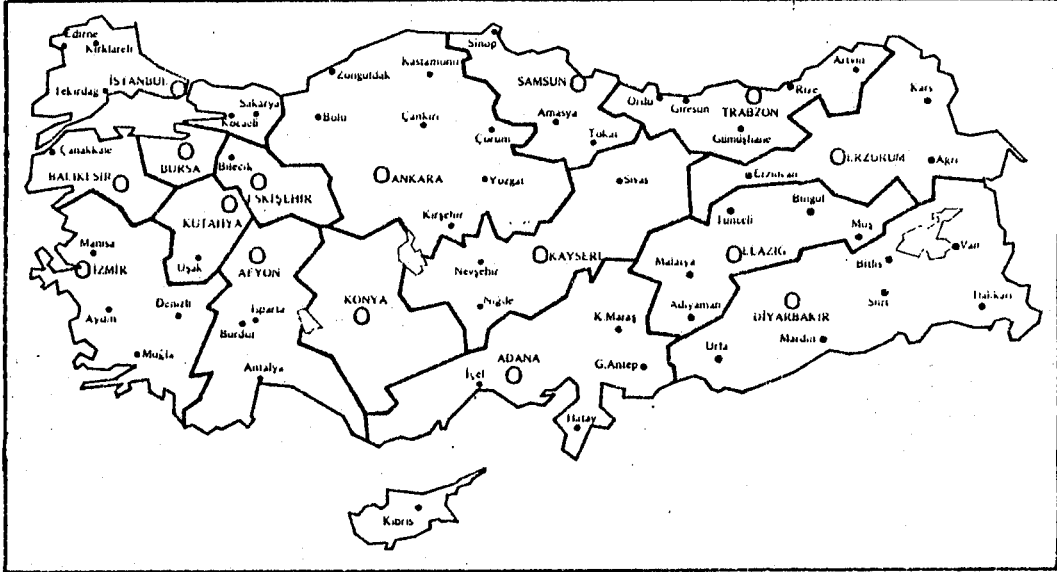
Bu kararın alınmasında, ön çalışmalar aşamasında görülen ve öğrencilerin yaz aylarında belirli mekanlarda zorunlu olarak toplanmalarının özellikle barınma olanaklarının sınırlılığı açısından yaratabileceği güçlükler ile yine öğrencilerden bu yönde gelen çok sayıda başvuru, önemli derecede etken olmuştur.

Açıköğretimin ilk yılı olan 1982-83 öğretim yılında, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri, aşağıdaki 16 il merkezinde ve karşılarında gösterilen Üniversiteler desteğinde gerçekleştirilmiştir.

1. Adana: Çukurova Üniversitesi
2. Afyon: Anadolu Üniversitesi
3. Ankara: Ankara ve Gazi Üniversiteleri
4. Balıkesir: Uludağ Üniversitesi
5. Bursa: Uludağ Üniversitesi
6. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi
7. Elazığ: Fırat Üniversitesi
8. Erzurum: Atatürk Üniversitesi
9. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

10. İstanbul: İstanbul ve Marmara Üniversiteleri
11. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi
12. Kayseri: Erciyes Üniversitesi
13. Konya: Selçuk Üniversitesi
14. Kütahya: Anadolu Üniversitesi
15. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi
16. Trabzon: Karadeniz Üniversitesi

Şekil 2'deki haritada, Akademik Danışmanlık merkez ve bağlı illeri görülmektedir.

ŞEKİL 2. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin Bölgesel Dağılımı (1982-83 Öğretim Yılı)

Danışmanlık yapılan il merkezlerinde oturan öğrenci sayıları ise Çizelge 2'deki gibidir:

ÇİZELGE 2

1982-83 ÖĞRETİM YILINDA DANIŞMANLIK YAPILAN İLLERDE OTURAN ÖĞRENCİ SAYILARI

Adana	:	977	Eskişehir	:	911
Afyon	:	311	Istanbul	:	5554
Ankara	:	4547	İzmir	:	2305
Balıkesir	:	585	Kayseri	:	479
Bursa	:	886	Konya	:	903
Diyarbakır	:	167	Kütahya	:	187
Elazığ	:	266	Samsun	:	565
Erzurum	:	269	Trabzon	:	482
TOPLAM					19394

İlk öğretim yılı olan 1982-83'te, Açıköğretim'e kayıt yaptıran 29471 öğrenciden 19394'ünün kendi ikâmet ilinde bir danışmanlık hizmeti sunulmuş olup, danışmanlık yapılan ilde ikâmet eden öğrenciler bütün öğrencilerin, % 66'sıdır.

1982-83 öğretim yılında, birinci sınıfa ait bütün derslerden Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri verilmiştir. Bazı illerde, bu hizmetler hafta sonlarında, il dışından ve bağlı illerden gelebilecek öğrenciler için tekrar edilmiş, ancak uygulamada, diğer illerden gelebilen öğrenci sayısının yok denecek kadar az olduğu görüldüğünden, bu uygulama kaldırılmıştır.

Türkiye'de ilk defa gerçekleştirilen bu tür bir uzaktan öğretimin, diğer süreçlerinin olduğu gibi, akademik danışmanlık boyutu da değerlendirilmelidir. Bu amaçla, illerdeki Açıköğretim Danışmanlık Koordinatörlerinin tamamı 26-27 Kasım 1983 tarihlerinde düzenlenen ''değerlendirme'' toplantılarına çağırılmışlar, kendilerine, Açıköğretim Fakültesinin çalışmaları ve amaçları ve özellikle Akademik Danışmanlık boyutu, bir kez daha ve daha ayrıntılı bir biçimde açıklanarak, bir yıllık uygulamaya ilişkin görüşler

ÇİZELGE 3

1982 - 1983 ÖĞRETİM YILINDA İLLERE GÖRE AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDE GÖREV ALAN ÖĞRETİM ELEMANLARI

İLLER	Prof. Doç.	Yard. Öğrt. Doç.	Öğrt. Gör.	Araş. Gör.	Okut. Uzm.	Toplam
1. Adana	5	4	2	-	2	13
2. Afyon	-	-	-	8	-	8
3. Ankara	5	20	16	19	2	62
4. Balıkesir	1	4	2	3	7	17
5. Bursa	6	6	7	1	1	21
6. Diyarbakır	1	3	1	2	-	7
7. Elazığ	1	2	2	1	2	8
8. Erzurum	2	14	6	3	-	25
9. Eskişehir	3	13	2	6	1	25
10. İstanbul	21	36	11	11	53	133
11. İzmir	2	3	16	3	3	27
12. Kayseri	1	1	8	2	-	12
13. Konya	2	3	-	-	-	5
14. Kütahya	-	-	-	5	5	10
15. Samsun	-	-	4	6	-	10
16. Trabzon	2	2	1	10	-	15
TOPLAM	52	111	78	80	72	398

tartışılmış ve değerlendirme toplantılarının her sene yapılması kararlaştırılmıştır.

Açıköğretim Fakültesi, Merkezi Açıköğretim öğrencilerine uygulanan "Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri", ilk öğretim yılı olan 1982-83'te, yukarıda genel çizgileriyle özetlenmeye çalışılan biçimde sürdürülmüştür.

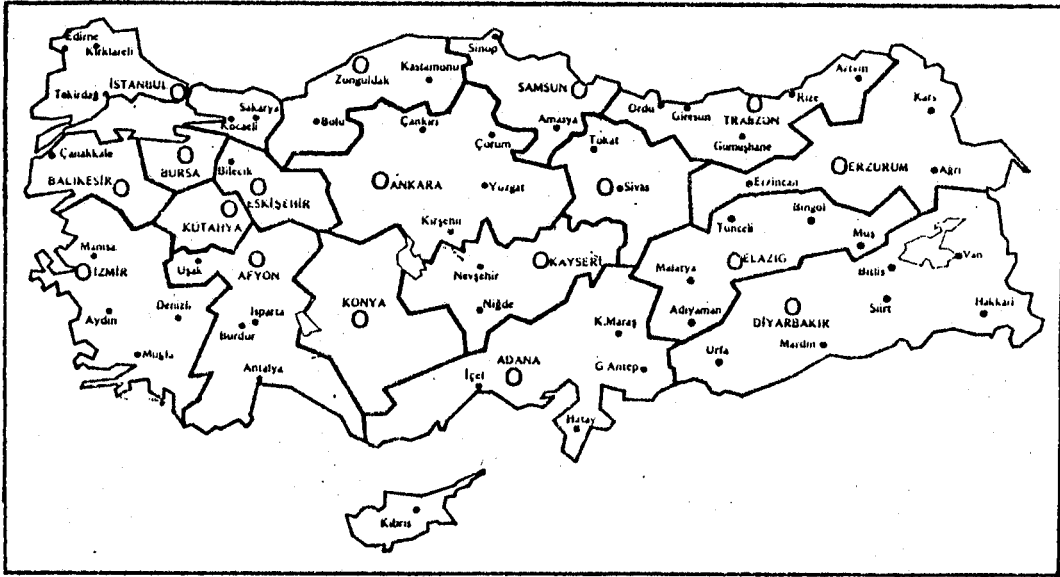
Sonraki yıllarda, hem danışmanlık yapılan merkez sayısı artmış hem de danışmanlık süresi uzatılmıştır.

Seminerler (Yaz Kursları) ileriki yıllarda da yapılamamış ve bu konudaki zorlayıcı maddenin yönetmelikten çıkarılması planlanmıştır.

İkinci Öğretim Yılı (1983-1984)

1983-84 Öğretim Yılında, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri, ilk yıl olduğu şekilde ve düzende, ancak iki sınıf için aynen düzenlenmiştir. Bu hizmetler, ikinci öğretim yılında, 1 Mart 1984'te başlayıp 29 Haziran 1984'e kadar sürmüştür ve dört ay olmuştur. bu süre içinde, ilk yıl olduğu gibi yine her iki sınıfın bütün derslerinden danışmanlık hizmeti verilmiştir.

Bu öğretim yılında, danışmanlık hizmetleri yapılan merkez il sayısı, Sivas ve Zonguldak'ın da katılmasıyla 18'e çıkmış, Tokat ili Sivas'a, Kastamonu ve Bolu illeri ise Zonguldak'a bağlanmıştır. (Şekil: 3).

ŞEKİL 3. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin Bölgesel Dağılımı (1983-84 Öğretim Yılı)

Sivas'ta Cumhuriyet Üniversitesi, Zonguldak'ta ise Hacettepe Üniversitesi (Zonguldak Mühendislik Fakültesi), Açıköğretim Öğrencilerine Akademik Danışmanlık desteği vermeye başlamışlardır.

1983-84 Öğretim Yılında, Akademik Danışmanlık yapılan merkez illere göre öğrenci sayıları Çizelge 4'deki gibidir.

ÇİZELGE 4

1983-84 ÖĞRETİM YILINDA DANIŞMANLIK YAPILAN İLLERDE OTURAN ÖĞRENCİ SAYILARI

İLLER	I. SINIF (SİNİFTA KALANLAR YENİ KAYIT)	II. SINIF	TOPLAM
1. Adana	710	478	1188
2. Afyon	272	177	449
3. Ankara	3990	2885	6875
4. Balıkesir	407	316	723
5. Bursa	572	505	1077
6. Diyarbakır	173	91	264
7. Elazığ	246	127	373
8. Erzurum	340	139	479
9. Eskişehir	548	502	1050
10. İstanbul	4477	3216	7693
11. İzmir	1851	1352	3203
12. Kayseri	369	265	634
13. Konya	706	510	1216
14. Kütahya	187	103	290
15. Samsun	387	339	726
16. Sivas	236	106	342
17. Trabzon	313	277	590
18. Zonguldak	367	251	618
TOPLAM	16151	11639	27790

1983-84 öğretim yılında, Akademik Danışmanlık ve Uygulama yapılan 18 merkez ilde, birinci sınıflardan 16151, ikinci sınıflardan 11639 olmak üzere toplam 27790 öğrenciye,

kendi ikâmet illerinde danışmanlık hizmeti verilmiştir. Kendi illerinde danışmanlık hizmeti alan birinci sınıf öğrencilerinin, toplam birinci sınıf öğrencilerine oranı % 67, aynı oran ikinci sınıf öğrencileri için % 71'dir. Toplam olarak ise, 40472 öğrencinin % 69'una kendi ikâmet illerinde danışmanlık hizmeti sunulmuş olmaktadır.

Bu öğretim yılında, Akademik Danışmanlık görevi alan öğretim elemanları, illere göre Çizelge 5'deki gibidir:

ÇİZELGE 5

1983-84 ÖĞRETİM YILINDA İLLERE GÖRE AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDE GÖREV ALAN ÖĞRETİM ELEMANLARI

İLLER	Prof.	Doç.	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Arş. Gör.	Okut. Uzm.	Toplam
1. Adana	3	7	4	2	14	3	33
2. Afyon	-	-	-	11	-	-	11
3. Ankara	15	28	15	10	9	-	77
4. Balıkesir	1	3	2	5	12	-	23
5. Bursa	6	11	8	1	-	-	26
6. Diyarbakır	1	2	2	3	2	-	10
7. Elazığ	-	2	2	2	-	3	9
8. Erzurum	2	12	7	3	3	-	27
9. Eskişehir	3	9	6	8	4	-	30
10. İstanbul	10	29	8	13	50	-	110
11. İzmir	4	8	13	4	12	-	41
12. Kayseri	1	3	6	-	-	-	10
13. Konya	-	2	1	5	-	-	8
14. Kütahya	-	-	-	5	8	-	13
15. Samsun	-	-	5	5	-	-	10
16. Sivas	-	1	4	1	2	-	8
17. Trabzon	3	4	4	10	9	1	31
18. Zonguldak	-	1	-	2	1	7	11
TOPLAM	49	122	87	90	126	14	488

Çizelge 5'de görüldüğü gibi, ikinci öğretim yılında görev yapan danışman öğretim elemanı sayısı, ilk yıla göre % 23 dolayında artış göstermektedir. İlk yıla oranla,

danışmanlık hizmeti verilen sınıf sayısının ikiye çıkması karşısında, danışmanlık hizmetlerinde görev yapan öğretim elemanı sayısı artmamış daha önceki öğretim elemanlarının çoğu birden fazla ders için danışmanlık görevi üstlenmişlerdir.

İkinci öğretim yılı danışmanlık hizmetlerinin tamamlanmasından sonra, yine, illerdeki Açıköğretim Akademik Danışmanlık Koordinatörleri Anadolu Üniversitesi'ne, toplantı için çağrılmışlar ve uygulanan sistem bir kez daha gözden geçirilerek tartışılmıştır.

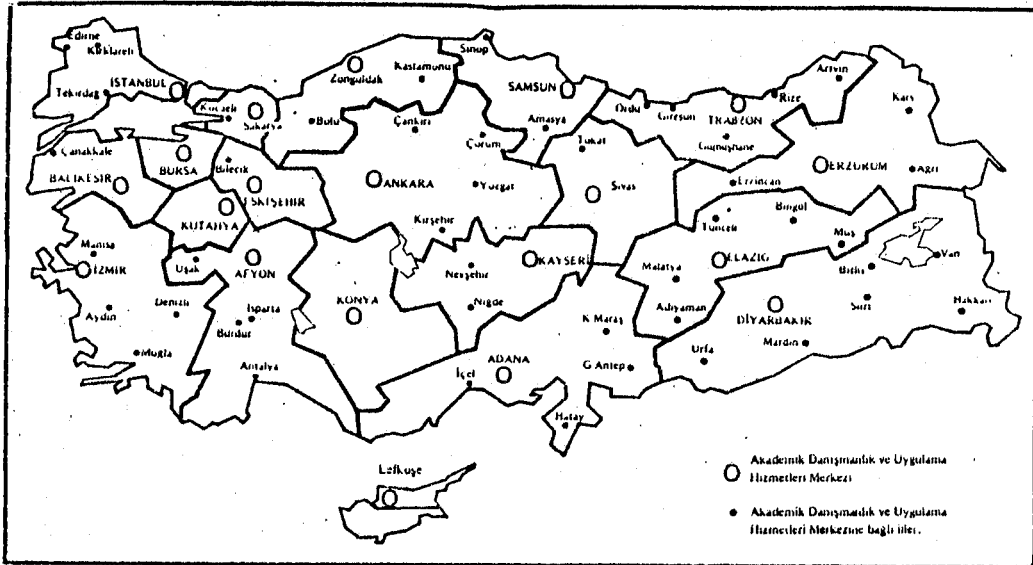
1983-84 Öğretim Yılında, Akademik Danışmanlık konusunda yapılan yeni bir uygulama, bu hizmetlerin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'ne de taşınmasıdır. Mayıs 1983'ten itibaren, Lefkoşe'de de bir danışmanlık merkezi açılmasıyla, danışmanlık merkezi il sayısı 19'a ulaşmıştır. Ancak, KKTC'de yapılan danışmanlık hizmeti, biçim olarak, Türkiye'de uygulananından farklıdır. KKTC'deki Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri, Anadolu Üniversitesi tarafından kendi ve diğer Üniversite öğretim üyelerinden, değişik uzmanlıkta iki kişinin, birer hafta süre ile Lefkoşe'ye gönderilmesi ve orada bulunan açıköğretim öğrencilerine konuların tekrarlanması şeklinde gerçekleşmiştir. Anılan yıl, KKTC'deki danışmanlık hizmetleri, Temmuz ayı sonuna kadar devam etmiştir.

Üçüncü Öğretim Yılı (1984-85)

Üçüncü öğretim yılında, ilk iki yıla ait tüm değerlendirmeler (Koordinatörler toplantıları-danışmanlık hizmetinde görev alan öğretim elemanlarına uygulanan anketler-öğrencilere uygulanan anketler) ve giderek artan öğrenci, sınıf ve ders sayılarının yarattığı baskılar göstermiştir ki, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri, gözden geçirilmeli ve uygulamada bazı gerekli değişiklikler yapılmalıdır. Özellikle öğrenci ve ona bağlı olarak artan sınıf ve ders sayıları, bütün danışmanlık merkezlerinde, bu hizmetin yapılmasını olumsuz yönde etkilemeye başlamış, öğretim elemanı temin edebilme, mekan ve zaman

ayırabilme gibi güçlüklerle karşılaşılmaya başlanmıştır. Ayrıca, uygulanan anket sonuçları bütün derslerden, Akademik Danışmanlık Hizmeti sunulmasının gerekmediği gerçeğini de ortaya çıkarmıştır. O nedenle, her üç sınıf için de danışmanlık hizmeti verilmesi planlanan ders sayısı, anket sonuçlarından hareketle, azaltılmış ve daha önce danışmanlık kapsamında olmayan fakat yoğun istek yaratan yabancı dil (İngilizce) dersleri, bütün sınıflar için Akademik Danışmanlık ve Uygulama hizmetleri kapsamına alınmıştır.

Üçüncü öğretim yılında, 4 Şubat 1985 tarihinde başlayan Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri Sakarya ilinde (İstanbul Teknik Üniversitesi'ne bağlı Sakarya Mühendislik Fakültesi bünyesinde) bir danışmanlık merkezinin daha açılmasıyla, 20 merkeze ulaşmış ve Kocaeli ili Sakarya merkezine bağlanmıştır (Şekil 4).

ŞEKİL 4. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin Bölgesel Dağılımı (1984-85 Öğretim Yılı)

Bu öğretim yılında, her sınıf için, İngilizce ile birlikte dörder dersten danışmanlık verilerek dört buçuk ay devam eden Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri 15 Haziran 1985'te sona ermiştir.

Açıköğretimin üçüncü öğretim yılı olan 1984 - 85'te, aşağıdaki derslerden danışmanlık hizmeti verilmiştir.

I. SINIF

- a) Genel Matematik
- b) Genel Muhasebe
- c) İktisada Giriş
- d) İngilizce

2. SINIF

- a) İstatistik
- b) Muhasebe Uygulamaları
- c) İktisadi Analiz
- d) İngilizce

3. SINIF

- a) Maliyet Muhasebesi (İşidaresi Bölümü)
- b) Türk vergi Mevzuatı (Ortak)
- c) Para ve Banka (İktisat Bölümü)
- d) İngilizce (Ortak)

Çizelge 6'ya göre üçüncü öğretim yılında, 19 danışmanlık merkezi ilinde, 24862 birinci sınıf, 11259 ikinci sınıf ve 8933 üçüncü sınıf olmak üzere toplam 45054 öğrenci ikâmet etmektedir. Aynı yıl, bütün açıköğretim öğrencileri, birinci sınıf için 36216, ikinci sınıf için 15772 ve üçüncü sınıf için 11908 olmak üzere toplam 63896 kişidir. Bu açıdan bakıldığında, açıköğretim toplam öğrencilerinin % 70' ine, kendi ikâmet illerinde Akademik Danışmanlık olanağı yaratılmıştır. Benzer şekilde hesaplandığında bu oranlar, birinci sınıf öğrencileri için % 68, ikinci sınıf öğrencileri için % 71 ve üçüncü sınıf öğrencileri için ise % 75' tir.

Çizelge 7'de ise, 1984-85 öğretim yılında, her üç sınıf için yapılan Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinde görev yapan öğretim elemanları illere göre verilmiştir. Üçüncü öğretim yılında, danışmanlık hizmetlerinde toplam 437 öğretim elemanı görev yapmıştır. Bir önceki yıla göre, gerek danışmanlık yapılan ders sayılarının azaltılması ve gerekse bir öğretim elemanının birden fazla ders

için danışmanlık görevi almak zorunda kalışı yüzünden, öğretim elemanı sayısında bir azalma gözlenmektedir.

ÇİZELGE 6

1984-85 ÖĞRETİM YILINDA AKADEMİK DANIŞMANLIK YAPILAN İLLERDE OTURAN ÖĞRENCİ SAYILARI İLE; TOPLAM ÖĞRENCİ SAYILARI

DANIŞMANLIK İLLERİ	I.SINIF		2. SINIF	3. SINIF	TOPLAM
	YENİ KAYIT SİNİFTA KALAN	KAYIT SİNİFTA KALAN	I. SINIFTAN GEÇEN 2. SINIFTA KALAN		
1. Adana	1247		417	341	2005
2. Afyon	366		178	116	660
3. Ankara	6665		2909	2147	11721
4. Balıkesir	513		267	211	991
5. Bursa	800		414	407	1621
6. Diyarbakır	389		83	71	543
7. Elazığ	350		103	94	547
8. Erzurum	545		223	81	849
9. Eskişehir	794		321	363	1478
10. İstanbul	6328		3115	2594	12037
11. İzmir	2442		1350	1075	4867
12. Kayseri	607		262	186	1055
13. Konya	1086		495	320	1901
14. Kütahya	210		102	75	387
15. Sakarya	334		152	120	606
16. Samsun	580		264	258	1102
17. Sivas	372		121	69	562
18. Trabzon	654		230	193	1077
19. Zonguldak	580		253	212	1045
DANIŞMANLIK İLLERİ TOPLAMI	24862		11259	8933	45054
BÜTÜN İLLER TOPLAMI	36216		15772	11908	63906

ÇİZELGE 7

1984-85 ÖĞRETİM YILINDA İLLERE GÖRE AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDE GÖREV ALAN ÖĞRETİM ELEMANLARI

İLLER	Prof.	Doç.	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Araş. Gör.	Uzm. Okt.	Toplam
1. Adana	3	5	3	2	1	3	17
2. Afyon	-	-	1	7	-	1	9
3. Ankara	6	9	6	16	23	6	66
4. Balıkesir	1	1	-	8	2	1	13
5. Bursa	6	6	2	1	-	1	16
6. Diyarbakır	2	2	-	5	2	-	11
7. Elazığ	-	1	-	2	-	7	10
8. Erzurum	2	1	4	-	5	1	13
9. Eskişehir	3	7	4	7	5	2	28
10. İstanbul	6	18	9	5	49	6	93
11. İzmir	4	15	11	7	21	5	63
12. Kayseri	-	4	3	3	-	1	11
13. Konya	-	2	1	2	-	2	7
14. Kütahya	-	-	-	5	1	1	7
15. Sakarya	2	3	7	12	-	2	26
16. Samsun	-	-	3	1	-	8	12
17. Sivas	-	2	5	1	-	-	8
18. Trabzon	2	3	4	-	6	3	18
19. Zonguldak	-	1	-	3	-	5	9
TOPLAM	37	80	63	87	115	55	437

Adıgeçen öğretim yılında, KKTC'de yapılan danışmanlık hizmetleri daha belirgin kurallara bağlanmış, 20 Ocak 1985 ile 20 Haziran 1985 tarihleri arasında beş ay süreyle, öğrenci sayısındaki yoğunluk gözönüne alınarak sadece birinci sınıflara bütün derslerden olmak üzere sürdürülmüştür. KKTC'deki Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri için, yine her hafta gerek Anadolu Üniversitesi ve gerekse diğer Üniversitelerden, değişik konularda ikişer öğretim elemanı Lefkoşe'ye gönderilmiştir. İki gruba bölünen birinci sınıf öğrencilerine, dönüşümlü olarak, danışmanlık hizmeti sağlanmıştır. Bu öğretim yılında, KKTC'deki danışmanlıkta, başta İngilizce olmak üzere, bazı dersler için yerel öğretim elemanlarından da danışman olarak yararlanılmıştır.

Bu öğretim yılı danışmanlık hizmetlerinin bitiminde de, açıköğretim danışmanlık koordinatörleri, Anadolu Üniversitesi'nde toplanarak, geçmiş dönemin değerlendirmesini bir kez daha yapmışlardır.

Dördüncü Öğretim Yılı (1985-86)

Bu çalışmanın yapıldığı 1985-86 öğretim yılı başında, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin 6 Ocak 1986 ile 31 Mayıs 1986 tarihleri arasında beş ay süre ile yapılması, sisteme Antalya'nın (Akdeniz Üniversitesi) da katılarak, danışmanlık merkez il sayısının KKTC dahil 21'e yükseltilmesi, daha önce Afyon merkezine bağlı olan Isparta ve Burdur illerinin Antalya'ya bağlanması kararlaştırılmıştır.

1985-86 öğretim yılında, ilk üç sınıf için düzenlenecek Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin, önceki yıllardaki derslerle aynı olması planlanmış, dördüncü sınıflar için ise, aşağıdaki derslerin danışmanlık kapsamına alınması düşünülmüştür.

a) Muhasebe Denetimi ve Mali Analiz (İşidaresi Bölümü)

b) Yatırım ve Proje Değerlemesi (Ortak)

c) Vergi Uygulamaları (İktisat Bölümü)

d) İngilizce (Ortak)

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Açıköğretim Fakültesinin, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine ilişkin araştırma bulgularına geçmeden önce, bu fakültede uzaktan öğrenim gören öğrencilerle ilgili bazı kişisel bilgilere değinmekte yarar var.

Böylece araştırma verilerinin toplandığı kaynağın yorum ve algılanması sürecinde bu özellikler bir hareket noktası ve genel çerçeveye oluşturabilir.

Açıköğretim Fakültesine kayıt yaptıran aşamasında öğrencilerin kişisel özelliklerini tanımak amacı ile bir "Bilgi Formu" doldurtulmaktadır (Ek: 6). 1982 ve 1983 yıllarında kayıt yaptıran yaklaşık 40000 öğrencinin doldurduğu bu formlara ilişkin veriler araştırmacı tarafından derlenip bütünleştirildi. Böylece, veri toplanan kitlenin araştırma konusu ile ilgili bir kısım özelliklerine ilişkin bulgulara ulaşıldı.

Öğrencilere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin oturdukları idari birim, onların Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinden yararlanmalarının bir değişkenidir. Bu özelliğe ilişkin veriler Çizelge 8'de özetlenmiştir.

ÇİZELGE 8

ÖĞRENCİLERİN OTURDUKLARI YERLERE GÖRE DAĞILIMLARI

ÖĞRETİM YILI	İL MERKEZİ		İLÇE MERKEZİ		KÖY VE BUCAK		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
1983-1984	9541	51	5165	28	4036	21	18742	100

Çizelge 8'in incelenmesinden anlaşılacağı gibi, 1983-1984 öğretim yılında kaydolmuş öğrencilerden % 51'i il merkezlerinde otururken, % 28'i ilçe ve % 21'i ise köy ve bucaklarda oturmaktadır. Açıköğretimin ilk uygulama yılı olan 1982-83'te, öğrencilere, oturdukları yerin niteliği sorulmamış olduğundan, bu bilgi çizelgede yer almamıştır. Öğrencilerin yarısının il merkezinde oturmaları Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin ulaştırılması yönünden önemli kolaylıklar sağlayabilir. Diğer yandan köy ve bucaklarda oturan öğrencilerin merkezlerde verilen hizmetlerden yararlanması güçtür. Ankete cevap veren öğrencilerden beşte biri böyle bir güçlük karşı karşıyadır.

ÇİZELGE 9

ÖĞRENCİ AİLESİNDEKİ KİŞİ SAYISI

ÖĞRETİM YILI	İKİ KİŞİ		ÜÇ KİŞİ		DÖRT KİŞİ		BEŞ KİŞİ		DAHA FAZLA		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1982 - 1983	444	1.9	1819	8.0	4449	19.5	5683	24.9	10423	45.7	22818	100.0
1983 - 1984	526	2.8	1716	9.1	3542	18.8	4453	23.6	8536	45.6	18823	100.0

Çizelge 9'da, öğrenci ailesindeki birey sayısı verilmektedir. Öğrenciler, genellikle kalabalık ailelerden oluşmaktadır. Her iki öğrenim yılında da, ailelerdeki kişi sayıları oran olarak birbirine benzerlik göstermekte, ailedeki kişi sayısının üç ve daha az olduğu öğrenciler, yaklaşık % 10 dolaylarında iken, ailesi beş kişiden fazla olan öğrenciler, her iki yılda da % 45 ile, kitlenin yaklaşık yarısına yaklaşmaktadır.

Açıköğretime kayıtlı öğrencilerin yaklaşık % 70'nin beş ve daha fazla bireyden oluşan ailelerden gelmesi ilgi çekicidir. Bu durum, çocuklarına yüksek öğrenim olanağı sağlayamamış çok çocuklu ailelerin bu fırsattan yararlanmaya yöneldikleri biçiminde yorumlanabilir.

Uzaktan öğretim sistemleri belirli nedenlerle örgün öğretim alamamış ya da alamayan kişiler için bir fırsat yaratmaktadır. Bu nedenlerin en önemlilerinden birisi çalışmak

durumunda ya da zorunda olmaktadır (Gillham, 1980, s. 10). Açıköğretim Fakültesinin öğrenci kitlesinin, daha çok hem çalışıp hem de okuyanlardan oluşacağı doğal olarak beklenmekteydi. 1982-83 öğretim yılında, açıköğretime, öğrenci kitlesi, üniversitelere kayıtlar sona erdikten sonra ve hiçbir yeri kazanamamış olan adaylar arasından önkayıtla seçilmişken, sonraki yıllarda, adaylar, merkezi seçme ve yerleştirme sınavları aşamasında tercihlerini yaparak açıköğretime kaydolma hakkı elde etmişlerdir.

Çizelge 10'un incelenmesinden, açıköğretime kaydolan öğrencilerin, büyük oranlarda çalışanlardan oluştuğu ve bu durumun giderek arttığı gözlenmektedir.

ÇİZELGE 10
ÖĞRENCİNİN KAYIT OLDUĞU ANDA
BİR İŞTE ÇALIŞIP ÇALIŞMADIĞI

ÖĞRETİM YILI	ÇALIŞAN		ÇALIŞMAYAN		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1982-1983	8323	36.5	14453	63.5	22776	100.0
1983-1984	8218	43.8	10530	56.2	18748	100.0

İlk öğretim yılı olan 1982-83'te % 36 olan çalışan öğrenci kitlesi oranı, ikinci öğretim yılında, daha bilinçli tercihler sonucu % 44'e yaklaşmış bulunmaktadır.

1984-85 öğretim yılında Açıköğretime kaydolan öğrencilerin % 58'e yakın bölümünün, çalışanlardan oluştuğu, AÖF Dekanlığındaki en son bilgilerin incelenmesinden anlaşılmaktadır. Öğrenciler içinde çalışmakta olanların oranlarının giderek artması, uzaktan yükseköğretimin amaçları yönünden olumlu bir gelişmedir. Ancak çalışanların bu artışı Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri adı altındaki, kısaca yüzyüze eğitim amaçlı etkinliklerin planlanıp, uygulanmasını yeniden gözden geçirmeyi gerektirebilir. Çünkü, çalışan insanların önemli zaman sınırlılıkları vardır. Yüzyüze eğitimin bu zaman sınırlılıkları içinde çözümlenmesi

gerekecektir. Bu durum da uzaktan öğretim açısından yeni kararları gerektirebilir.

Öğrencilerin çalıştıkları sektörler ise, Çizelge 11'de verilmektedir. Buna göre, öğrenciler çoğunlukla serbest, geçici ve aile işlerinde çalışmaktadırlar. Bu durum genellikle, ülkedeki istihdam biçimleri ile ilgilidir.

ÇİZELGE 11

ÖĞRENCİNİN ÇALIŞTIĞI İŞİN NİTELİĞİ

ÖĞRETİM YILI	KAMU SEKTÖRÜ ÜCRET.MAAŞ		ÖZEL SEKT. ÜCRET MAAŞ.		DİĞER SERBEST-AİLE İŞİ-GEÇ. İŞLER		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
1982/83	2319	25.9	2881	32.2	3576	41.9	8956	100.0
1983/94	2779	29.8	2371	25.4	4719	44.8	9328	110.0

Bu konuda asıl dikkati çeken nokta, iki yıllık dönemde özel sektörde çalışanlar oranının % 32'den, % 25'e gerilemesi, buna karşılık kamu sektöründe çalışanlar oranının % 25'ten, % 29'a yükselmesidir. 1984-85 öğretim yılında ise, Açıköğretime kaydolan öğrencilerin, % 41'inin kamu sektörü, % 21'inin özel sektör ve % 38'inin ise diğer sektörlerde çalıştıkları, yine AÖF Dekanlığındaki son yıl kayıtlarına ait formların incelenmesinden anlaşılmıştır.

Çizelge 12'de, Açıköğretim öğrencilerinin ailelerinin toplam aylık gelirleri yer almaktadır. Bu dökümden de anlaşılacağı gibi, ailelerin aylık gelirleri, gerek birinci ve gerekse ikinci öğretim yıllarında da düşük düzeydedir ve çoğunlukla 16.000-30.000.-TL. lık gelir grubunda toplanmaktadır. 1983-84 öğretim yılında kayıtlarını yaptıran öğrencilerin ailelerinin gelirleri, bir yıl öncesine kıyasla daha yükselmiş görünmekteyse de, bu durumun, gerçek bir gelir yükselmesinden çok, Türk lirasının değer kaybına bağlı olarak, gelir rakamlarının büyümesine bağlanarak açıklanması daha doğru olacaktır. Ancak yine de, diğer bulgular ile birlikte gözönüne alındığında, açıköğretime kaydolan

öğrencilerin, giderek daha yüksek gelirli ailelerden gelen bir grup oluşturduğu söylenebilir.

ÇİZELGE 12
ÖĞRENCİ AİLESİNİN TOPLAM AYLIK GELİRİ

ÖĞRETİM YILI	0-15.000 TL.		16.000 30.000 TL.		31.000 - 50.000 TL.		50.000 TL. ÜSTÜ		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1982 - 1983	3720	16.3	11337	49.9	5701	25.0	1998	8.8	22756	100.0
1983 - 1984	2507	13.4	7542	40.5	5720	30.7	2875	15.4	18644	100.0

Özetle, 1982-83 öğretim yılında, işidaresi ve iktisat dallarında, uzaktan öğretim yöntemleriyle yükseköğretim vermeye başlayan Açıköğretim Fakültesi'nin öğrenci kitlesi yaklaşık yarısının kentte ve yarısının kent dışında oturduğu, çoğunlukla kalabalık ve düşük gelirli ailelere sahip olan ve büyük bir bölümünün çalışarak öğrenimlerini sürdürmek durumunda olan kişilerden oluşmakta olduğu anlaşılmaktadır. Bu özellikleri ile öğrencilerin daha önceki bölümlerde uygulanış yer, zaman ve biçimleri ayrıntılı olarak açıklanan, Akademik Danışmanlık ve Uygulama faaliyetlerine katılma durumları özet olarak aşağıda irdelenmiştir.

Katılma Durumuna İlişkin Bulgular

Merkezi Açıköğretim Programlarına kayıtlı öğrencilere, ders kitapları ve TV Eğitim Programlarının yanı sıra, onları, öğretim elemanlarıyla yüzyüze getirecek bir "destek eğitimi" ortamı hazırlanmıştır. Öğrenciler, ilk öğretim yılı olan 1982-83'te 16, ikinci öğretim yılı olan 1983-84'te ise 18 ilde, kendilerine daha önce iletilen çizelgelerde gösterilen gün, saat, bina ve dersliklerde toplanarak, sorumlu oldukları her ders için ayrı ayrı yüzyüze eğitim alabilme olanağına kavuşturulmuşlardır. Devam zorunluluğu bulunmayan bu düzenleme, ilk olarak, öğrencilerin daha önce okudukları kitaplar ve izledikleri TV ders programlarında, anlayamadıkları noktaları, bir de ilgili öğretim elemanına sorarak öğrenmeleri amacına yöneliktir.

Açıköğretim öğrencilerinin bütün yurda yayılmış olmasına karşılık, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Merkezlerinin ikinci yılda sadece 18 ile ulaşmış olması, bu faaliyetlerin belirli yer, gün ve saatte yapılması, doğaldır ki, öğrenciler için katılmayı engelleyici hususlar olabilecektir. Ayrıca, daha önce de sözü edildiği gibi, öğrenci kitlesinin çalışma, gelir düzeyi vb. özel şartları da, onların, sürekli veya süresiz olarak, akademik danışmanlık ve uygulama hizmetlerine katılmalarını engelleyebilecek öğelerdir. Pütün bunlara ek olarak, öğrenciler, bu hizmetlere katılsalar bile, bu tür bir eğitimin sunulmasında meydana gelebilecek çeşitli eksiklikler ve aksamalar da, yararlanmayı kısıtlayıcı unsurlar olabilmektedir. Bu alt bölümde verilecek araştırma bulguları, bu ve benzeri sorunları tanımlamaya yönelik olacaktır.

Çizelge 13'ün incelenmesinden, 1982/83 öğretim yılında, 16 il merkezinde yapılan Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine, öğrencilerden % 57'sinin hiç katılmadığı anlaşılmaktadır. Bir yıl sonra da, 18 il merkezindeki danışmanlık uygulamalarına hiç katılmayan öğrencilerin oranı % 55 dolayında olup, katılma yönünden önemli bir gelişme gözlenmemektedir. Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin tümüne katılma oranı ise, her iki yılda da çok düşüktür. Nitekim ilk yıl

ÇİZELGE 13

ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNE KATILMA DURUMU

ÖĞRETİM YILI	TÜMÜYLE KATILAN		ÇOĞUNA KATILAN		ARASIRA KATILAN		HIÇ KATILMAYAN		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1982 - 1983	1761	8	2998	14	4447	21	12264	57	21470	100
1983 - 1984	1206	7	2547	15	3841	23	9374	55	16968	100

% 8 iken, ikinci yıl % 7'ye gerilemiştir. Daha önceki bölümlerde açıklandığı gibi, 1982/1983 öğretim yılında birinci

sınıfa 29471 öğrenci kaydolmuştu. Danışmanlık hizmeti verilen 16 ildeki toplam öğrenci sayısı ise 19394 tür. Böylece, il sınırları içinde oturan bütün öğrenciler bile danışmanlık hizmetlerinden yararlanabilecek olsa, ancak, kitlenin % 65'ine bu olanak sağlanmış olacaktı. Aynı husus, 1983/84 öğretim yılı için de geçerlidir. İkinci öğretim yılında, danışmanlık hizmetleri verilen 18 ildeki öğrenci sayısı toplam 27900, bütün öğrencilerin toplamı 40472 kişi idi ve dolayısıyla, danışmanlık yapılan illerdeki öğrenciler, toplamın % 68'ini oluşturuyordu. Ayrıca, danışmanlık hizmetlerinin verildiği il içindeki öğrencilerin, o ilin kent merkezine olan uzaklıkları ve çeşitli ulaşım güçlükleri ve özel durumları birlikte irdelendiğinde öğrenci kitlesinin yarısından fazlasının, bu tür bir eğitim olanağından tam anlamıyla yararlanamayacağı anlaşılmaktadır. Nitekim Çizelge 14'den de anlaşılacağı gibi, öğrencilerin yarısından da azı kent merkezinde oturduklarını belirtirken, diğerleri kent

ÇİZELGE 14

ÖĞRENCİLERİN KENT MERKEZİNE ULAŞIMLARI

ÖĞRETİM YILI	TREN		OTOBÜS		DOLMUŞ		DİĞER		KENT MERKEZİ		TOPLAN	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1982 - 1983	502	2.3	7287	33.3	3421	15.7	353	1.6	1031	47.1	21877	100.0
1983 - 1984	560	3.2	5840	31.1	2680	15.2	296	1.6	3294	16.9	17670	100.0

merkezlerine, herhangi bir şekilde ve mutlaka bir vasıta aracılığı ile ulaştıklarını söylemektedirler. Bu durum, her iki öğretim yılında da yaklaşık aynı oranlarda devam etmektedir. Bu bulgular Çizelge 15'deki bulguları da destekler niteliktedir. Nitekim öğrenciler, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine katılmama nedenleri içinde, en başta, "kente uzaklık" ve "saat uygunsuzluğu" nu belirtmektedirler. Çizelge 15'in incelenmesinden anlaşıldığı gibi, ilk

yıl 47, ikinci yıl ise % 39 oranındaki bir öğrenci grubu, danışmanlık hizmetlerinin kentlerine uzaklığı nedeniyle katılmadıklarını açıklamaktadırlar.

ÇİZELGE 15

AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNE KATILAMAMA NEDENLERİ

ÖĞRETİM YILI	KENTE UZAK		GÜN UYGUN DEĞİL		YARARINA İNANMAMAK		SAAT UYGUN DEĞİL		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1982 - 1983	7485	47	3849	24	438	3	7042	45	15785	100
1983 - 1984	5449	39	2344	17	387	3	5822	42	13998	100

Danışmanlık hizmetlerine katılmanın diğer önemli bir nedenini de "saatin uygun olmaması" dır. Bu nedeni i-leri sürenlerin oranları ise, ilk yıl % 45, ikinci yıl % 42 dir. Özellikle ikinci öğretim yılında, saatin uygun olmaması hususu, kente uzaklık engelinden daha önemli bir katılma engeli olarak belirtilmiştir. "Gün uygunsuzluğu" engeliyse nisbeten daha az oranda bir öğrenci kitlesi tarafından belirtilmiş olup, bu engel birinci yıl % 24 oranından, ikinci yıl % 17'ye gerilemiştir.

Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin "yararına inanmamak" unsuru, her iki yılda da % 3 lük bir öğrenci kitlesi tarafından katılmama nedeni olarak belirtilmiştir. Bu durum, öğrencilerin yüzyüze eğitim ortamından yararlanma istek ve bilinçlerinin göstergesi olarak yorumlanabilir.

Kısaca belirtmek gerekirse, denebilir ki, öğrencilerin, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine katılmalarındaki en büyük engel olan, "uzaklık", bu hizmetlerin sadece belirli illerde yapılması, öğrencilerin oturdukları yerler ve kent merkezlerine olan ulaşım sorunları göz önüne alındığında, özür olarak kabul edilebilir. Böylece uzaktan öğretim modelininin "yüzyüze eğitim" boyutunun, katılanların özelliklerinden kaynaklanan önemli bir nedenle karşı

karşıya olduğu söylenebilir.

Danışmanlık hizmetlerine katılamama engeli olarak ikinci ve üçüncü sırada gösterilen ''saat'' ve ''gün'' lerin uygun olmayışının bir ölçüde bu aşamada tartışılması gerekir. Çizelge 16'da, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin, illere göre yapılma gün ve zamanları toplu olarak verilmiştir.

ÇİZELGE 16
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN, İLLERE GÖRE
YAPILMA ZAMANLARI

İLLER	Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin Zamanı							
	Hafta içinde mesai saatleri dışında		Hafta içinde mesai saatleri içinde		Hafta sonunda		Hafta sonlarında, başka ilden gelenlere tekrar.	
	1982/83	1983/84	1982/83	1983/84	1982/83	1983/1984	1982/83	1983/84
1. Adana			x			x		x
2. Afyon	x	x						
3. Ankara	x	x						x
4. Balıkesir	x	x						
5. Bursa	x	x						
6. Diyarbakır		x	x	x				
7. Elazığ					x	x		
8. Erzurum	x	x						x
9. Eskişehir	x	x						
10. İstanbul		x	x	x				
11. İzmir	x	x						x
12. Kayseri					x	x		
13. Konya		x			x	x		x
14. Kütahya			x	x				
15. Samsun			x					x
16. Sivas				x				x
17. Trabzon	x	x						
18. Zonguldak		x						x
TOPLAM	8	12	5	5	3	8	4	-

NOT: Sivas ve Zonguldak'ta, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri, 1983/84 Öğretim Yılından itibaren başlamıştır.

İlk öğretim yılı olan 1982-83'de, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri, sekiz ilde hafta içinde ve çalışma saatlerinden sonra, beş ilde hafta içinde ve çalışma saatlerinde, üç ilde ise hafta sonu tatillerinde yapılmıştır. Aynı yıl, dört ilde, bu hizmetler, il dışından gelebilecek öğrenciler için, hafta sonu tatillerinde tekrar edilmiş, ancak bu faaliyetlere katılmanın yok denecek kadar az olması nedeniyle, uygulamaya ikinci öğretim yılından itibaren son verilmiştir.

İkinci öğretim yılı olan 1983-84'te ise, a) sadece hafta içinde ve çalışma saatlerinden sonra danışmanlık hizmeti verilen il sayısı yedi, b) hafta içi çalışma saatlerinden sonra ve çalışma saatlerinde olmak üzere karışık danışmanlık hizmeti verilen il sayısı iki, c) hafta içi çalışma saatlerinden sonra ve hafta sonu tatillerinde olmak üzere, karışık danışmanlık hizmeti verilen il sayısı iki, d) hem hafta içi çalışma saatlerinde ve sonrasında hem de hafta sonu tatillerinde karışık olarak danışmanlık hizmeti verilen il sayısı ise bir'dir.

Aynı yıl, bir ilde hafta içi çalışma saatlerinde ve hafta sonu tatillerinde karışık olarak, bir ilde sadece hafta içinde çalışma saatlerinde ve dört ilde ise sadece hafta sonu tatillerinde danışmanlık hizmetleri verilmiştir.

Anlatımı bile oldukça karışık gözükken bu düzenlemenin özünde de bir ölçüde karışıklık vardır. Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri, bu hizmeti yerinde verecek olan yükseköğretim kurumu ve görev yapacak öğretim elemanlarının koşullarına bağlı olarak gün ve saat tesbiti ile sürdürülmüştür. İllerde bu hizmet verilirken, hem ilgili yükseköğretim kurumunun kendi programlarının aksamamasına ve hem de öğretim elemanlarının çalışmalarına engel olunmamaya özen gösterilmektedir. Bu bakımdan, kurumlar, danışmanlık ile ilgili zaman çizelgelerinin gün ve saatini kendileri belirlemektedirler. 1982-83 öğretim yılındaki danışmanlık gün ve saatleri illere göre daha yalın ve belirsizlik gösterirken, ikinci yıl zaman düzenlemesi daha karmaşık hale gelmiştir. Programın hafta içinde ve hafta sonuna karmaşık biçimde yayıldığı görülmektedir. Bu durumun danışmanlık düzenlemelerinde öğretim kurumlarının ve elemanlarının isteklerine daha fazla uymak zorunluluğundan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Çünkü, danışmanlık uygulamaları için öğretim elemanı bulmak giderek zorlaşmaktadır. Bu nedenle bulunanların isteklerine daha fazla uymak, bir gereklilik haline gelmektedir.

Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin, zaman olarak hafta içi ve sonuna karışık olarak yayılması, öğrenci açısından, bu hizmetlerin izlenmesini zorlaştırmakta ve

katılmayı engellemektedir. Çünkü, daha önce de açıklandığı gibi, Açıköğretim öğrenci kitlesi, özel durumları nedeniyle, belirli güçlükleri bünyesinde taşımaktadır. Eğitim ortamının düzenlenmesi de bazı zorlukları yaratmakta böylece eğitimden beklenen fayda azalmaktadır. Öğrenci kitlesi, danışmanlık saatlerine göre bir zaman çizelgesi yapmak durumunda kaldığından, hafta içinde, sürekli ve dersten derse değişen zamanlarda ve özellikle, bazı illerde olduğu gibi, değişen mekanlarda yapılan dersleri takip etmek için zamanını düzenlemek, bu durumda çok güçleşmektedir. Bu güçlük özellikle de kamu sektöründe çalışan açıköğretim öğrencileri için daha yoğundur ve büyük bir engel teşkil etmektedir. Bu nedenle, hep aynı saatlerde, aynı mekanda ve derslikte olabildiğince çalışan kitleye uygun saatlerde, açıköğretimin TV'de yayınlanan ders programlarıyla çakışmayan zamanlarda yapılacak danışmanlık hizmetlerini takip etmek, öğrenci açısından büyük kolaylıklar sağlayacaktır. Böyle olduğunda, öğrenci kitlesi, yaşamını bu düzene göre programlayarak ADUH'a daha düzenli izleyebilir.

Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine katılabilen öğrencilerin bu hizmetlerden ne ölçüde yararlandıkları araştırmanın yanıtlamayı amaçladığı, sorulardan birisi idi. Ancak öğrencilerin bununla ilgili soruya verdikleri cevaplarla, katılma konusundaki cevaplarının oranlarındaki benzerlik (Çizelge 15-17), "katılma" terimi ile "yararlanma" terimini yaklaşık algılamış olduklarını göstermektedir.

ÇİZELGE 17

AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDEN YARARLANMA DURUMU

ÖĞRETİM YILI	ÇOK YARARLANAN		OLDUKÇA YARARLANAN		AZ YARARLANAN		HİÇ YARARLANMAYAN		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1983 - 1983	1368	7	3641	19	3970	20	10445	54	19424	100
1983 - 1984	1086	7	2903	18	3377	22	8301	53	15677	100

Çizelge 17'de düzenlenen verilerden, iki yılda da öğrencilerin danışmanlık hizmetinden ''çok yararlanma'' oranı az (% 7) ve eşittir. Buna paralel ''oldukça'' ve ''az yararlanma'' oranı yaklaşık % 20 olup, iki yıl da birbirine yakındır. Öğrencilerin algılamalarına ve belirlemelerine göre Akademik Danışmanlık ve Uygulamaya katılanların ortalama yarısından fazlası (% 53,5) bu hizmetlerden ''hiç'' yararlanmamışlardır.

Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine katıldıkları halde, bu hizmetten yeterince yararlanamama nedenleri Çizelge 18'de gösterilmiştir.

ÇİZELGE 18

AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNDEN YARARLANMAYA ENGEL DURUMLAR

ÖĞRETİM YILI	DERSLİKTE ÖĞRENCİ SAYISI FAZLA		ÖĞRETİM ELEMANI İLGİSİZ		SÜRE YETERLİ DEĞİL		ÖĞRETİM ELEMANI DÜZENLİ GELMİYOR		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1982 - 1983	3178	59	2450	46	4067	76	2699	50	5346	100
1983 - 1984	3875	47	2448	30	4164	50	3103	38	8233	100

Birden fazla seçeneği olan bu soruya verilen cevaplarda; ilk yıla göre ikinci yıl, yakınmalarda oran olarak bir azalma gözlenmekteyse de, her iki yılda da, yakınma türleri aynı önem sırasını korumaktadır. Buna göre öğrenciler ençok, danışmanlık için ayrılan sürenin azlığından, daha sonra sırasıyla, dersliklerdeki öğrenci sayısının fazlalığından, öğretim elemanlarının düzenli gelmemelerinden ve ilgisizliklerinden yakınmaktadırlar.

Bu aşamada öğrenci, bireysel olarak çözümleyemediği bir öğrenim sorununa çözüm aramak, danışmak amacı ile gelmektedir. Ancak çok sayıda öğrencinin bulunduğu bir ortamda bu olanağı bulamadıkları, sonuçta bu durumdan yakındıkları anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin belirttikleri bu yararlanamama nedenlerinin diğer boyutunu görmek amacıyla öğretim elemanlarının da görüşleri alınmıştır. Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinde ilk iki yıl görev yapan öğretim elemanları "danışmanlık hizmetlerinin amacına ulaşmasını önleyici engeller" arasında, en önemli engel olarak ilk sırada, öğrencilerin danışmanlık dersliklerine, TV ders programlarını izlemeden ve ders kitaplarını okumadan geldikleri hususunu ileri sürmüşlerdir. Öğretim elemanlarından 83 kişi, dokuz seçenekten en önemlisinin bu olduğunu belirtmiş; 67 öğretim elemanı ise, ikinci önemli engel olarak "öğrencilerin ilgi düzeylerinin düşük olmasını" gösterirken, gerek birinci ve gerekse ikinci sırayı alan engel türleri, aslında birbirini tamamlar biçimde gözükmektedir. Zaten aynı engel türünü ikinci ve üçüncü sıralarda önemli engel olarak gösteren öğretim elemanı da sayıca fazladır. Çizelge 19'un incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, öğretim elemanları, yukarıdaki engeller dışında, ayrıca danışmanlık için ayrılan sürelerin yetersiz olduğunu ve özellikle de, grupların, bir başka deyişle, dersliklerin kalabalık olduğunu, çoklukla ileri sürmektedirler.

ÇİZELGE 19

ÖĞRETİM ELEMANLARINA GÖRE AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN, AMACINA ULAŞMASINI ÖNLEYİCİ ENGELLER

	Birinci derecede önemli görenler		İkinci derecede önemli görenler		Üçüncü derecede önemli görenler	
	f	%	f	%	f	%
1. Danışmanlık gün ve saatinin hafta içindeki yeri uygun değil.	34	11	12	4	40	14
2. Danışmanlık için ayrılan süre saat olarak yetersiz.	33	11	42	14	52	18
3. Öğrencilerin ilgi düzeyi düşük.	67	22	59	20	40	14
4. Gruplar (derslik) kalabalık.	37	12	27	9	28	10
5. Bu görev dışındaki ders yüküm fazla.	14	5	22	7	9	3
6. Uzaktan öğretime (Açıköğretime) inanmıyorum.	4	1	13	4	13	5
7. Bir kısım öğrenci başka amaçlarla geliyor ve eğitim ortamını bozuyor.	13	4	19	6	19	7
8. Danışmanlık için gelen öğrenci sayısı az.	17	6	38	13	30	11
9. Öğrenciler, TV. izlemeden ve kitap okumadan geliyorlar.	83	27	66	22	51	18
TOPLAM	302	34	298	34	282	32

Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinden yararlanmaya engel durumlara ilişkin, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri karşılaştırıldığında, ortaya ilgi çekici bir durum çıkmaktadır. Her iki kesimde, sürenin yetersizliği ve dersliklerin kalabalık oluşundan yakınmaktadır; fakat ilgisizlik konusunda karşılıklı olarak birbirlerini görmektedirler. Bu konu, özellikle üzerinde durulması gereken noktadır. Ancak, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinden yararlanmaya engel olan diğer hususlar, örneğin a) danışmanlık yapılan zamanın uygun bulunmaması, b) sürenin yetersizliği, c) dersliklerin kalabalıklığı gibi, her iki kesim tarafından da ileri sürülen ve engelleyici olduğu belirtilen durumlar bütünde gözönüne alındığında, bu etmenlerin gerek öğrenci kitlesi ve gerekse öğretim elemanlarının ilgilerini azaltacak en önemli unsurlar olduğu görülür. Bir başka deyişle, her iki kesim tarafından ileri sürülen ve danışmanlık hizmetlerinden yararlanmayı önemli ölçüde engellediği belirtilen "ilgisizlik" aslında, ikinci ya da üçüncü sıralarda gösterilen diğer engellerin ortaya koyduğu sonuç olarak görülebilir. Bu bulgulara göre danışmanlık düzenlemelerinde, yukarıda açıklanan çeşitli engelleyici durumlar, gerek öğrenci ve gerekse öğretim elemanları açısından genel bir ilgisizlik ve isteksizlik yaratmakta, bu durum da sonuçta, danışmanlıktan yararlanmaya engel önemli bir nokta olarak her iki tarafa da ileri sürülmektedir denebilir. Bu nedenle, hem öğrenci ve hem de öğretim elemanlarının, hizmete kendi açılarından daha fazla ilgi ve istek duymaları için, herşeyden önce, dersliğe gelinceye kadarki düzenlemelerin, her iki taraf için de iyileştirilmesi ve özendirici hale getirilmesi gerekmektedir.

Çizelge 20'nin incelenmesinden, öğrencilerin TV derslerini izleme oranının giderek azaldığı gözlenmektedir. Bu bulgu yukarıda, öğretim elemanlarının "kitapları okumadan, TV izlemeden geliyorlar" yargılamasını desteklemektedir.

ÇİZELGE 20

TELEVİZYONDA DERSLERİN İZLENME DURUMU

ÖĞRETİM YILI	TÜMÜNÜ İZLEYEN		ÇOĞUNU İZLEYEN		AZ İZLEYEN		HIÇ İZLEMİYEN		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1982 - 1983	4227	20	10559	49	6120	28	565	3	21471	100
1983 - 1984	1274	7	6634	39	7654	45	1321	3	16883	100

1982/1983 öğretim yılında, tüm dersleri izleyen öğrencilerin oranı % 20 iken, 1983/84 öğretim yılında bu oran % 7'ye gerilemiştir. Benzer şekilde, ilk öğretim yılında, % 49 oranında bir öğrenci kitlesi derslerin çoğunu izlediğini belirtirken, bir sonraki öğretim yılında derslerin çoğunu izlediğini belirten öğrencilerin oranı % 39'a düşmektedir. Dolayısıyla, ilk yıla göre ikinci öğretim yılında, TV derslerini az izleyen ya da hiç izlemeyen öğrenci oranlarında, yükselmeler gözlenmektedir. Öğrencilerin kendi cevaplarından ortaya çıkan bu durum, öğretim elemanlarının onlar hakkında "TV derslerini izlemeden danışmanlık uygulamalarına geliyorlar" şeklindeki iddialarını da doğrular görünümündedir.

Çizelge 21'de, öğrencilerin, TV derslerinden önce ilgili ünitelerine oranlarda kitaplarından okuyarak hazırlandıkları yer almaktadır. Bu cevaplardan anlaşıldığı kadarıyla, öğrencilerin, özellikle TV'de yayınlanan derslerden önce, bu derslere ilişkin ciddi hazırlıklar yapmadıkları gözlenmektedir. 1982/1983 yılında, sadece % 10 oranındaki bir öğrenci kitlesi "her zaman, önce üniteleri okuyup, sonra TV derslerini izlediğini" söylerken, öğrencilerin % 9'u kitaplarını TV derslerinden önce hiç okumadıklarını belirtmektedirler. Aynı öğretim yılında, ders kitaplarını "genellikle okuyanlar" % 41 iken, "bazen okuyanlar" ise % 40 dir. Bu oranlar 1983/84 öğretim yılında "her zaman

ÇİZELGE 21
TELEVİZYON DERSLERİNDEN ÖNCE İLGİLİ ÜNİTENİN
OKUNMA DURUMU

ÖĞRETİM YILI	HER ZAMAN OKUYAN		GENELLİKLE OKUYAN		BAZEN OKUYAN		HIÇ OKUMAYAN		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1982 - 1983	2026	10	8731	41	8577	40	1915	9	21249	100
1983 - 1984	1551	9	5977	37	7060	43	1730	11	16338	100

okuyanlar'' için % 9, ''genellikle okuyanlar'' için % 37'ye gerilerken, ''bazen okuyanlar'' ve ''hiç okumayanlar'' da doğal olarak artışlar gözlenmektedir. Böylece iki yılda, uzaktan öğretim yöntemleri ile yükseköğretim gören öğrencilerin televizyondan yayınlanan dersleri izlemeleri; ders kitaplarını TV yayınlarından önce okuyup hazırlanmaları oranı giderek azaldığı gözlenmektedir.

Öğrencilerin, TV derslerini düzenli ve sürekli izlemeleri, TV derslerinden önce ilgili üniteleri kitaplarından okuyarak gereği gibi hazırlanmamaları, onların, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine geldiklerinde de pasif ve ilgisiz olmaları neticesini doğurmaktadır. Bir başka deyişle, TV derslerinden önce kitap okuyarak hazırlanmayan öğrenci, Akademik Danışmanlık Hizmetlerine de belirli bir hazırlık yapmadan katıldığı için, ilgi düzeyleri düşük olmaktadır. Bu olumsuzluklara, bir de, çevreden ve düzenlemelerden kaynaklanan sorunlar eklenince, akademik danışmanlığın etkililiği daha da azalmaktadır. Bu durumun, doğal olarak, öğretim elemanlarını da etkilemesi ve onların ilgilerinin azalmasının beklenmesi kaçınılmazdır.

Çizelge 22'de, öğrencilerin Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinden beklentileri yer almaktadır. Çizelgedeki bulgulara göre ilgili konuları TV yayınlarından önce genellikle okuyan, TV yayınlarını giderek az izleyen Açık-öğretim öğrencilerinin akademik danışmanlık hizmetlerden beklentileri oldukça farklıdır.

ÇİZELGE 22

ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA
HİZMETLERİNDEN BEKLENTİLERİ

ÖĞRETİM YILI	ANLAŞILMAYAN HUSUSLARIN SORULMASI		TV İZLEMEDEN KİTAP OKUMADAN DİNL.ÖGRN.		ÖĞRETİM ELEMANININ KONUYU ANLATMASI		ARKADAŞLARIN SORU VE CEVAP YARARLAN.		ÖĞRETİM ELEMANININ KONU.ÖZET TEKRARI		OKUL VE SINIF ORTAMI İÇİN YAŞAMAK		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1982 - 1983	13505	68	1006	5	2986	15	3734	19	7967	40	4797	24	19887	100
1983 - 1984	9755	64	1002	6	2967	19	2906	19	5455	36	4275	28	15266	100

Püyük bir öğrenci kitlesi, Akademik Danışmanlığı, olması gereken şekliyle, TV derslerinde ve kitaplarda anlaşılmayan hususların sorulacağı yer beklentisinde olduklarını ve bunun için katıldıklarını belirtirken, öğretim elemanlarının konuları özetlemelerini bekleyen öğrenci sayısı da oldukça fazladır. İlk yıl % 68, ikinci yıl ise % 64 oranında bir öğrenci kitlesinin, danışmanlıktan beklenti olarak "Anlaşılmayan hususların sorulması" seçeneğinde birleşmesi, bir bakıma, kalabalık olan danışmanlık dersliklerinde, bu olanağı yeterince elde edemediklerini ve bu durumun bir "beklenti" olarak kaldığı anlaşılmaktadır. Burada, öğrencilerden, ilk yıl % 24, ikinci yıl % 21'i, danışmanlık hizmetlerinde, "okul ve sınıf ortamı yaşamak" beklentisi içinde olduklarını belirtmiştir ki, uzaktan öğretim öğrencisinin bu beklentisi çok doğaldır. Bu sonuçlar akademik danışmanlığın geleneksel "anlaşılmayan hususların sorulması" işlevinin "okul ve sınıf ortamını yaşamak" yönünde azaldığı biçiminde yorumlanabilir. Ancak ortaöğretimdeki bir alışkanlığın, öğretmenin dersi anlatması alışkanlığı da varlığını sistem içinde korumaya çalışmaktadır.

Bu beklentilere karşılık, öğretim elemanlarının, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri anında en çok yaptıkları faaliyetlerin türleri Çizelge 23'de yer almaktadır.

ÇİZELGE 23

ÖĞRETİM ELEMANLARININ AKADEMİK DANIŞMANLIK
ve UYGULAMAYI NASIL YAPTIKLARI

	1. Sırada İşaretleyen Öğrt.elema. (En çok ya- pılan)	2. Sırada İşaretleyen Öğrt.elema. (Daha az yapılan)	3. Sırada İşaretleyen Öğrt.elema. (En az ya- pılan)
1. Her üniteyi özetliyorum	119	26	22
2. TV den ve kitaptan anlayamadıkları konuları tekrarlıyorum.	39	42	50
3. Çalışmalarını planlamalarına yardımcı oluyorum.	22	30	16
4. Konuyu anlatıyorum.	71	25	34
5. Yalnızca sordukları soruları cevaplıyorum.	33	43	40
6. Sordukları sorular için kaynak öneriyorum.	5	21	28
7. Konularla ilgili olarak tartışma açıyorum.	18	46	48
8. Konuların daha iyi anlaşılması için uygulama yaptırıyorum.	15	50	61

Öğretim elemanlarının cevaplarından anlaşıldığı kadarıyla, danışmanlık için biraraya gelindiğinde, en çok yapılan ''her ünitenin özetlenmesi'' ya da ''konuların anlatılması''dır. Dolayısıyla, öğretim elemanlarının cevaplarından, öğrencilerin soru sormaktan çok, kendilerine, önceki ünitelerin ya da konuların anlatılmasını istedikleri, sonucu çıkmaktadır. Buna karşılık konuların daha iyi anlaşılması için ''uygulamalar'' yaptırılması, en az gözlenen bir etkinlik olarak sıralanmıştır. Böylece ''Akademik

Danışmanlık ve Uygulama'' adı altındaki faaliyetlerde ''uygulama'' arka planda kalmış görünmektedir.

Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinde, ilk iki öğretim yılı boyunca görev yapmış bulunan öğretim elemanlarına, bu hizmetlerin etkinliğinin arttırılabilmesi için, ne tür önerileri olabileceği hususu, açık uçlu olarak sorulduğunda, genel olarak, öğretim elemanlarının istekleri şu noktalarda yoğunlaşmıştır.

1. Akademik danışmanlık bütün yurda yaygınlaştırılmalı,
2. Devam zorunlu hale getirilmeli,
3. Sınıf geçme konusunda danışmanların da etkisi olmalı,
4. Danışmanlar, gerek arasınavlara ve gerekse bazı disiplin konularında yetkili olabilmeli,
5. Danışmanlar, öğrencilere ödev verebilmeli,
6. Danışmanlar, toplu danışmanlık dersleri dışında da öğrencilerle temas kurabilmeli,
7. Danışman öğretim elemanları uzaktan öğretim konusunda eğitilmeli,
8. Danışmanların ücretleri arttırılmalı,
9. Ders malzemelerinin gönderilmesinde aksamlar ve gecikmeler olmamalı,
10. Danışmanlık saatleri ile TV'deki dersler çakışmamalı,
11. Danışmanlık, sürekli olarak, aynı mekanda olmalı,
12. Danışmanlar da denetlenmeli,
13. İllerde video izleme odaları kurulmalı ve öğrenciler gerektiğinde eski dersleri tekrar izleyebilmeli,
14. Bazı derslerin danışmanlığı kaldırılmalı,
15. Yabancı dil dersi için de akademik danışmanlık yapılmalı,
16. Arasınavlara, merkezi sınav sistemi ile yapılmalı.

Görülebileceği gibi, akademik danışmanlık ile birlikte, danışmanların sorunlarına yönelik yukarıdaki öneriler, Fakülte Yönetimince dikkate alınıp gerekli kararların alınması yoluna gidilmiştir. Nitekim üçüncü öğretim yılından

itibaren, danışmanlık verilen ders sayısı azaltılmış, yabancı dil dersi danışmanlığı başlamış ve arasınnavlar merkezi sistemle yapılmaya başlanmıştır.

Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin Yeterliliği

Çizelge 24'de, birinci sınıf dersleri için Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin yeterliliği konusunda öğrenci görüşleri yer almaktadır. Buna göre, 1982-83 ve 1983-84 öğretim yıllarında, öğrencilerden, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri bakımından bütün dersler için ''çok yeterli'' seçeneğini imzalayanların oranı azdır. Her iki öğretim yılında da, danışmanlığı ''çok yeterli'' bulunan ders, en fazla % 21 oranı ile Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi olmuş, bunun dışındaki derslere ''çok yeterli'' görüş bildiren öğrenci oranları % 18'in altında kalmıştır. Buna karşılık, öğrencilerin yarıdan fazlası, ilk öğretim yılında, birinci sınıf derslerinden ''İşidaresinin Temel Kavramları'', ''Temel Hukuk'' ve ''Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi'' derslerinin danışmanlığını ''yeterli'' bulmuşlar, ancak, ikinci öğretim yılında, bu dersler de dahil olmak üzere, diğer bütün derslerin de danışmanlığını yeterli bulan öğrenci oranlarında, ilk yıla göre gerileme kaydedilmiş ve oranlar % 50'nin altında kalmıştır.

Çizelge 25'de, ikinci sınıf dersleri için Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin yeterliliği konusunda öğrenci görüşleri yer almaktadır. İkinci sınıf derslerinin danışmanlığı konusunda, öğrenciler, ''çok yeterli'' olmasa bile, yeterlilik konusunda, birinci sınıf derslerine kıyasla, biraz daha yüksek oranlarda olumlu görüş bildirmişlerdir. Ancak ne var ki, bu görüşler de yine, hiçbir ders için % 50 oranına ulaşmamaktadır. Derslerin danışmanlığı konusunda ''çok yeterli'' ve ''yeterli'' olarak görüş bildirenlerle birlikte ele alınırsa, ikinci sınıf derslerinden, ''Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi'', ''Kamu Maliyesi'', ''İşidaresi'' ve ''Ticaret Hukuku'' için, ''yeterlidir'' diyenler, oran olarak, öğrencilerin yarısından fazlasını kapsamaktadır.

ÇİZELGE 24

1982-83 ve 1983-84 ÖĞRETİM YILLARINDA BİRİNCİ SINIF DERSLERİ İÇİN
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN YETERLİLİĞİ

DERSLER	ÖĞRETİM YILI	Çok Yeterli		Yeterli		Az Yeterli		Yetersiz		Toplam	
		SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1. İŞ İDARESİ VE TEMEL KAVRAMLARI	1982-83	2155	17.1	6463	51.2	2810	22.3	1189	9.4	12617	100.0
	1983-84	1000	13.9	3064	42.6	2042	28.4	1080	15.0	7186	100.0
2. GENEL MATEMATİK	1982-83	2226	17.2	3744	29.0	4157	32.2	2782	21.6	12909	100.0
	1983-84	1239	16.8	1842	25.0	2242	30.5	2027	27.5	7350	100.0
3. GENEL MUHASEBE	1982-83	2085	16.4	4304	33.8	4150	32.6	2192	17.2	12731	100.0
	1983-84	1184	16.1	1937	26.3	2483	33.7	1752	23.8	7356	100.0
4. TEMEL HUKUK	1982-83	1875	15.2	6470	52.3	2876	23.3	1140	9.2	12361	100.0
	1983-84	1276	17.9	3100	43.7	1745	24.6	970	13.6	7091	100.0
5. DAVRANIŞ BİLİMLERİNE GİRİŞ	1982-83	1391	11.3	5793	47.2	3305	26.9	1790	14.6	12279	100.0
	1983-84	1109	15.4	2990	41.6	1952	27.2	1130	15.7	7181	100.0
6. ATATÜRK İLKE ve İNKILAP TARİHİ	1982-83	2284	18.6	6156	50.2	2408	19.6	1408	11.5	12256	100.0
	1983-84	1570	21.7	2975	41.1	1628	22.5	1056	14.6	7229	100.0
7. İKTİSADA GİRİŞ	1982-83	2223	17.6	4403	34.9	3853	30.5	2145	17.0	12624	100.0
	1983-84	1217	16.6	2175	29.6	2441	33.3	1498	20.4	7331	100.0

ÇİZELGE 25

1983-84 ÖĞRETİM YILINDA İKİNCİ SINIF DERSLERİ İÇİN
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN YETERLİLİĞİ

DERSLER	Çok Yeterli		Yeterli		Az Yeterli		Yetersiz		Toplam	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1. ATATÜRK İLKE.ve İNKILAP TARİHİ	1251	24.8	2113	41.9	894	17.7	778	15.4	5036	100.0
2. MUHASEBE UYGULAMALARI	687	13.4	1516	29.6	1792	35.1	1113	21.8	5108	100.0
3. İKTİSADİ ANALİZ	696	13.5	1227	23.9	1856	36.1	1358	26.4	5137	100.0
4. KAMU MALİYESİ	714	14.1	2328	45.9	1308	25.8	715	14.1	5065	100.0
5. İŞİDARESİ	738	14.6	2345	46.3	1275	25.2	700	13.8	5058	100.0
6. TİCARET HUKUKU	676	13.4	2368	46.9	1286	25.4	715	14.1	5045	100.0
7. İSTATİSTİK	755	14.6	1062	20.6	1648	32.0	1680	32.6	5145	100.0

'Yeterlilik' konusunda, gerek birinci sınıf ve gerekse ikinci sınıf derslerine ilişkin öğrenci görüşleri, bir bakıma, danışmanlık yapılmasında mutlak zorunluluk olan dersleri de belirlemektedir. Bir başka deyişle, öğrenciler, daha kolay anlayabildikleri derslere ilişkin danışmanlıklar için nisbeten 'yeterli' olarak görüş bildirirken, TV programlarından ya da kitaplardan daha zor anladıkları dersler için yapılan danışmanlık hizmetlerini 'yeterli' bulmamaktadırlar. Yeterliliğin ne konuda olduğu tam olarak sorulmamış olmasına karşılık, yetersizlik, daha önceki bölümlerde de açıklanan şekliyle, kalabalık dersliklerden, süre azlığından veya faaliyetin amacını tam olarak algılayamamış öğretim elemanlarından kaynaklanmış olmalıdır. Öğrenciler özellikle bol uygulamayı gerektiren ve sadece TV programları ve kitaplarından anlayamadıkları derslerin danışmanlığını genellikle 'yetersiz' olarak nitelemektedirler, nisbeten daha kolay anlaşılır derslerin danışmanlığını ise 'yeterli' olarak görmektedirler.

Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin Gerekliliği

Çizelge 26'da, birinci sınıf dersleri için Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin gerekliliği yer almaktadır. Daha önceki çizelgelerde yer alan yeterliliklere paralel olarak, öğrenciler, bazı dersler için akademik danışmanlığı çok gerekli ve gerekli bulurken, bazı dersler için bu faaliyeti az gerekli veya gereksiz görmektedirler. Çizelgenin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, akademik danışmanlığın çok gerekli görüldüğü birinci sınıf derslerinin başında 'Genel Matematik', 'Genel Muhasebe' ve 'İktisada Giriş' gelmektedir. Bu üç ders için akademik danışmanlığın 'çok gerekli' olduğunu belirten öğrencilerin oranı % 75'ten de fazladır. Öğrenciler, birinci sınıf derslerinden 'Temel Hukuk', 'Davranış Bilimlerine Giriş' ve 'Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi' derslerinin danışmanlığını ise, oldukça yüksek oranlarda 'az gerekli' ya da 'gereksiz' görmektedirler. Daha önce de sözü edildiği gibi, öğrenciler, TV programları ya da kitaplardan

ÇİZELGE 26

1982-83 ve 1983-84 ÖĞRETİM YILLARINDA BİRİNCİ SINIF DERSLERİ İÇİN
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN GEREKLİLİĞİ

DERSLER	ÖĞRETİM YILI	Çok Gerekli		Gerekli		Az Gerekli		Gereksiz		Toplam	
		SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1. İŞ İDARESİ VE TEMEL KAVRAMLARI	1982-83	4998	26.5	9140	48.4	3676	19.5	1057	5.6	18871	100.0
	1983-84	2934	32.2	4082	44.1	1726	18.6	464	5.0	9256	100.0
2. GENEL MATEMATİK	1982-83	17038	84.4	2603	12.9	359	1.8	194	1.0	20194	100.0
	1983-84	7429	78.6	1396	14.7	416	4.4	206	2.1	9447	100.0
3. GENEL MUHASEBE	1982-83	15317	77.4	3880	19.6	444	2.2	161	0.8	19802	100.0
	1983-84	7423	77.8	1722	18.5	232	2.4	108	1.1	9535	100.0
4. TEMEL HUKUK	1982-83	3475	18.7	9446	50.7	4408	23.7	1289	6.9	18618	100.0
	1983-84	2485	27.4	3725	41.1	2019	22.3	820	9.0	9049	100.0
5. DAVRANIŞ BİLİMLERİNE GİRİŞ	1982-83	2807	15.1	7353	39.6	6095	32.9	2294	12.4	18549	100.0
	1983-84	1969	21.4	3356	36.6	2656	28.9	1183	12.9	9164	100.0
6. ATATÜRK İLKE ve İNKILAP TARİHİ	1982-83	2333	12.6	6089	32.9	6154	33.3	3915	21.2	18491	100.0
	1983-84	1496	15.9	2287	24.4	2944	31.4	2630	28.1	9357	100.0
7. İKTİSADA GİRİŞ	1982-83	14563	74.1	4350	22.1	523	2.7	209	1.1	19645	100.0
	1983-84	6362	72.5	2147	22.7	331	3.4	118	1.2	9458	100.0

ÇİZELGE 27

1983-84 ÖĞRETİM YILINDA İKİNCİ SINIF DERSLERİ İÇİN
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİNİN GEREKLİLİĞİ

DERSLER	Çok Gerekli		Gerekli		Az Gerekli		Gereksiz		Toplam	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1. ATATÜRK İLKE.ve İNKILAP TARİHİ	679	10.0	1394	20.6	2320	34.3	2358	34.9	6751	100.0
2. MUHASEBE UYGULAMALARI	4826	71.1	1639	24.1	239	3.5	78	1.1	6782	100.0
3. İKTİSADİ ANALİZ	5539	81.1	1069	15.6	157	2.2	63	0.9	6828	100.0
4. KAMU MALİYESİ	1934	28.8	3103	46.2	1367	20.3	312	4.6	6716	100.0
5. İŞİDARESİ	1811	27.0	2985	44.5	1483	22.1	418	6.2	6697	100.0
6. TİCARET HUKUKU	1271	25.8	2967	44.4	1542	23.1	447	6.6	6677	100.0
7. İSTATİSTİK	5712	83.9	808	11.8	188	2.7	101	1.4	6809	100.0
8. YABANCI DİL (İngilizce)	4147	61.9	1782	26.6	470	7.0	296	4.4	6695	100.0

kolayca anlayabildikleri dersler için akademik danışmanlığı ya yeterli ya da gereksiz bulmakta, danışmanlığı özellikle kolay anlayamadıkları konular için gerekli görmektedirler.

Çizelge 27' de, ikinci sınıf dersleri için Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin gerekliliği yer almaktadır. Birinci sınıfa benzer şekilde, ikinci sınıf derslerinden de, öğrenciler tarafından, uygulamayı daha çok gerektiren dersler için akademik danışmanlık yapılması "çok gerekli" olarak görülmektedir. Öğrencilerin % 84'ü "İstatistik", % 81'i "İktisadi Analiz" ve % 71'i "Muhasebe Uygulamaları" dersleri için akademik danışmanlığı "çok gerekli" olarak nitelemektedirler. İkinci öğretim yılından başlamak üzere okutulan ve o güne kadar akademik danışmanlık verilmemiş olan yabancı dil (İngilizce) dersi için de, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmeti' verilmesinin "çok gerekli" olduğunu söyleyen öğrencilerin oranı % 62' dir. İkinci sınıf öğrencileri, çok yüksek oranlarda olmasa bile, "Kamu Maliyesi", "İşidaresi" ve "Ticaret Hukuku" derslerini, (% 30) "az gerekli" ya da "gereksiz" bulmaktadırlar. "Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi" dersinin danışmanlığı ise % 70 oranında bir öğrenci kitlesi tarafından "az gerekli" ve "gereksiz" görülmüştür.

Nitekim, bu araştırma sonuçlarına dayanılarak, üçüncü öğretim yılı olan 1984-85'ten itibaren, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri, diğer çeşitli güçlükler de gözönüne alınarak, her sınıf için, yabancı dille birlikte dört ders ile sınırlandırılmış, birinci ve ikinci sınıflar için danışmanlık verilecek dersler, öğrenci görüşleri doğrultusunda, "çok gerekli" olarak belirlenen ilk üç ders için saptanmış ve yabancı dil dersi de kapsama alınmıştır.

Öğrenciler, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin başarılarına olan katkı oranlarının, ilk yıl % 8, ikinci yıl ise %13 olduğunu belirtmişlerdir.

BÖLÜM IV

ÖZET, YARGI ve ÖNERİLER

Özet

Türk toplumsal yapısındaki değişmeler yükseköğretime olan talebi birdenbire arttırmıştır. Varolan kapasiteyle bu talebi karşılamak mümkün olmadığından, gelişen teknolojinin işe koşulması sonucu, uzaktan öğretim yöntemi ile yükseköğretim verilmesi Açıköğretim Fakültesi adı altında 1982 - 83 öğretim yılında uygulamaya konuldu.

Açık yükseköğretim bilinen modellerin bir sentezi biçiminde düzenlenmiştir. İki yıllık uygulamasını tamamlamış, üretim sürecinin yarısı aşılmıştır. Sistemin ürünü ve bütünde yapı ve işleyişini değerlendirmenin zorluğu bilinmektedir. Ancak basılı materyal, TV , radyo programları ve yüzyüze eğitim uygulamalarının sistemin alt parçaları olarak değerlendirilmesi yapılabilir.

Araştırma, Açıköğretim Fakültesi Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin ilk iki yıllık uygulamasının, öğrenci ve danışman öğretim elemanlarının görüşlerine dayanılarak değerlendirilmesi amacına yöneliktir.

Araştırmanın örnekleme aynı zamanda evrendir.

Bu amaçla, öğrencilerin, kayıt yenileme anında doldurmuş oldukları Eğitim Faaliyetlerini Değerlendirme Anketleri ve 1983-84 Öğretim Yılı sonunda danışman öğretim elemanlarına uygulanan Ders Kitaplarını ve Danışmanlık Hizmetlerini Değerlendirme Anketi'nde yer alan ilgili sorulara verilen cevaplardan yararlanılarak, bir durum saptamasına gidilmiştir.

1983-84 öğretim yılı başında 21571, 1984-85 öğretim yılı başında ise 34857 öğrenciye anket uygulanmış ve değerlendirilmeleri ÖSYM tarafından yapılmış olup, gerek boş bırakılma ve gerekse yanlış cevaplama gibi nedenlerle, değerlendirilen anket sayısı, özellikle ikinci yılda, yukarıdaki sayıların altında kalmıştır.

488 öğretim elemanından ise geriye gelen 259 anketin tamamı değerlendirilmiştir.

Değerlendirmeler sonunda elde edilen bulgular şöyle özetlenebilir.

1. Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin tümüne katılan öğrencilerin oranı % 10'dan azdır.

2. Her iki yılda da, öğrenciler, Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine % 50'nin üzerinde bir oranla katılamamışlardır.

3. Katılamama nedenlerinin başında ''uzaklık'' ve danışmanlık yapılan ''saat'' lerin uygun olmayışı gelmektedir.

4. Öğrencilerden yarıdan fazlası, sürenin kısalığı ve dersliklerin kalabalık oluşu nedeniyle bu hizmetlerden yararlanamamıştır.

5. Öğretim elemanlarına göre öğrenciler, öğrencilere göre ise öğretim elemanları, akademik danışmanlığa gereken ilgi ve önemi vermemektedirler.

6. Akademik danışmanlık yapılan derslerde öğrenciler, çoklukla, anlaşılamayan hususların sorulması ve konuların özetlenerek öğretim elemanları tarafından anlatılması beklentisi içinde olduklarını belirtmektedirler. Danışman öğretim elemanlarının çoğunun derslerdeki uygulamaları da yukarıdaki beklenti doğrultusundadır.

7. Öğrenciler, yüzyüze eğitimi ve uygulama yapılmasını nisbeten daha fazla gerektiren dersleri için yapılan akademik danışmanlığı yetersiz, diğerlerini yeterli bulmuşlardır. Yeterli olarak nitelenenler için ise, akademik danışmanlığa mutlaka gerek olmadığı belirtilmiştir.

Yargı

Açıköğretim Fakültesi tarafından ''Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri'' adı altında oluşturulan sistem, ne tam anlamıyla bir danışmanlık ve ne de yüzyüze öğretim olup, mevcut koşullar nedeniyle, bu iki farklı uygulamanın birleştirilmiş şeklidir.

Öğrencilerin yarısına yakın kısmı, kendilerine uzak olduğu gerekçesiyle, danışmanlık hizmetlerine düzenli katılamadıklarını belirtmişlerdir. Oysa, her iki yılda da sadece Akademik Danışmanlık merkezi olan illerde oturan öğrenciler, toplam kitlenin yarısından çok fazladır. Danışmanlık yapılan saatlerin uygun olmayışı, üzerinde durulması gereken bir noktadır.

Akademik Danışmanlık Hizmetlerinden yararlanamama nedenlerinin başında ileri sürülen ''dersliklerin kalabalık oluşu'', bu hizmetlere düzenli katılan öğrenci oranının ve sayısının az olduğu bulgusu ile ilişkilidir.

Bazı dersler için akademik danışmanlık yapılması gereksizdir. Buna karşılık, bazı dersler için ise yapılan akademik danışmanlık süresinin arttırılmasına gereklilik vardır.

Akademik danışmanlık ve uygulama için mevcut üniversitelerin öğretim üyesi ve binalarından sağlanan imkanlar hem yetersiz kalmakta hem de önemli sınırlılıklar getirmektedir.

Öğretim elemanları ile öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetlerinden beklentileri farklıdır. Ayrıca sağlanan öğretim elemanları da uzaktan öğretimi amaç ve yöntemi ile bütünde algılayamamışlardır.

Öğrenciler Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerinde, ikinci yılda daha farklılaşmışlardır. Bu farklılaşma, bilinçlenme olarak nitelendirilebileceği gibi, açıköğretim öğrenci tipinin oluşması olarak da görülebilir.

Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı öneriler, kısa ve uzun sürede gerçekleştirilebilecek olma durumuna göre, iki grupta verilmiştir.

Kısa sürede uygulama imkanı olabilecek öneriler

1. Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmeti verilen derslerden, öğrencilerin anlamada güçlük çektikleri derslere ayrılan süre arttırılmalı, buna karşılık diğerlerinin

süresi azaltılmalı, danışmanlığı kaldırılmalıdır.

2. Yeterli ve ilgili alanda yükseköğretim ortamı bulunmadığı için Akademik Danışmanlık Merkezi açılmayan illerdeki öğrencilere, belirli zamanlardaki düzenlemelerle, Anadolu Üniversitesi tarafından görevlendirilecek öğretim elemanlarınca, danışmanlık ve yüzyüze öğretim olanağı sağlanmalıdır.

3. Yukarıdaki önleme rağmen, bu hizmetten yararlanamayacak öğrenciler için, üniversitelerden sağlanacak öğretim elemanlarıyla, mektup ya da telefonla danışmanlık hizmeti verebilecek bir örgütlenmeye gidilmelidir.

Uzun sürede uygulanacak öneriler:

1. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, bütün illerde kendi eğitim merkezlerini kurmalıdır. Buralarda, hem Açıköğretim Fakültesi'ne bağlı ve yeterli sayıdaki öğretim elemanlarıyla danışmanlık hizmetleri verilmeli, hem de öğrencilerin sürekli olarak birbirleriyle iletişim kurmaları sağlanmalıdır. Bu merkezler, ilgili araç, gereç ve yayınlarla donatılmalı, video kitaplıkları kurulmalıdır.

2. Derslerin nitelikleri esas alınarak, danışmanlık ve yüzyüze öğretim çalışmaları birbirinden ayrılmalı, danışmanlık hizmetlerinden ayrı olarak, yüzyüze öğretim de gerçekleştirilmelidir.

3. Açıköğretim Fakültesi Akademik Danışmanlık ve Yüzyüze Öğretim Hizmetlerinin değerlendirilmelerine yönelik araştırmalara süreklilik kazandırılmalı ve sonuçlar uygulamaya dönüştürülmelidir.

4. Bu alanda etkili olabilecek, sistemi bilen öğretim elemanları yetiştirilmelidir.

5. Televizyon yayınlarının izlenme ve öğrenmedeki etkililiğine ilişkin araştırmalar sürdürülmeli, sistemin bu boyutunda yapılacak düzenlemeler ile yüzyüze eğitim boyutu dengelenmelidir.

AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİ ÇİZELGE ÖRNEĞİ (I. SINIF)

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ I. SINIF
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA BÖLGESİ NO: 17

MERKEZ: TRABZON

BAĞLI İLLER: ARTVİN-RİZE GÜMÜŞHANE GİRESUN-ORDU

İkamet İli	Öğrenci No Aralığı	GRUP	GENEL MUHASEBE				GENEL MATEMATİK				İKTİSADA GİRİŞ				İŞ İDARESİNİN TEMEL KAVRAMLARI				DAVRANIŞ BİLİMLERİNE GİRİŞ				TEMEL HUKUK				ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ						
			Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati			
Trabzon	8310667659 8322630784	1	KARADENİZ ÜNİVERSİTESİ KAMPUSU	Anfi D-1	Cuma	17.00	KARADENİZ ÜNİVERSİTESİ KAMPUSU	Anfi D-1	Perş.	17.00	KARADENİZ ÜNİVERSİTESİ KAMPUSU	Anfi D-1	P.tesi	17.00	KARADENİZ ÜNİVERSİTESİ KAMPUSU	Anfi D-1	Çarş.	17.00	KARADENİZ ÜNİVERSİTESİ KAMPUSU	Anfi D-2	Salı	17.00	KARADENİZ ÜNİVERSİTESİ KAMPUSU	Anfi D-1	Salı	18.30	KARADENİZ ÜNİVERSİTESİ KAMPUSU	Anfi D-1	C.tesi	14.00			
"	8322683928 8324860967	2		Anfi D-2	"	"		Anfi D-2	"	"		Anfi D-2	"	"		Anfi D-2	"	"		Anfi D-3	"	"		Anfi D-3	"	"		Anfi D-1	"	"	Anfi D-2	"	"
"	8324862412 8342485186	3		Anfi D-3	"	"		Anfi D-3	"	"		Anfi D-3	"	"		Anfi D-3	"	"		Anfi D-2	"	18.30		Anfi D-1	"	17.00		Anfi D-3	"	"	Anfi D-3	"	"
"	8343657583 8364214971	4		Anfi D-2	"	"		Anfi D-4	"	"		Anfi D-4	"	"		Anfi D-2	"	"		Anfi D-3	"	"		Anfi D-1	"	"		Anfi D-2	"	"	Anfi D-2	"	"
Rize	TAMAMI	5		Anfi D-3	"	"		Anfi D-3	"	"		Anfi D-3	"	"		Anfi D-3	"	"		Anfi D-2	"	"		Anfi D-1	"	"		Anfi D-3	"	"	Anfi D-3	"	"
Artvin	"	6		Anfi D-1	"	"		Anfi D-1	"	"		Anfi D-1	"	"		Anfi D-1	"	"		Anfi D-2	"	17.00		Anfi D-1	"	18.30		Anfi D-1	"	"	Anfi D-1	"	"
Gümüşhane	"	7		Anfi D-1	"	"		Anfi D-1	"	"		Anfi D-1	"	"		Anfi D-1	"	"		Anfi D-2	"	"		Anfi D-1	"	"		Anfi D-1	"	"	Anfi D-1	"	"
Ordu	"	8		Anfi D-3	"	"		Anfi D-4	"	"		Anfi D-4	"	"		Anfi D-3	"	"		Anfi D-3	"	18.30		Anfi D-1	"	17.00		Anfi D-3	"	"	Anfi D-3	"	"
Giresun	"	9		Anfi D-2	"	"		Anfi D-2	"	"		Anfi D-2	"	"		Anfi D-2	"	"		Anfi D-3	"	17.00		Anfi D-1	"	18.30		Anfi D-2	"	"	Anfi D-2	"	"

EK 1

AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA HİZMETLERİ ÇİZELGE ÖRNEĞİ (II. SINIF)

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
AÇIKÖĞRETİM FAKULTESİ II. SINIF

AKADEMİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA BÖLGESİ NO: 17

MERKEZ: TRABZON

BAĞLI İLLER: ARTVİN-RİZE-GÜMÜŞHANE-GİRESUN-ORDU

İkamet İli	Öğrenci No:Aralıği	GRUP	MÜHASEBE UYGULAMALARI				İSTATİSTİK				İKTİSADİ ANALİZ				İŞ İDARESİ				KAMU MALİYESİ				TİCARET HUKUKU				ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ			
			Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati	Yer	Derslik	Gün	Başl. Saati
Trabzon	8223698472 8243575872	1	Anfi D-5	Çarş.	17.00	Anfi D-5	P.tesi	17.00	Anfi D-5	Perş.	17.00	Anfi D-5	Cuma	17.00	Anfi D-5	Salı	17.00	Anfi D-7	Salı	18.30	Anfi D-5	C.tesi	14.00							
"	8243577499 8243847131	2	Anfi D-6	"	"	Anfi D-6	"	"	Anfi D-6	"	"	Anfi D-6	"	"	Anfi D-6	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-6	"	"							
"	8243850127 8244137510	3	Anfi D-7	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-5	"	18.30	Anfi D-7	"	17.00	Anfi D-7	"	14.00							
"	8244138329 8271837746	4	Anfi D-6	"	"	Anfi D-6	"	"	Anfi D-6	"	"	Anfi D-4	"	"	Anfi D-6	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-6	"	"							
Rize	TAMAMI	5	Anfi D-7	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-5	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-7	"	"							
Artvin	"	6	Anfi D-5	"	"	Anfi D-5	"	"	Anfi D-5	"	"	Anfi D-5	"	"	Anfi D-5	"	17.00	Anfi D-7	"	18.30	Anfi D-5	"	"							
Gümüşhane	"	7	Anfi D-5	"	"	Anfi D-5	"	"	Anfi D-5	"	"	Anfi D-5	"	"	Anfi D-5	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-5	"	"							
Ordu	"	8	Anfi D-7	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-7	"	"	Anfi D-4	"	"	Anfi D-6	"	18.30	Anfi D-7	"	17.00	Anfi D-7	"	"							
Giresun	"	9	Anfi D-6	"	"	Anfi D-6	"	"	Anfi D-6	"	"	Anfi D-6	"	"	Anfi D-6	"	17.00	Anfi D-7	"	18.30	Anfi D-6	"	"							

EK 2

Anadolu Üniversitesi
Açıköğretim Fakültesi

Ders Kitaplarını ve Danışmanlık Hizmetlerini Değerlendirme Anketi

Danışman Öğretim Elemanları İçin

Eskişehir
Eylül 1984

Sayın Öğretim Elemanı,

Bir süreden beri, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nin «İş İdaresi ve İktisat» programına kayıtlı öğrencilerinin «Akademik Danışmanlık ve Uygulama» hizmetlerinden bir bölümünü sürdürmekteyiz. Bu hizmetlerinizin kurumumuz ve öğrencilerimiz açısından büyük önem taşıdığı muhakkaktır. Uygulamanın içinde bulunan öğretim elemanları olarak, sistemin değerlendirilip iyileştirilmesine, geliştirilmesine katkıda bulunacak deneyimlerinizden yararlanmanın gereğine inanıyoruz.

Ekte sunulan dökümanın amacı, uzaktan öğretim için hazırlanan ders kitaplarının biçim ve içeriği ile, sürdürdüğünüz danışmanlık hizmetlerinin etkinlik düzeyi siz öğretim elemanlarının değerlendirmelerine sunulmaktadır.

Bu anketteki maddelerin bir kısmının işaretlenmesi (x biçiminde), bir kısmının kısa cümlelerle yazılması, bir kısmının (1., 2., 3., biçiminde) önemlerine göre sıralanmasını dilemekteyiz. Bu yolla belirteceğiniz bulgu, yorum, kanaat, yargı ve önerilerinizden yararlanılarak:

- a) Ders kitaplarının biçim ve içerik yönünden daha iyileştirilip, geliştirilmesine,
- b) Danışmanlık hizmetlerine ilişkin sorunlar ile nedenlerinin belirlenip mümkün olan çözümlere gidilmesi ve hizmetin etkinliğinin artırılmasına, çalışılacaktır.

Eksiksiz olarak dolduracağınızı umduğumuz anketleri, Üniversitenizdeki (Fakültenizdeki) Açıköğretim Fakültesi Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri Koordinatörüne bir hafta içinde teslim etmeniz özellikle rica edilmektedir.

İlgi ve katkılarınız için teşekkür ederim. Saygılarımla

Yrd. Doç. Dr. Engin ATAÇ
AÖF Akademik Danışmanlık
ve Uygulama Hizmetleri
Genel Koordinatörü

BİRİNCİ BÖLÜM

1.10. Danışmanlık yaptığınız:

11. İl: .....

12. Ders veya dersler: .....

13. Derslik: .....

14. Derslik olarak kullandığınız bina (hacim) hangi fakültenin hangi dersliği ve kaç kişiliktir: .....

1.15. Kullandığınız ders kitabında üniteler dersin amaçlarını ne kadar kapsamaktadır (birini işaretleyiniz) ?

Tamamen	Çoğunlukla	Oldukça	Az	Pek Az
( )	( )	( )	( )	( )

1.20. Kitaba konu olarak girmemiş, ancak dersin amaçları yönünden, girmesini gerekli gördüğünüz konular var mıdır?

Varsa:

- a) ..... Ünitesinin ..... konusunu
- b) ..... Ünitesinin ..... konusunu
- c) ..... Ünitesinin ..... konusunu
- d) ..... Ünitesinin ..... konusunu
- e) ..... Ünitesinin ..... konusunu içine alması gerekir.

1.25. Kitaptaki ünite veya konularda bilimsel yanlışlar ya da eksiklikler var mıdır?

Varsa:

- a) Ünite No: ..... Konu: .....
- b) Ünite No: ..... Konu: .....
- c) Ünite No: ..... Konu: .....

1.28. Kullandığınız kitapta dersin amaçları yönünden kapsamından (içeriğinden) çıkarılmasını öngördüğünüz konular var mıdır?

Varsa:

- a) ..... Ünitesinin ..... konusunun
 b) ..... Ünitesinin ..... konusunun
 c) ..... Ünitesinin ..... konusunun çıkarılması uygun olur.

1.32. Size göre öğrencilerin anlamakta zorluk çektikleri konular hangi ünitelerdedir?

Varsa:

- a) Ünite No: ..... Konu: .....
 b) Ünite No: ..... Konu: .....
 c) Ünite No: ..... Konu: .....

1.34. Ünite içeriklerinin kapsamını nasıl buluyorsunuz.

Cok geniş	geniş	normal	dar	çok dar
( )	( )	( )	( )	( )

1.35. Size yöneltilen sorular en çok hangi ünitenin hangi konularından gelmektedir?

1 ..... Ünitesinin

a) .....

b) .....

c) ..... konularından

2 ..... Ünitesinin

a) .....

b) .....

c) ..... konularından

1.38. Kullandığınız ders kitabını, aşağıdaki özellikleri açısından nasıl değerlendiriyorsunuz (her madde için bir seçeneği işaretleyiniz)?

Özellikler	Derecelendirme				
	Çok İyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok Zayıf
00. Harf büyüklüğü, sayfa düzeni	—	—		—	—
01. Konuların sıralanışının öğrenme yönünden uygunluğu	—	—	—	—	—
02. Dilin doğru, anlaşılır ve akıcı olması	—	—	—	—	—
03. Konuların dersin amaçlarına uygunluğu	—	—	—	—	—
04. Özlü anlatım	—	—	—	—	—
05. Çizgisel anlatım (resim, grafik, şema, şekil vb)	—	—	—	—	—
06. Ara soruların öğrencinin ilgisini sürdürme derecesi	—	—	—	—	—
07. Verilen örneklerin uygunluğu	—	—	—	—	—
08. Verilen kaynakların öğrenciyi okumaya yöneltme derecesi	—	—	—	—	—
09. Ünite değerlendirme sorularının geçerlilik, güvenilirlik düzeyi ve uzaktan öğretim tekniğine uygunluğu	—	—	—	—	—

1.49. Bu öğretim materyali (ders kitabı) örgün öğretim (geleneksel öğretim) için ne derece uygundur?

Çok Uygun	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
( )	( )	( )	( )	( )

İKİNCİ BÖLÜM

2.10. Gerçekleştirilebilecek bir kısım «danışmanlık» (Akademik Danışmanlık ve Uygulama) hizmeti biçim ve yöntemleri aşağıda verilmiştir. Sizin sınıfınızda **en çok** gerçekleştirileni (1), **daha az** gerçekleştirileni (2), **en az** gerçekleştirileni (3), rakamı ile belirterek üç tanesini işaretleyiniz.

- 00. ( ) Her üniteyi özetliyorum.
- 01. ( ) TV'den izleyip, kitaptan okuyup anlayamadıkları konuları tekrarlıyorum.
- 02. ( ) Öğrencilerin çalışmalarını planlamalarına yardımcı oluyorum.
- 03. ( ) Konuyu anlatıyorum.
- 04. ( ) Yalnızca sordukları soruları cevaplandırıyorum.
- 05. ( ) Sordukları konularda kaynak öneriyorum.
- 06. ( ) Konu ile ilgili tartışma açıyorum.
- 07. ( ) Konunun anlaşılması için uygulama yaptırıyorum.
- 08. ( ) Başka .....

2.19. Danışmanlık hizmetinin amaçlarına tam olarak ulaşmasını önleyici bazı engeller aşağıda verilmiştir. Siz **en önemli** (geçerli) olanına (1), **daha az önemli** olanına (2), **en az önemli** olanına (3) rakamını yazarak belirtiniz.

- 00. ( ) Danışmanlık gün ve saatinin hafta içindeki yeri uygun değildir.
- 01. ( ) Danışmanlık için ayrılan süre (saat olarak) yetersizdir.
- 02. ( ) Öğrencilerin ilgi düzeyi düşüktür.
- 03. ( ) Gruplar kalabalıktır.
- 04. ( ) Bu görev dışındaki ders yüküm fazladır.
- 05. ( ) Uzaktan öğretim (açıköğretim) yöntemine inanmıyorum.
- 06. ( ) Bir kısım öğrenciler başka amaçlarla geliyor, konuyu saptırıp, sınıfın öğretim havasını bozuyorlar.
- 07. ( ) Danışmanlık saatlerinde gelen öğrenci sayısı çok az.
- 08. ( ) Öğrenciler TV izlemeden, kitabı okumadan geliyorlar.

2.28. Danışmanlık hizmetlerinin etkinliğini artırmak için önerileriniz nelerdir? Lütfen maddeler biçiminde yazar mısınız?

.....

.....

.....

.....

.....

Teşekkür ederim.

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ

**AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI
1982 - 1983 ÖĞRETİM YILI
EĞİTİM FAALİYETLERİNİ
DEĞERLENDİRME ANKETİ**

AÇIKLAMA

Bu anket, Açıköğretim Programının ilk yıl (1982 - 1983) uygulamasının eğitim faaliyetleri boyutunu değerlendirmeye yönelik verilerin bir kısmını SİZ ÖĞRENCİLERDEN toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Elde edilecek veriler, Açıköğretim programlarının ve öğretim faaliyetlerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi amacı ile kullanılacaktır. Bu anlamda anketi cevaplandırmadaki ilgi ve özeniniz size sunulan eğitim, öğretimin niteliği ile yakından ilgilidir.

Anket maddelerinin özel bir cevaplama yönergesini gerektirmeyecek kadar yalın ve anlaşılır biçimde hazırlanmasına özen gösterilmiştir. Sizden istenen kanaatinize uygun cevabı, işaretlemeniz ya da istenen bilgiyi yazmanızdır. Ancak bir maddeye ilişkin derecelendirmeyi yaparken olaydan çok tek bir durum ya da tüm bir yıllık uygulamayı göz önüne almanız beklenir. Genel bir yargılama sonucu olan cevabınızı uygun seçenek ağındaki-yanındaki kutu içine X işareti koyarak belirleyiniz.

Anketin hiç bir yerine isim, adres, numara ya da bir işaret koymayınız.

Teşekkür ederiz.

Öğrenci No:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Adı Soyadı: .....

1. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerine hangi ölçüde katıldınız?

- 11 1. Tümüne katıldım.
 2. Pek çoğuna katıldım.
 3. Arasına katıldım.
 4. Hiç katılmadım.

2. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerine hangi ilde katıldınız?

İl trafik kodunu ve Üniversitenin açık adını yazınız.

12-13   (.....)

3. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerinden yararlanma dereceniz?

- 14 1. Çok yararlandım.
 2. Oldukça yararlandım.
 3. Az yararlandım.
 4. Hiç yararlanmadım.

4. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerine katılmayıpınızın nedenleri nelerdir? En çok iki seçenek işaretlenebilir.

- 15-16 1. Bulduğum yere (kente) uzak
 2. Günler uygun değil
 3. Yararlı olacağına inanmıyorum
 4. Saatler uygun değil
 5. Başka (Açıklayınız: .....))

5. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerinden beklentileriniz nedir?

En çok iki seçenek işaretlenebilir.

- 17-18 1. Anlamadığım (yapamadığım - çözemediğim) noktaları sormak
 2. Televizyondan izlemeden, kitaptan okumadan, dinleyerek öğrenmek
 3. Öğretim elemanlarının konuları anlatması
 4. Arkadaşların sorularından ve cevaplardan yararlanarak birşeyler öğrenmek
 5. Konuların öğretim üyeleri tarafından özetlenip tekrarlanması
 6. Okul ve sınıf ortamında olmak (yaşamak)
 7. Başka (Açıklayınız: .....))

6. Birinci sınıf derslerinin herbiri için akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) hizmetleri hangi ölçüde gereklidir?

Dersler	çok gerekli	gerekli	az gerekli	gerekli
19-25 1. İş İdaresi	1	2	3	4
2. Matematik	1	2	3	4
3. Muhasebe	1	2	3	4
4. Hukuk	1	2	3	4
5. Davranış Bilimleri	1	2	3	4
6. Atatürk İlkeleri	1	2	3	4
7. İktisat	1	2	3	4

7. Birinci sınıf derslerinde verilen akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) hizmetlerinin her ders için yeterli derecesi nedir ?

Dersler	çok yeterli	yeterli	az yeterli	yetersiz
26 - 32 1. İş İdaresi	1	2	3	4
2. Matematik	1	2	3	4
3. Muhasebe	1	2	3	4
4. Hukuk	1	2	3	4
5. Davranış Bilimleri	1	2	3	4
6. Atatürk İlkeleri	1	2	3	4
7. İktisat	1	2	3	4

8. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerine katılmanıza rağmen, bu faaliyetlerden daha çok yararlanmanıza engel durumlar nelerdir ?

En çok üç seçenek işaretlenebilir.

- 33 - 35 1. Derslikte öğrenci sayısı fazla oldu
 2. Öğretim elemanı ilgisizdi
 3. Yüz yüze eğitim süresi saat olarak azdı
 4. Öğretim elemanı düzenli gelmedi
 5. Başka (Açıklayınız : .....

9. Ders kitaplarının size ulaşmasında, gecikme, eksik gönderilme v.b. aksaklıklar oldu mu ?

- 36 1. Hiçbir önemli aksaklık olmadı.
 2. Zaman zaman aksaklıklar oldu..
 3. Oldukça önemli aksaklıklar oldu.
 4. Çok önemli aksaklıklar oldu.

10. Ders kitaplarındaki metinler ile o derslere ilişkin televizyonda izlediğiniz yayınlar arasında ne derecede bir bağıntı kurabildiniz.

- 37 1. Tam bir bağıntı kurabildim.
 2. Genellikle bağıntı kurabildim.
 3. Pek az bir bağıntı kurabildim.
 4. Hiçbir bağıntı kuramadım.

11. Televizyonda yayınlanan programların daha iyi anlaşılmasında ders kitapları (metinler) ne derecede yararlı oldu ?

- 38 1. Çok yararlı oldu.
 2. Oldukça yararlı oldu..
 3. Pek az yararlı oldu.
 4. Hiç yararlı olmadı.

12. Çalışmaya başlamadan önce, ünitelerin başlangıcındaki "ünitelerin kavranılması koşullarını" ve "çalışma biçimine ilişkin uyarıları" ne ölçüde yerine getiriyorsunuz ?

- 39 1. Tamamen
 2. Çoğunlukla
 3. Pek azını
 4. Hiçbirini

13. Ünitelerin metni içinde, o ünitenin "kavram dizininde" yer almayan kavramlarla ne kadar karşılaştınız?

- 40 1. Hiç
 2. Az
 3. Çok
 4. Pek çok

14. Metin içinde yer alan grafik, şekil, şema, kroki v.b. çizgi ile anlatımın, konuyu anlayıp açıklamanıza katkı derecesi nedir?

- 41 1. Pek çok katkısı oldu.
 2. Oldukça katkısı oldu.
 3. Az katkısı oldu.
 4. Hiç katkısı olmadı.

15. Ünitelerin sonunda önerilen kaynaklara ne ölçüde başvurduunuz?

- 42 1. Tümüne başvurdum.
 2. Çoğuna başvurdum.
 3. Pek azına başvurdum.
 4. Hiçbirine başvurmam.

16. Ünitelerin sonunda yer alan soruların kendinizi ölçmede (sınamada) size yararı ne oldu?

- 43 1. Çok yararlı oldu
 2. Oldukça yararlı oldu
 3. Pek az yararlı oldu
 4. Hiç yararlı olmadı

17. Ders kitaplarının herbirini konuların anlatımı ve dili açısından nasıl değerlendirdiyorsunuz?

Ders Kitabı	çok iyi	iyi	orta	zayıf
44 - 50 1. İş İdaresi	1	2	3	4
2. Matematik	1	2	3	4
3. Muhasebe	1	2	3	4
4. Hukuk	1	2	3	4
5. Davranış Bilimleri	1	2	3	4
6. Atatürk İlkeleri	1	2	3	4
7. İktisat	1	2	3	4

18. Ara sınavlarda sonuca nasıl ulaştınız?

- 51 1. Öğrendiklerimle yetinip cevapladım.
 2. Başka arkadaşlarımla yardımlaşım.
 3. Konu ile ilgili olanlara sordum, öğrendim.
 4. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerinden yararlandım.
 5. Başka (Açıklayınız: .....)

19. Sizce Anadolu Gazetesi aşağıda yer alan işlevlerden en çok hangilerini yerine getirdi.

En çok üç seçenek işaretlenebilir.

- 52 - 54 1. Bir üniversite öğrencisi olma duygusunu uyandırdı.
 2. Açıköğretim Fakültesinin ve genel olarak uzaktan öğretimin çalışma prensibini kavratmış.
 3. Açıköğretim Fakültesi öğrencisinin yapması gereken resmi işlemleri açıkladı.
 4. Açıköğretim Fakültesi öğrencilerinin dilek ve sorunlarını dile getirdi.
 5. Başka (Açıklayınız; .....

20. Anadolu Gazetesinin size ulaşma derecesi nedir?

- 55 1. Tüm sayıları ulaştı.
 2. Çoğunlukla ulaştı.
 3. Birkaç sayı ulaştı.
 4. Hiçbir sayı ulaşmadı.

21. Açıköğretim Fakültesinin (AÖF) televizyon derslerini ne kadar sıklıkla izlediniz?

- 56 1. Tümünü izledim.
 2. Büyük bir kısmını izledim.
 3. Az bir kısmını izledim.
 4. Hiç izlemedim.

22. Televizyon derslerini izlemeden önce ilgili ünitayı okuyor muydunuz?

- 57 1. Her zaman okuyordum.
 2. Genellikle okuyordum.
 3. Bazen okuyordum.
 4. Hiç okumuyordum.

23. Televizyon derslerindeki konularla kitaplarındaki üniteler arasında ne ölçüde bağlantı kurabildiniz?

- 58 1. Tam bağlantı kurabildim.
 2. Genellikle bağlantı kurabildim.
 3. Pek az bir bağlantı kurabildim.
 4. Hiç bağlantı kuramadım.

24. Televizyon derslerinde işlenen konuların en önemli noktalarının, açık seçik ortaya konup vurgulanmasının gerçekleşim derecesi nedir?

- 59 1. Tümünüyle gerçekleşti.
 2. Büyük ölçüde gerçekleşti.
 3. Kısmen gerçekleşti.
 4. Hiç gerçekleşmedi.

25. Televizyon derslerinden yararlanma dereceniz nedir?

En çok yararlandığınız ders için yandaki kutuya 1, ikinci derecede yararlandığınız ders için 2, ... en az yararlandığınız ders için 7 yazınız.

- 60 - 66 1. İş İdaresi 5. Davranış Bilimleri
 2. Matematik 6. Atatürk İlkeleri
 3. Muhasebe 7. İktisat
 4. Hukuk

26. Televizyonda verilmesine gerek görmediğiniz dersler var mı?

En çok 3 seçenek işaretlenebilir.

- 67 - 69 1. İş İdaresi
 2. Matematik
 3. Muhasebe
 4. Hukuk
 5. Davranış Bilimleri
 6. Atatürk İlkeleri
 7. İktisat

27. Süre olarak daha uzun tutulmasını istediğiniz ders var mı?

En çok üç seçenek işaretlenebilir.

- 70 - 72 1. İş İdaresi
 2. Matematik
 3. Muhasebe
 4. Hukuk
 5. Davranış Bilimleri
 6. Atatürk İlkeleri
 7. İktisat

28. Hangi türdeki televizyon dersi daha öğretici oluyor?

- 73 1. Öğretim üyesinin tek başına sunduğu dersler
 2. Öğrencilerin katıldığı ve soru-cevap türünde olanlar
 3. Uzman kişilerin katıldığı söyleşi türünde olanlar
 4. Başka (Açıklayınız: .....)

29. Bir televizyon dersini hep aynı öğretim üyesinin anlatması mı, farklı öğretim üyelerinin anlatması mı daha yararlı oluyor?

- 74 1. Aynı öğretim üyesinin anlatması
 2. Farklı öğretim üyelerinin anlatması
 3. Farketmiyor
 4. Başka (Açıklayınız: .....)

30. Televizyon derslerinde kullanılan fotoğraf, grafik, şema, karikatür, yazı gibi görüntü öğelerini, öğrenmenize katkısı açısından nasıl değerlendirirsiniz?

- 75 1. Çok yararlı oluyor
 2. Oldukça yararlı oluyor
 3. Hiç yararlı olmuyor
 4. Dikkati dağıtıyor

31. Televizyon derslerinde kullanılan fotoğraf, grafik, şema, karikatür, yazı gibi görüntü öğelerinin ekranda kalma süresini nasıl değerlendiriyorsunuz?

- 76 1. Çok uzun
 2. Oldukça uzun
 3. Normal
 4. Çok kısa

32. Televizyon derslerinde kullanılan grafik, şema ve yazıları rahatça okuyabiliyor musunuz?

- 77 1. Hepsinde okuyabiliyorum
 2. Çoğunda okuyabiliyorum
 3. Kimisinde okuyamıyorum
 4. Hiçbirinde okuyamıyorum

33. Bazı televizyon dersleri içinde kullanılan filmleri, öğrenmenize katkısı açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

- 78 1. Çok yararlı oluyor
 2. Oldukça yararlı oluyor
 3. Pek yararlı olmuyor
 4. Hiç yararlı olmuyor

34. Televizyon derslerinde verilen bilgilerin seviyesini nasıl buldunuz?

- 79 1. Seviyemin çok üstünde
 2. Seviyemin biraz üstünde
 3. Seviyeme uygun
 4. Seviyemin çok altında

35. Televizyon derslerindeki öğretim üyelerinin anlatım hızını nasıl buldunuz?

- 80 1. Çok hızlı
 2. Oldukça hızlı
 3. Normal
 4. Çok yavaş

36. Televizyon derslerindeki öğretim üyelerinin ders anlatımında kullandıkları dili anlama düzeyiniz nedir?

- 81 1. Çok kolay anladım.
 2. Kolay anladım.
 3. Bir parça zor anladım.
 4. Çok zor anladım.

37. Televizyon derslerinde en beğenmediğiniz hususlar nelerdir?

En çok üç seçenek işaretlenebilir.

- 82 - 84 1. Dersler, hiç ara verilmeden arka arkaya yayınlandı.
 2. Öğretim üyeleri sürekli kağıttan okudular.
 3. Grafik, şema ve yazılar görüntüde çok kısa kaldı.
 4. Öğretim üyeleri çok hızlı anlattılar.
 5. Fotoğraf, grafik, şema, karikatür ve yazılar sık sık ekrana verilerek dikkatimi dağıttı.
 6. Öğretim üyeleri çok sık yabancı kökenli sözcükler kullandılar.
 7. Öğretim üyelerinin anlatımlarında genel bir monotonluk vardı.
 8. Başka (Açıklayınız: .....)

38. Dönem sonu ve bütünleme sınavlarında ortaya çıkan sorunlarınız neler oldu?

- 85 1. Bir günde ikiden çok dersin sınavının yapılması.
 2. Sınav merkezinde barınma zorlukları.
 3. Dönem sonu sınavı sonuçlarının ulaşması ile bütünleme sınavı arasındaki zamanın yetersizliği.
 4. Sınav harçlarının yatırılması işlemlerinin yeterince duyurulmaması.

39. soru bütün dersleri başararak 2. sınıfa geçen öğrenciler tarafından cevaplandırılacaktır.

39. Açıköğretim programının birinci yılının gerekli koşullarını yerine getirerek başarılı oldunuz. Bu başarınızda akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) hizmetlerinin, ders kitaplarının, Anadolu Gazetesinin, televizyon yayınlarının yüzde olarak yaklaşık payları nedir?

Yüzdeler toplamının 100 olmasına dikkat ediniz.

<u>Açıköğretim faaliyetleri</u>	<u>Başarıya katkısı %</u>
86 - 93 1. Yüz yüze eğitim	<input type="text"/>
2. Ders kitapları	<input type="text"/>
3. Anadolu Gazetesi	<input type="text"/>
4. Televizyon yayınları	<input type="text"/>

EK 5

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ

**AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI
1983 - 1984 ÖĞRETİM YILI
EĞİTİM FAALİYETLERİNİ
DEĞERLENDİRME ANKETİ**

Öğrenci No:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Adı Soyadı: .....

AÇIKLAMA

Bu anket, Açıköğretim Programının (1983 - 1984) uygulamasının eğitim faaliyetleri boyutunu değerlendirmeye yönelik verilerin bir kısmını SİZ ÖĞRENCİLERDEN toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Elde edilecek veriler, Açıköğretim programlarının ve öğretim faaliyetlerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi amacı ile kullanılacaktır. Bu anlamda anketi cevaplandırmadaki bilgi ve özeniniz size sunulan eğitim, öğretimin niteliği ile yakından ilgilidir.

Anket maddelerinin özel bir cevaplama yönergesini gerektirmeyecek kadar yalın ve anlaşılır biçimde hazırlanmasına özen gösterilmiştir. Sizden istenen kanaatinize uygun cevabı, işaretlemeniz ya da istenen bilgiyi yazmanızdır. Ancak bir maddeye ilişkin derecelendirmeyi yaparken olaydan çok tek bir durum ya da tüm bir yıllık uygulamayı göz önüne almanız beklenir.

Teşekkür ederiz.

1. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerine hangi ölçüde katıldınız ?

- 11 1. Tümüne katıldım.
 2. Pek çoğuna katıldım.
 3. Arasına katıldım.
 4. Hiç katılmadım.

2. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerine hangi ilde katıldınız ?

İl trafik kodunu ve Üniversitenin açık adını yazınız.

12 - 13   (.....)

3. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerinden yararlanma dereceniz ?

- 14 1. Çok yararlandım.
 2. Oldukça yararlandım.
 3. Az yararlandım.
 4. Hiç yararlanmadım.

4. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerine katılmayıpınızın nedenleri nelerdir ? En çok iki seçenek işaretlenebilir.

- 15 - 16 1. Bulduğum yere (kente) uzak
 2. Günler uygun değil
 3. Yararlı olacağına inanmıyorum
 4. Saatler uygun değil
 5. Başka (Açıklayınız : .....))

5. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerinden beklentileriniz nedir ?

En çok iki seçenek işaretlenebilir.

- 17 - 18 1. Anlamadığım (yapamadığım - çözemediğim) noktaları sormak
 2. Televizyondan izlemeden, kitaptan okumadan, dinleyerek öğrenmek
 3. Öğretim elemanlarının konuları anlatması
 4. Arkadaşların sorularından ve cevaplardan yararlanarak birşeyler öğrenmek
 5. Konuların öğretim üyeleri tarafından özetlenip tekrarlanması
 6. Okul ve sınıf ortamında olmak (yaşamak)
 7. Başka (Açıklayınız : .....))

6. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerine katılmanıza rağmen, bu faaliyetlerden daha çok yararlanmanıza engel durumlar nelerdir ?

En çok üç seçenek işaretlenebilir.

- 19 - 21 1. Derslikte öğrenci sayısı fazla oldu
 2. Öğretim elemanı ilgisizdi
 3. Yüz yüze eğitim süresi saat olarak azdı
 4. Öğretim elemanı düzenli gelmedi
 5. Başka (Açıklayınız : .....))

7. Ders kitaplarının size ulaşmasında, gecikme, eksik gönderilme v.b. aksaklıklar oldu mu ?

- 22 1. Hiçbir önemli aksaklık olmadı.
 2. Zaman zaman aksaklıklar oldu.
 3. Oldukça önemli aksaklıklar oldu.
 4. Çok önemli aksaklıklar oldu.

8. Çalışmaya başlamadan önce, ünitelerin başlangıcındaki "ünitelerin kavranılması koşullarını" ve "çalışma biçimine ilişkin uyarıları" ne ölçüde yerine getiriyorsunuz?

- 23 1. Tamamen
 2. Çoğunlukla
 3. Pek azını
 4. Hiçbirini

9. Üniteerin metni içinde, o ünitenin "kavram dizininde" yer almayan kavramlarla ne kadar karşılaştınız?

- 24 1. Hiç
 2. Az
 3. Çok
 4. Pek çok

10. Metin içinde yer alan grafik, şekil, şema, kroki v.b. çizgi ile anlatımın, konuyu anlayıp açıklamanıza katkı derecesi nedir?

- 25 1. Pek çok katkısı oldu.
 2. Oldukça katkısı oldu.
 3. Az katkısı oldu.
 4. Hiç katkısı olmadı.

11. Ünitelerin sonunda önerilen kaynaklara ne ölçüde başvurduunuz?

- 26 1. Tümüne başvurdum.
 2. Çoğuna başvurdum.
 3. Pek azına başvurdum.
 4. Hiçbirine başvurmam.

12. Ünitelerin sonunda yer alan soruların kendinizi ölçmede (sınamada) size yararı ne oldu?

- 27 1. Çok yararlı oldu
 2. Oldukça yararlı oldu
 3. Pek az yararlı oldu
 4. Hiç yararlı olmadı

13. Ara sınavlarda sonuca nasıl ulaştınız?

- 28 1. Öğrendiklerimle yetinip cevapladım.
 2. Başka arkadaşlarımla yardımlaştım.
 3. Konu ile ilgili olanlara sordum, öğrendim.
 4. Akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) faaliyetlerinden yararlandım.
 5. Başka (Açıklayınız: .....)

14. Sizce Anadolu Gazetesi aşağıda yer alan işlevlerden en çok hangilerini yerine getirdi.
 En çok üç seçenek işaretlenebilir:

- 29 - 31 1. Bir üniversite öğrencisi olma duygusunu uyandırdı.
 2. Açıköğretim Fakültesinin ve genel olarak uzaktan öğretimin çalışma prensibini kavratmış.
 3. Açıköğretim Fakültesi öğrencisinin yapması gereken resmi işlemleri açıkladı.
 4. Açıköğretim Fakültesi öğrencilerinin dilek ve sorunlarını dile getirdi.
 5. Başka (Açıklayınız: .....)

15. Anadolu Gazetesinin size ulaşma derecesi nedir ?

- 32 1. Tüm sayıları ulaştı.
 2. Çoğunlukla ulaştı.
 3. Birkaç sayı ulaştı.
 4. Hiçbir sayı ulaşmadı.

16. Açıköğretim Fakültesinin televizyon derslerini ne kadar sıklıkla izlediniz ?

- 33 1. Tümünü izledim.
 2. Büyük bir kısmını izledim.
 3. Az bir kısmını izledim.
 4. Hiç izlemedim.

17. Televizyon derslerini izlemeden önce ilgili üniteyi okuyor muydunuz ?

- 34 1. Her zarnan okuyordum.
 2. Genellikle okuyordum.
 3. Bazen okuyordum.
 4. Hiç okumuyordum.

18. Televizyon derslerindeki konularla kitaplarınızdaki üniteler arasında ne ölçüde bağıntı kurabildiniz ?

- 35 1. Tam bağıntı kurabildim.
 2. Genellikle bağıntı kurabildim.
 3. Pek az bir bağıntı kurabildim.
 4. Hiç bağıntı kuramadım.

19. Hangi türdeki televizyon dersi daha öğretici oluyor ?

- 36 1. Öğretim üyesinin tek başına sunduğu dersler
 2. Öğrencilerin katıldığı ve soru-cevap türünde olanlar
 3. Uzman kişilerin katıldığı söyleşi türünde olanlar
 4. Başka (Açıklayınız : .....)

20. Bir televizyon dersini hep aynı öğretim üyesinin anlatması mı, farklı öğretim üyelerinin anlatması mı daha yararlı oluyor ?

- 37 1. Aynı öğretim üyesinin anlatması
 2. Farklı öğretim üyelerinin anlatması
 3. Farketmiyor
 4. Başka (Açıklayınız : .....)

21. Televizyon derslerinde kullanılan fotoğraf, grafik, şema, karikatür, yazı gibi görüntü öğelerini, öğrenmenize katkısı açısından nasıl değerlendirirsiniz ?

- 38 1. Çok yararlı oluyor
 2. Oldukça yararlı oluyor
 3. Hiç yararlı olmuyor
 4. Dikkati dağıtıyor

22. Televizyon derslerinde kullanılan fotoğraf, grafik, şema, karikatür, yazı gibi görüntü öğelerinin ekranda kalma süresini nasıl değerlendiriyorsunuz ?

- 39 1. Çok uzun
 2. Oldukça uzun
 3. Normal
 4. Çok kısa

23. Televizyon derslerinde kullanılan grafik, şema ve yazıları rahatça okuyabiliyor musunuz?

- 40 1. Hepsinde okuyabiliyorum
 2. Çoğunda okuyabiliyorum
 3. Kimisinde okuyamıyorum
 4. Hiçbirinde okuyamıyorum

24. Bazı televizyon dersleri içinde kullanılan filmleri, öğrenmenize katkısı açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

- 41 1. Çok yararlı oluyor
 2. Oldukça yararlı oluyor
 3. Pek yararlı olmuyor
 4. Hiç yararlı olmuyor

25. Televizyon derslerinde en beğenmediğiniz hususlar nelerdir?

En çok üç seçenek işaretlenebilir.

- 42 - 44 1. Dersler, hiç ara verilmeden arka arkaya yayınlandı.
 2. Öğretim üyeleri sürekli kağıttan okudular.
 3. Grafik, şema ve yazılar görüntüde çok kısa kaldı.
 4. Öğretim üyeleri çok hızlı anlattılar.
 5. Fotoğraf, grafik, şema, karikatür ve yazılar sık sık ekrana verilerek dikkatimi dağıttı.
 6. Öğretim üyeleri çok sık yabancı kökenli sözcükler kullandılar.
 7. Öğretim üyelerinin anlatımlarında genel bir monotonluk vardı.
 8. Başka (Açıklayınız: .....)

26. Dönem sonu ve bütünlme sınavlarında ortaya çıkan en önemli sorunuz ne oldu?

- 45 1. Bir günde ikiden çok dersin sınavının yapılması.
 2. Sınav merkezinde barınma zorlukları.
 3. Dönem sonu sınavı sonuçlarının ulaşması ile bütünlme sınavı arasındaki zamanın yetersizliği.
 4. Sınav harçlarının yatırılması işlemlerinin yeterince duyurulmaması.

27. soru bütün dersleri başarıyla bir üst sınıfa geçen öğrenciler tarafından cevaplandırılacaktır.

27. Açıköğretim programının birinci veya ikinci yılının gerekli koşullarını yerine getirerek başarılı oldunuz. Bu başarınızda akademik danışmanlık (yüz yüze eğitim) hizmetlerinin, ders kitaplarının, Anadolu Gazetesinin, televizyon yayınlarının yüzde olarak yaklaşık payları nedir?

Yüzdelikler toplamının 100 olmasına dikkat ediniz.

Açıköğretim faaliyetleri

Başarıya katkısı %

- 46 - 53 1. Yüz yüze eğitim
2. Ders kitapları
3. Anadolu Gazetesi
4. Televizyon yayınları

EK 6

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
AÇIK ÖĞRETİM FAKÜLTESİ

ÖĞRENCİ BİLGİ FORMU

Bu formla elde edilecek bilgiler, AÖF Eğitim programlarının sizler için en uygun düzeye ulaştırılmasında kullanılacaktır.

Öğrenci Bilgi Formlarının gizliliği kesindir. Genel bilgi oluşturulması dışında hiçbir amaçla, hiçbir kişiye veya kuruma verilemez, gösterilemez. Sadece AÖF'nin ilgili üyeleri, bilgileri değerlendirerek eğitim programları için veri hazırlayabilirler.

Bu nedenlerle, soruların düşünülerek ve en doğru şekilde yanıtlanması yararlı ve gereklidir. Form doldurulurken tükenmez kalem veya koyu uçlu kurşun kalem kullanılabilir. Karalama veya silme yapılmaması, formun kirletilmemesi, değerlendirme aşamasında çok önemlidir.

Öğrenci Bilgi Formu genel olarak üç tür soru içermektedir. Bunlar;

1. *Çoktan seçmeli ve tek seçenekli sorular:*
Sorulardan çoğu bu türdür. Örneğin, 2. soru bu tür bir sorudur. Bunlarda öğrenci, seçeneklerden yalnızca birinin yanındaki kutuya X işareti koyabilir.
2. *Çoktan seçmeli ve birden fazla seçenekli sorular:*
Örneğin, 13. soru gibi. Öğrenci bu ve buna benzer sorularda seçeneklerden birkaçının yanındaki kutuya X işareti koyabilir. Bunlarda öncelik sırası yoktur. Bu nedenle, Örneğin, 31. soruda eğer roman ve şiiri aynı ölçüde okuyor iseniz, ikisini de işaretleyin. Ağırlık bunlardan birinde ise, sadece onu işaretleyin.
Birden fazla seçenekli sorulardan bazılarında, örneğin 14. soru, seçenek sınırı yoktur. Seçeneklerden yedisi de işaretlenebilir. Oysa ki 18. ve 26. gibi sorularda en çok üç, 31. ve 32. gibi sorularda ise en çok iki seçenek işaretlenebilir. Bunlara özel dikkat gösterilmelidir.
3. *Açık uçlu sorular:*
Bunlar, örneğin; 17., 18. ve 19. sorular gibidir ve seçeneklerinden birinde, gerekiyorsa açıklama vermeniz istenmektedir. Açıklamalarınızı en okunaklı şekilde ve küçük harf yazı ile bildirin. Gösterilen sınırı taşımıyacak, en kısa ve en öz tanımlamaları kullanın. Ayrıca 1. ve 15. sorular belli, seçeneksiz yanıtları kapsamaktadır. Bunlara hatasız yanıt vermek gerekir.

A. KİMLİK BİLGİLERİ

Adınız, Soyadınız: .....

Kolon

01 - 08

1. Öğrenci No:

--	--	--	--	--	--	--	--

09

2. Doğum yerinizin niteliği:

- 1 İl merkezi
 2 İlçe merkezi
 3 Köy veya bucak

10

3. Medeni haliniz:

- 1 Bekâr
 2 Evli
 3 Boşanmış
 4 Dul

B. AİLEYE İLİŞKİN SOSYAL VE EKONOMİK BİLGİLER

11

4. Aile kaç kişidir? Birlikte oturmakta olan birinci derece akrabalar dahil

- 1 İki kişi
 2 Üç kişi
 3 Dört kişi
 4 Beş kişi
 5 Daha fazla

12

5. Kaç kardeşiniz var?

- 1 Kardeşim yok
 2 İki kardeşiz
 3 Üç kardeşiz
 4 Daha fazla

13

6. Kardeşlerden kaçını öğrenimdedir?

- 1 Yalnız ben
 2 Ben ve bir kardeşim
 3 Ben ve iki kardeşim
 4 Daha fazla

7. ve 8. soruları hayatta iseler baba, anne ve varsa birlikte oturduğunuz öğrenim düzeyi en yüksek kardeşiniz için doldurunuz.

14 - 16

7. İş durumu:

1. İşveren
 2. Ücretli / maaşlı
 3. Kendi hesabına
 4. Emekli
 5. Evde oturuyor

Baba

14 1
 2
 3
 4
 5

Anne

15 1
 2
 3
 4
 5

Kardeş

16 1
 2
 3
 4
 5

Kolon

17 - 19

8. Öğrenim durumu:	Baba	Anne	Kardeş
1. Okur-yazar değil	17 ☐	18 ☐	19 ☐
2. Okur-yazar	☐	☐	☐
3. İlkokul mezunu	☐	☐	☐
4. Ortaokul mezunu	☐	☐	☐
5. Lise mezunu	☐	☐	☐
6. Yükseköğretim mezunu	☐	☐	☐

- 20 9. Öğrenim evrelerinde en uzun oturulan yerin niteliği:
- 1 Büyük kent (İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa)
  - 2 Kent
  - 3 Kasaba
  - 4 Kırsal alan

- 21 10. Oturduğunuz konutun niteliği:
- 1 Apartman
  - 2 Beton/tuğla ev
  - 3 Ahşap ev
  - 4 Kerpiç ev
  - 5 Gecekondu

- 22 11. Yaşadığınız evde kendinize ait odanız var mı?
- 1 Var
  - 2 Yok

- 23 12. Ailenin toplam aylık geliri: Bu soruyu 13. soruyu dikkate alarak cevaplayınız
- 1 10.000 TL'den az
  - 2 10.001 - 15.000 TL
  - 3 15.001 - 20.000 TL
  - 4 20.001 - 25.000 TL
  - 5 25.001 - 30.000 TL
  - 6 30.001 - 35.000 TL
  - 7 35.001 - 40.000 TL
  - 8 40.001 - 45.000 TL
  - 9 45.000 TL'den fazla

24 - 26

(Boş bırakınız)

13. Gelir kaynağının niteliği: Ençok üçü işaretlenebilir

- 1 ( ) Ücret/maaş
- 2 ( ) Toprak geliri
- 3 ( ) Ticaret geliri
- 4 ( ) Kira geliri
- 5 ( ) Serbest meslek
- 6 ( ) Başka (Açıklayınız: .....

Kolon

27 - 33

14. Sahip olunan kolaylıklar:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Birden çok işaretlenebilir

(Boş bırakınız).

- 1 ( ) Otomobil
- 2 ( ) Telefon
- 3 ( ) Televizyon
- 4 ( ) Radyo
- 5 ( ) Video
- 6 ( ) Kaset, teyp
- 7 ( ) Konut
- 8 ( ) Hiçbiri

C. ÖĞRENİM VE ÇALIŞMA DURUMU İLE İLGİLİ BİLGİLER

34 - 36

15. Öğrenim evrelerini bitiriş süreleri: Yıl olarak34 İlkokul35 Ortaokul36 Lise

37 - 39

16. Bitiriş derecesi:**İlkokul****Ortaokul****Lise**

1. Pekiyi

37 138 139 1

2. İyi

 2 2 2

3. Orta

 3 3 3**17. AÖF'den mezun olduktan sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz?**

40

- 1 Bir kamu kuruluşunda çalışmayı
- 2 Özel sektörde çalışmayı
- 3 Aileme ait işte çalışmayı
- 4 Kendi kuracağım bir işte çalışmayı
- 5 Kararsızım
- 6 Diğer (Açıklayınız: .....

41 - 43

(Boş bırakınız)

18. Yükseköğretimde okumayı isteme nedenleriniz?

En çok üçü işaretlenebilir :

- 1 ( ) Çağdaş bilgilerle donanmak için
- 2 ( ) Sosyal prestij kazanmak için
- 3 ( ) Yedeksubay olabilmek için
- 4 ( ) Maddi durumum nedeniyle
- 5 ( ) Mezun olunca daha yüksek gelir imkânı sağlanabileceğinden
- 6 ( ) Ailemin ısrarı nedeniyle
- 7 ( ) Diğer (Açıklayınız: .....

19. Hangi bilim alanında yükseköğretim görmeyi isterdiniz?

44

- 1 Fen bilimleri
- 2 Sosyal bilimler
- 3 Güzel sanatlar
- 4 Diğer (Açıklayınız: .....

.Kolon

20. ÖSYM Sınavına kaçınıcı girişiniz?

- 45
- 1 Birinci girişim
  - 2 İkinci girişim
  - 3 Üçüncü girişim
  - 4 Daha fazla

46 - 48

--	--	--

(Boş bırakınız)

21. Daha önceki ÖSYM Sınavına girişlerinizde hiçbir yerli kazanamadıysanız, sizce neden? Ençok üçü işaretlenebilir

- 1 ( ) Öğrenme gücünün yetersiz oluşu
- 2 ( ) Yeterince çalışamayışım
- 3 ( ) Sınava ilişkin kurslar alamayışım
- 4 ( ) Okulumun verdiği eğitimin yetersiz oluşu
- 5 ( ) Tercih sıralamamın yanlışlığı
- 6 ( ) Sınavın zorluğu
- 7 ( ) Diğer (Açıklayınız: .....

22. Halen bir yerde çalışıyor musunuz?

- 49
- 1 Evet
  - 2 Hayır

23. Çalışıyorsanız, çalıştığınız yerin niteliği:

- 50
- 1 İşveren
  - 2 Serbest
  - 3 Kamu sektöründe ücretli veya maaşlı
  - 4 Özel sektörde ücretli

D. ALIŞKANLIKLAR VE SOSYAL ETKİNLİKLER İLE İLGİLİ BİLGİLER**24. Sürekli bulunduğunuz bölgede TV. ve radyo programları:**

- 51
- 1 Net seyredilebiliyor ve dinlenebiliyor
  - 2 Zaman zaman net seyredilebiliyor ve dinlenebiliyor
  - 3 Radyo dinlenebiliyor, fakat TV. her zaman seyredilemiyor
  - 4 TV. seyredilebiliyor, fakat radyo her zaman net dinlenemiyor

25. Açık Öğretim ile ilgili Radyo ve TV. programlarını günün hangi saatinde en rahat izleyebilirsiniz?

- 52
- 1 Sabah saatleri
  - 2 14.00'den sonra
  - 3 16.00'dan sonra
  - 4 18.00'den sonra
  - 5 20.00'den sonra
  - 6 Diğer (Açıklayınız: .....

Kolon

53 - 55

--	--	--

(Boş bırakınız)

26. Televizyon yayınlarında en beğendiğiniz program türleri aşağıdakilerden hangileridir? Ençok üçü işaretlenebilir

- 1 ( ) Belgesel
 2 ( ) Tiyatro
 3 ( ) Sinema
 4 ( ) Dizi programlar
 5 ( ) Haberler
 6 ( ) Müzik
 7 ( ) Reklamlar
 8 ( ) Diğer (Açıklayınız: .....)

56

27. Televizyonu genellikle nasıl izlersiniz?

- 1 Sürekli
 2 Sık sık
 3 Arasıra

57

28. Radyo dinler misiniz?

- 1 Sürekli
 2 Sık sık
 3 Arasıra

58 - 59

--	--

(Boş bırakınız)

29. Radyo yayınlarında en beğendiğiniz program türleri aşağıdakilerden hangileridir? Ençok ikisi işaretlenebilir

- 1 ( ) Haber programları
 2 ( ) Müzik programları
 3 ( ) Tiyatro ve söyleşiler
 4 ( ) Hepsi

60 - 61

--	--

(Boş bırakınız)

30. Aşağıdaki gazetelerden sürekli okuduğunuz hangileridir? Ençok ikisi işaretlenebilir

- 1 ( ) Hürriyet
 2 ( ) Milliyet
 3 ( ) Günaydın
 4 ( ) Tercüman
 5 ( ) Cumhuriyet
 6 ( ) Güneş
 7 ( ) Diğer (Açıklayınız: .....)

62 - 63

--	--

(Boş bırakınız)

31. Genellikle okuduğunuz kitap türleri: Ençok ikisi işaretlenebilir

- 1 ( ) Roman
 2 ( ) Şiir
 3 ( ) Hikaye
 4 ( ) Magazin türü
 5 ( ) Diğer (Açıklayınız: .....)

Kolon

- 64 - 65 **32. İlgilendiğiniz spor türü:** En çok ikisi işaretlenebilir
 (Boş bırakınız)   1 ( ) Futbol 6 ( ) Masa tenisi
 2 ( ) Basketbol 7 ( ) Boks
 3 ( ) Voleybol 8 ( ) Güreş
 4 ( ) Atletizm 9 ( ) Diğer (Açıklayınız: .....)
 5 ( ) Hentbol

- 66 - 67 **33. İlgili duyduğunuz spor türlerine ilişkin düzeyiniz:**
 (Boş bırakınız)   İlk
 işaretlenen spor : 1 ( ) İzleyici 2 ( ) Amatör 3 ( ) Lisanslı
 Varsa ikinci
 işaretlenen spor : 1 ( ) İzleyici 2 ( ) Amatör 3 ( ) Lisanslı

- 68 **34. Halk oyunları ile uğraştınız mı?**
 1 Evet
 2 Hayır

- 69 **35. Tiyatroya gider misiniz?**
 1 Sürekli giderim
 2 Sık giderim
 3 Arasına giderim
 4 Hiç gitmedim

- 70 **36. Tiyatro çalışmalarına katıldınız mı?**
 1 Evet
 2 Hayır

- 71 **37. Genellikle hangi tür müzik ile ilgileniyorsunuz?**
 1 Klasik batı müziği 5 Türk halk müziği
 2 Hafif batı müziği 6 Arabesk müzik
 3 Türk sanat müziği 7 Hepsi
 4 Hafif Türk müziği 8 Hiçbiri

E. ULAŞIM İLE İLGİLİ BİLGİLER

- 72 **38. Eğer kent merkezi dışında oturuyorsanız, kent merkezine ulaşımı nasıl sağlayacaksınız?**
 1 Tren
 2 Otobüs
 3 Dolmuş
 4 Diğer (Açıklayınız: .....)
 5 Kent merkezinde oturuyorum
- 73 **39. Oturduğunuz yere PTT ulaşımı nasıldır?**
 1 Posta dağıtımı genellikle düzgündür
 2 Posta dağıtımı genellikle düzgün değildir

2. Doğum yerinizin niteliği:

- 11 1. İl merkezi
 2. İlçe merkezi
 3. Köy veya bucak

3. Şu anda oturmakta olduğunuz yerin niteliği:

- 12 1. İl merkezi
 2. İlçe merkezi
 3. Köy veya bucak

4. Medeni haliniz:

- 13 1. Bekar
 2. Evli
 3. Boşanmış
 4. Dul

B. AİLEYE İLİŞKİN SOSYAL VE EKONOMİK BİLGİLER**5. Aile kaç kişidir? Birlikte oturmakta olan birinci derece akrabalar dahil?**

- 14 1. İki kişi
 2. Üç kişi
 3. Dört kişi
 4. Beş kişi
 5. Daha fazla

6. Kaç kardeşiniz var?

- 15 1. Kardeşim yok
 2. İki kardeşiz
 3. Üç kardeşiz
 4. Daha fazla

7. Kardeşlerden kaçını öğrenimdedir?

- 16 1. Yalnız ben
 2. Ben ve bir kardeşim
 3. Ben ve iki kardeşim
 4. Daha fazla

8. ve 9. soruları hayatta iseler baba, anne ve varsa birlikte oturduğunuz öğrenim düzeyi en yüksek kardeşiniz için doldurunuz.

8. İş durumu:

	Baba	Anne	Kardeş
1. İşveren	17 ☐ 1	18 ☐ 1	19 ☐ 1
2. Ücretli/maaşlı	☐ 2	☐ 2	☐ 2
3. Kendi hesabına	☐ 3	☐ 3	☐ 3
4. Emekli	☐ 4	☐ 4	☐ 4
5. Evde oturuyor	☐ 5	☐ 5	☐ 5

9. Öğrenim durumu:

	Baba	Anne	Kardeş
1. Okur-yazar değil	20 ☐ 1	21 ☐ 1	22 ☐ 1
2. Okur-yazar	☐ 2	☐ 2	☐ 2
3. İlkokul mezunu	☐ 3	☐ 3	☐ 3
4. Ortaokul mezunu	☐ 4	☐ 4	☐ 4
5. Lise mezunu	☐ 5	☐ 5	☐ 5
6. Yükseköğretim mezunu	☐ 6	☐ 6	☐ 6

10. Öğrenim evrelerinde en uzun oturulan yerin niteliği:

- 23 1. Büyük kent (İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa)
 2. Kent
 3. Kasaba
 4. Kırsal alan

11. Yaşadığınız evde kendinize ait odanız var mı?

- 24 1. Var
 2. Yok

12. Ailenin toplam aylık geliri: Bu soruyu 13. soruyu dikkate alarak cevaplayınız.

- 25 1. 15.000 TL. ve daha az
 2. 16.000 - 30.000 TL.
 3. 31.000 - 50.000 TL.
 4. 51.000 - 100.000 TL.
 5. 100.000 TL.'dan fazla

13. Gelir kaynağının niteliği: En çok üçü işaretlenebilir.

- 26 28 1. Ücret/maaş
 2. Toprak geliri
 3. Ticaret geliri
 4. Kira geliri
 5. Serbest meslek
 6. Başka (Açıklayınız: .....)

14. Sahip olunan kolaylıklar: Birden çok işaretlenebilir

- 29 35 1. Otomobil 5. Video
 2. Telefon 6. Kaset, teyp
 3. Televizyon 7. Konut
 4. Radyo 8. Hiçbiri

C. ÖĞRENİM VE ÇALIŞMA DURUMU İLE İLGİLİ BİLGİLER**15. Aşağıdaki okulları kaç yılda bitirdiniz?** Dikkat: Bitirme yılınız değil, bitirme süresi yazılacaktır.

- 36 İlkokul 37 Ortaokul 38 Lise

16. Bitirme derecesi:

1. Pekiyi
2. İyi
3. Orta
4. Hatırlamıyorum

İlkokul

- 39 1
 2
 3
 4

Ortaokul

- 40 1
 2
 3
 4

Lise

- 41 1
 2
 3
 4

17. Şu anda bir işte çalışıyor musunuz?

- 42 1. Evet
 2. Hayır

18. Çalışıyorsanız nerede olduğu?

- 43 1. Kamu kurumunda ücretli/maaşlı
 2. Özel kurumda ücretli/maaşlı
 3. Serbest (esnaf - tüccar)
 4. Aile işinde (tarlada, dükkanda, işyerinde v.b.)
 5. Geçici işlerde (işporta, seyyar satıcı, mevsimlik işçi v.b.)
 6. Diğer (Yazınız) .....

19. Yüksek tahsil yaparken, çalışmayı düşünüyor musunuz?

- 44 1. Evet
 2. Hayır
 3. Kararsızım (bilmiyorum)

20. AÖF'den mezun olduktan sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz?

- 45 1. Bir kamu kuruluşunda çalışmayı
 2. Özel sektörde çalışmayı
 3. Aileme ait işte çalışmayı
 4. Kendi kuracağım işte çalışmayı
 5. Kararsızım (bilmiyorum)
 6. Diğer (Açıklayınız: .....)

21. Yükseköğretimde okumayı isteme nedenleriniz? (Tercih sıranıza göre işaretleyiniz)

	Tercih sırası		
	1	2	3
1. Çağdaş bilgilerle donanmak için	46 ☐	47 ☐	48 ☐
2. Sosyal prestij kazanmak için	☐	☐	☐
3. Yedeksubay olabilmek için	☐	☐	☐
4. Maddi durumum nedeniyle	☐	☐	☐
5. Mezun olunca daha yüksek gelir imkanı sağlanabileceğinden	☐	☐	☐
6. Ailemin ısrarı nedeniyle	☐	☐	☐
7. Diğer (Açıklayınız: .....)	☐	☐	☐

22. Hangi bilim alanında yükseköğretim görmeyi isterdiniz?

- 49 1. Fen bilimleri
 2. Sosyal bilimler
 3. Güzel sanatlar
 4. Diğer (Açıklayınız: .....)

23. ÖSYM Sınavına kaçınıcı girişiniz?

- 50 1. Birinci girişim 3. Üçüncü girişim
 2. İkinci girişim 4. Daha fazla

24. Daha önceki ÖSYM Sınavına girişlerinizde hiçbir yeri kazanamadıysanız, sizce neden?

- 51 1. Öğrenme gücümün yetersiz oluşu
 2. Yeterince çalışmamışım
 3. Sınava ilişkin kurslar alamayışım
 4. Okulumun verdiği eğitimin yetersiz oluşu
 5. Tercih sıralamamın yanlışlığı
 6. Sınavın zorluğu
 7. Diğer (Açıklayınız: .....)

D. ALIŞKANLIKLAR VE SOSYAL ETKİNLİKLER İLE İLGİLİ BİLGİLER

25. Sürekli bulunduğunuz bölgede TV ve radyo programları:

- 52 1. Net seyredilebiliyor ve dinlenebiliyor
 2. Zaman zaman net seyredilebiliyor ve dinlenebiliyor
 3. Radyo dinlenebiliyor, fakat TV her zaman seyredilemiyor
 4. TV seyredilebiliyor, fakat radyo her zaman net dinlenemiyor

26. Açıköğretimle ilgili radyo ve TV programlarını, haftanın hangi günlerinde en rahat izleyebilirsiniz?

	Radyo	TV
1. Hafta içi	53 ☐ 1	54 ☐ 1
2. Cumartesi	☐ 2	☐ 2
3. Pazar	☐ 3	☐ 3

27. Açıköğretim ile ilgili TV programlarını, günün hangi saatlerinde rahat izleyebilirsiniz?
(26. sorudaki yanıtınıza bağlı olarak ve TV genel yayınlarını gözönüne alarak kararlaştırınız)

- 55 1. Genel yayın başlamadan önce
 2. Genel yayın bittikten sonra

28. Açıköğretimle ilgili radyo ders programlarını günün hangi saatlerinde daha rahat izleyebilirsiniz?

- 56 1. Sabah saatleri
 2. Öğle vakti
 3. Öğleden sonra
 4. Akşam saatleri
 5. Gece

29. Televizyon yayınlarında en beğendiğiniz program türleri aşağıdakilerden hangileridir?
(Tercih sıranıza göre işaretleyiniz)

	Tercih sırası		
	1	2	3
1. Belgesel	57 ☐	58 ☐	59 ☐
2. Tiyatro	☐	☐	☐
3. Sinema	☐	☐	☐
4. Dizi programlar	☐	☐	☐
5. Haberler	☐	☐	☐
6. Müzik	☐	☐	☐
7. Reklamlar	☐	☐	☐
8. Diğer (Açıklayınız: .....)	☐	☐	☐

30. Televizyon ve radyoyu genellikle nasıl izlersiniz?

	TV	Radyo
1. Sürekli	60 ☐	61 ☐
2. Sık sık	☐	☐
3. Ara sıra	☐	☐

31. Radyo yayınlarında en beğendiğiniz program türleri aşağıdakilerden hangisidir?
(Tercih sıranıza göre işaretleyiniz)

	Tercih sırası		
	1	2	3
1. Haber programları	62 ☐	63 ☐	64 ☐
2. Müzik programları	☐	☐	☐
3. Tiyatro ve söyleşiler	☐	☐	☐
4. Spor programları	☐	☐	☐
5. Belgeseller	☐	☐	☐
6. Diğer (Açıklayınız: .....)	☐	☐	☐

32. Aşağıdaki gazetelerden sürekli okuduğunuz hangileridir? Ençok ikisi işaretlenebilir.

- 65 66 1. Hürriyet
 2. Milliyet
 3. Günaydın
 4. Tercüman
 5. Cumhuriyet
 6. Güneş
 7. Diğer (Açıklayınız: .....)

33. Genellikle okuduğunuz kitap türü :

- 67 1. Roman
 2. Şiir
 3. Hikaye
 4. Magazin türü
 5. Diğer (Açıklayınız: .....)

34. İlgilendiğiniz spor türü: (Tercih sıranıza göre işaretleyiniz).

	Tercih sırası	
	1	2
1. Futbol	68 ☐	69 ☐
2. Basketbol	☐	☐
3. Voleybol	☐	☐
4. Atletizm	☐	☐
5. Hentbol	☐	☐
6. Masa tenisi	☐	☐
7. Boks	☐	☐
8. Güreş	☐	☐
9. Diğer (Açıklayınız: .....)	☐	☐

35. Yukarıdaki soruda ilgi duyduğunuzu belirttiğiniz spor türlerine ilişkin düzeyiniz:

Birinci tercih sırasında işaretlenen spor :

- 70 1. İzleyici 2. Amatör 3. Lisanslı 4. Milli

İkinci tercih sırasında işaretlenen spor :

- 71 1. İzleyici 2. Amatör 3. Lisanslı 4. Milli

36. Geçmişte tiyatro ile ilgili çalışmalara katılma dereceniz ?

- 72 1. Katılmadım 3. Çok uzun süreli
 2. Çok az 4. Profesyonel düzeyde

37. Halkoyunlarını oynama düzeyiniz ?

- 73 1. Oynamadım 3. İyi
 2. Orta 4. Çok iyi

38. Herhangi bir müzik aletini çok iyi düzeyde çalabiliyorsanız, ilgili olduğu alanı belirtiniz ve yandaki boşluğa aletin adını yazınız:

- 74 1. Türk halk müziği (.....)
 2. Klasik Türk müziği (.....)
 3. Hafif Türk ve hafif batı müziği (.....)
 4. Klasik batı müziği (.....)
 5. Hiç bir müzik aletini çok iyi derecede çalamam.

E. ULAŞIM İLE İLGİLİ BİLGİLER**39. Eğer kent merkezi dışında oturuyorsanız, kent merkezine ulaşımı nasıl sağlayacaksınız ?**

- 75 1. Tren
 2. Otobüs
 3. Dolmuş
 4. Diğer (Açıklayınız: .....)
 5. Kent merkezinde oturuyorum

40. Oturduğunuz yerde PTT ulaşımı nasıldır ?

- 76 1. Posta dağıtımı genellikle düzgündür
 2. Posta dağılımı genellikle düzgün değildir

F. GENEL BİLGİ - YORUM - DÜŞÜNCELER**41. Açıköğretim Fakültesine nasıl kayıt yaptırmaya hak kazandınız?**

- 77 1. Kesin kayıt ile
 2. Ön kayıt ile

42. Açıköğretim Fakültesini tercih durumunuz aşağıdakilerden hangisine uyuyor?

- 78 1. Tercih sıralamasında, ilk beş sırada tercih etmiştim.
 2. Tercih sıralamasında, ilk beşten sonraki sıralarda tercih etmiştim
 3. Tercih sıralamasında, en sonda tercih etmiştim
 4. Bilmiyorum, pek iyi hatırlamıyorum.

43. Açıköğretim Fakültesini (hangi aşamada ve hangi sırada olursa olsun) tercih etmenizin nedenini aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklıyor? Önce bütün şıkları okuyun, sonra en uygun bulduğunuz yalnız bir tanesini işaretleyiniz:

- 79 1. Çalışarak okuma şansını sağladığı için
 2. Maddi açıdan en iyi seçenek olduğu için
 3. Ailem yanılarından ayrılmamı hoş karşılamadığı için
 4. İstedğim dalda (iş idaresi veya ekonomi) öğrenim verdiği için
 5. Açıkta kalmamak için
 6. Diğer (lütfen yazınız) .....

Dikkat: Aşağıdaki 44 ve 45 nolu soruları cevaplandırmadan diğer sorulara geçmeyiniz. Soruları cevaplandırırken aklınıza ilk gelen cevabı yazınız. Cevabınızı **lütfen** sonradan değiştirmeyiniz, karalamayınız. (Cevap yazdığınız bölümün karesini de işaretleyiniz.)

44. Açıköğretimin sizce en olumsuz niteliğini kısaca bir cümle ile özetleyiniz:

- 80 1. ....
.....
 2. Bilmiyorum/kesin birşey söyleyemem.

45. Açıköğretim sisteminin sizce en olumlu niteliğini kısaca bir cümle ile özetleyiniz:

- 81 1. ....
.....
 2. Bilmiyorum/kesin birşey söyleyemem

46. Açıköğretim sistemi ile ilgili olarak aşağıda belirtilen cümlelerden ve tanımlardan sizce doğru olanların veya katıldıklarınız için doğru sütununu (D), yanlış olanları veya katılmadıklarınız için yanlış sütununu (Y), herhangi bir bilginiz ya da kanaatiniz olmayanlar için kararsız sütununu (?) işaretleyiniz:

- 82   Açıköğretim diploması dört yıllık diğer fakülte ve yüksekokul diplomaları ile yasal olarak eşdeğerlidir.
- 83   Açıköğretimde normal öğrenim süresi diğer fakültelerde olduğu gibi dört yıldır.
- 84   Açıköğretim Fakültesinde verilen dersler, aynı dalda öğrenim veren diğer fakültelerde okutulan derslerden içerik olarak farksızdır.
- 85   Açıköğretim Fakültesinin sınav ve benzeri işlemleri **yalnızca** bu Fakültenin bulunduğu merkezde yapılır.
- 86   Açıköğretim Fakültesinin derslerle ilgili soru sorulup bilgi alınabilecek akademik danışmanlık teşkilatı, diğer üniversitelerde de kurulmuştur. Öğrenciler, öğrenimleri sırasında bunlardan da yararlanabilir.

- 87   Açıköğretim Fakültesinde derslerin izlenebileceği ders kitapları yoktur.
- 88   Açıköğretim sistemi, yükseköğretime olan talep fazlalığını karşılayabilmek için geliştirilmiş Türkiye'ye özgü bir sistemdir.
- 89   Açıköğretim sisteminin, yüzyüze eğitimde olduğu düzeyde bilgi ve beceri kazandıracığına pek inanmıyorum.
- 90   Açıköğretim mezunlarının iş bulma şansı düşüktür.
- 91   Açıköğretime çevremdeki insanlar itibar göstermiyor. Bu nedenle insanın üniversite öğrencisi olmanın kıvancını duyması zor.
- 92   Açıköğretim yeni bir sistem olduğundan, geleceği bence belirsiz.
- 93   Açıköğretim sistemine benzer, mektupla öğretim geçmişte denenmiş, başarılı olmamıştır.
- 94   Sistem iyi olabilir ama uygulamada aksaklıklar oluyor.
- 95   Açıköğretim, çalışarak okumaya olanak sağlayan en geçerli seçenektir.
- 96   Açıköğretim, ailesinin yanında kalarak okumak durumunda olanlar için en geçerli seçenektir.

47. Açıköğretim konusundaki kanaatinizin, düşünce ve görüşlerinizin kaynağını aşağıdaki-lerden hangisi en iyi tanımlıyor. Aşağıda birden fazla kaynak işaretlemek istiyorsanız, lütfen etki derecesine göre 1, 2, 3 şeklinde sıralanmış kutuları ona göre işaretleyiniz. Kutuları işaretlemek için kendinizi zorlamayınız. Sizin için geçersiz olan cevabı boş bırakınız. Lütfen şıkların tümünü okuduktan sonra cevaplandırınız.

- 97   Geçen yılki uygulamaları kendim az veya çok izleyerek, görerek.
- 98   Geçen yılki uygulamaları izleyenlerden (örneğin öğrencilerden) duyarak.
- 99   Açıköğretim hakkında basında çıkan yazılardan.
- 100   Genel olarak çevremde söylenenlerden.
- 101   Kaynağını pek belirleyemiyorum ama genel kanım bu.

48. Gelecek yıl ÖSYM sınavlarına yeniden katılmayı düşünüyor musunuz ?

- 102 1. Evet
 2. Hayır
 3. Bilmiyorum, gelişmelere bağlı.

KAYNAKÇA

- Alkan, Cevat. Eğitim Teknolojisi (Kuramlar - Yöntemler) Ankara: 1977.
- . Eğitim Ortamları Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi, 1979.
- . Açık Üniversite, Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi, 1981.
- (A.Ö.F.) Açıköğretim Fakültesi, Açıköğretim Fakültesi ve Siz, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, AOF, 1984.
- . Açıköğretim Fakültesi, 1985-1986 Öğretim Yılı Öğrenci Kılavuzu, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, AOF, 1985.
- Aşkun, İnal Cem. "Yüksek Öğretim ve Yaygın Eğitim" Türkiye' de Yaygın Eğitim (Seminer Tebliğleri), Eskişehir, İ.T.İ.A. Yayınları, Eskişehir: 1975, s. 119-123.
- Baraz, Turhan. Uzaktan Öğretim İlkelerinin Edebiyat Öğretimi-ne Uygulanması, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 1985.
- Başaran, İbrahim Ethem. Eğitime Giriş, Üçüncü Baskı, Ankara: 1987.
- Başgöz, İlhan ve Wilson, Howard E. Türkiye Cumhuriyeti'nde Eğitim ve Atatürk, Ankara: Dost Yayınları, 1986.
- Büyükerşen, Yılmaz. "Türk Eğitim Sistemi ve Yüksek Öğretimde Talep Fazlası Karşısında Türkiye İçin Bir Model Önerisi, (DPT ve E.İ.T.İ.A. Pilot Proje Raporu)" 1978 (Çoğaltma)
- D P T (Devlet Planlama Teşkilatı) Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, (1979-1983), Ankara: DPT, 1979.
- Freeman, Richard, "Flexistudy" Media in Education and Development, Vol. 15, No: 4, December 1982, s. 165-167.
- Gökdağ, Dursun. Uzaktan Öğretimde Basılı Materyaller, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, 1986.
- Hızal, Alişan. Uzaktan Öğretim Süreçleri ve Yazılı Gereçler, Ankara: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 1983.
- International Extension College, Uzaktan Eğitimde Yazılı Malzeme, Çeviren: Nabi Avcı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, 1984.
- İletişim Yayınları, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, İstanbul: 1985.
- İvgin, Haydar ve Ötekiler, Ders Mektubu Yazma Teknikleri: Ankara: Yaykur Açıköğretim, 1976.
- Gündüz, Mukadder. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Merkezi Açıköğretim Programları (İktisat ve İşidaresi) Birinci Yıl Uygulamasının Değerlendirilmesi. Ankara: 1985 (Yayınlanmamış Doktora Tezi)

- Karasar, Niyazi. Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara: 1982
- Kaya, Yahya Kemal, İnsan Yetiştirme Düzenimiz, İkinci Baskı, Ankara; 1977.
- Kaye, Anthony, "'Origins and Structures'" Distance Teaching For Higher and Adult Education. Edited by Anthony Kaye and Greville Rumble, London: Croom Helm, 1981, s. 15-31.
- Kısakürek, Mehmet A. Üniversitelerimizde Yenileşme, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1976.
- Lewis, Roger, Açıköğretimde Danışmanlık, Çeviren: Seçil Bükker, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 1985.
- M.E.B. Milli Eğitim Bakanlığı, 50. Yılında Milli Eğitimimiz. Ankara; 1973.
- Mıhçıoğlu, Cemal. Üniversiteye Giriş ve Liselerimiz, İkinci Baskı, Ankara: 1979.
- . Üniversiteye Girişin Yeniden Düzenlenmesi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1974.
- . Eğitimde Yörelerearası Dengesizlik, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, 1980.
- Ozankaya, Özer. Toplum Bilime Giriş, Ankara: Savaş Yayınları, 1982.
- Özgül, İlhan ve Ötekiler, Uzaktan Öğretim: Evrensel Çevresi ve Türk Eğitim Sisteminde Uzaktan Öğretimin Yeri, Ankara: MEB Film-Radyo-Televizyon ile Eğitim Merkezi, 1980.
- Özgül, İlhan. Uzaktan Eğitim Teknolojisi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 1985.
- Özgül, Ethem. "'Üniversiteye Giriş Sınavlarının Öğrenci Seçimindeki Rolü'" Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, Ekim, 1971.
- Robinson, Bernadette. "'Support For Student Learning'", Distance Teaching for Higher and Adult Education. Edited by Anthony Kaye and Greville Rumble London: Croom Helm, 1981, s. 141-161.
- Taşdurmaz, Ramazan. Türkiye'de Yükseköğretimle İlgili Verilerin Değerlendirilmesi, Ankara: DPT, 1982.
- Tekeli, İlhan. Toplumsal Dönüşüm ve Eğitim Tarihi Üzerine Konuşmalar, Ankara: Mimarlar Odası Yayınları, 1980.
- Unat, Faik Reşit. Türkiye'de Eğitim Sisteminin Gelişmesine Tarihi Bir Bakış, Ankara: 1964.
- Varış, Fatma. Eğitim Bilimine Giriş, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1978.

